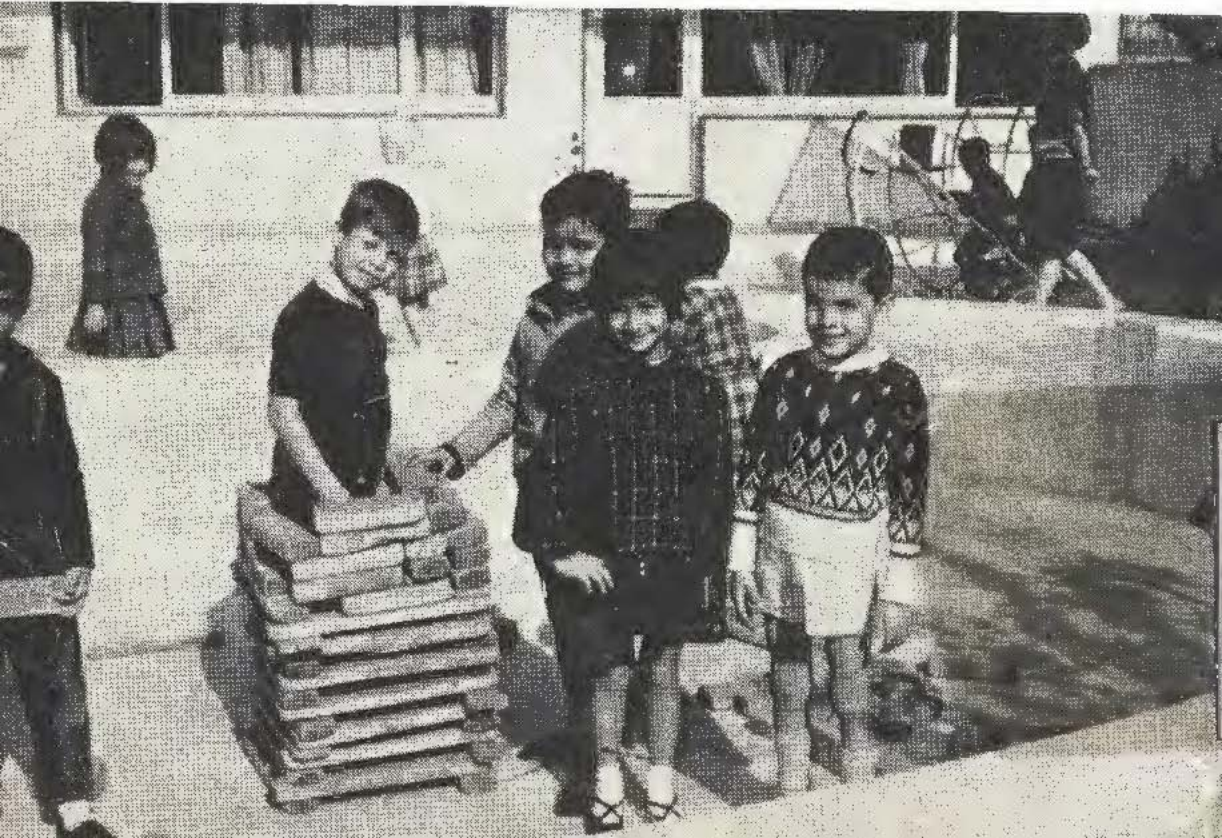

سازمان بانوان یهود ایران

پیشکش "راد" به تبرستان
www.tabarestan.info

راههای مربی مهد کودک و کودکان

سازمان بانوان یهود ایران

پیشکش "راد" به تبرستان
www.tabarestan.info

راهنمای مربی مهد کودک و کودکان

از انتشارات سازمان بانوان یهود ایران

عضو سازمان زنان ایران

وابسته به شورای ملی زنان

پیشکش "راد" به تبرستان

www.tabarestan.info

فهرست مندرجات

۱	پیش گفتار
۳	مهد کودک
	کودکان
۷	حقایقی درباره کودکان
۱۷	کودکان کودکستانی چگونه هستند
۲۵	هدایت رفتار کودکان
۳۳	راهتمائی شاگردان تازه در مهد کودک
	برنامه و فعالیت ها
۴۳	تنظیم برنامه روزانه
۴۸	بازی در کلاس و در حیاط
۶۶	هنر
۷۲	زبان
۸۵	موسیقی
	برنامه های جاری مهد کودک
۹۷	تغذیه
۱۰۵	استراحت
۱۰۹	دستشویی
۱۱۳	بالا بردن سطح بهداشت و امنیت کودکان
	هر بی
۱۲۵	روابط شما با کودکان
۱۳۵	سلامت و بهداشت شخصی

- ۱۳۹ طرز قراردادن وسائل کلاس و مواظبت از آنها
- ۱۴۵ مسئولیت شما در مورد شغلستان
- مربی و شامگرد**
- ۱۴۷ يك روز در مهد كودك امريكن جوينت
- ضمائم**
- ۱۶۷ الف - بازی ها
- ۱۷۷ ب - طرز تهیه مواد کارهای هنری
- ۱۸۰ ج - وسائل لازم برای کارهای هنری
- ۱۸۳ نکاتی چند در مورد ساختمان و تجهیزات مهد كودك
- ۱۸۷ نکاتی چند درباره بازی كودكان و هدف از هر بازی

دیباچه

سازمان بانوان یهود ایران از اعضای مؤسس و عضو سازمان زنان ایران که بریاست عالیہ والاحضرت شاهدخت اشرف پهلوی در کلیه شئون مربوط بہ رفاه اجتماعی و پیشرفت زنان منشاء خدمات بی نظیر و پسر ارزشی است میباشد .

افتخار شرکت يك نماینده از این جمعیت طی سالهای گذشته در شورای مرکزی و نمایندگان دیگر در کمیسیون های مختلف و جلسات مربوطه سازمان زنان ایران به ما این فرصت را داد کہ کوشش نمائیم با تاسی بہ نیات خیر خواهانه والاحضرت محبوب فعالیت های خود را در چهار چوب برنامه های گسترده سازمان زنان بہ نحو مؤثرتری ادامه دهیم و ہمگام با سایر خواهران عزیز سهم کوچکی در پیشرفت هدف های عالی سازمان داشته باشیم . تجربه چندین سالہ ما در امر آموزش و پرورش نونهالان از یکطرف و تشکیل واحد های مهد کودک در کلیه مراکز رفاه سازمان زنان ایران از طرف دیگر و همچنین ایجاد طرح های وسیع در سطح مملکتی برای آموزش مریبان مهد کودک ها انگیزه ما در تنظیم و انتشار این مجموعه بہ زبان ساده بوده است و امیدواریم در آینده موجبات نشر و چاپ کتب جامع تری در این زمینه فراهم گردد .

پیشکش "راد" به تبرستان

www.tabarestan.info

مر بیان گرامی

این کتاب مخصوص شما نوشته شده است امیدواریم که مواد آن برای شما سودمند بوده و هم در دوره تربیت مربی و هم پس از اتمام آن به آن مراجعه نمایید. البته ما ادعا نمیکنیم که این کتاب میتواند جایگزین يك دوره تعلیماتی بشود زیرا تنها کسانی صلاحیت سرپرستی کودکان مهدكودك را دارند که يك دوره کامل شامل درسهای نظری و عملی را تحت نظر متخصصین فن تربیت گذرانده باشند. این کتاب در حقیقت مرجعی برای یادآوری درسها، بحثها، آزمایشها و سایر موادی که در کلاسهای خود فراگرفته اید میباشد.

اگر نظری به مواد کتاب بیافکنید ممکن است در وهله اول کثرت نکاتی که يك مربی باید همیشه رعایت کرده و در نظر داشته باشد باعث تعجب و شاید هراس شما بشود. ما مایل نیستیم که این موضوع باعث نگرانی شما بشود. ولی برای اینکه این کتاب بتواند مرجع خوبی برای شما باشد لازم است که اطلاعات فراوانی در بر داشته باشد. گاهی ممکن است با مشکلات یا سئوالاتی مربوط به کار کودکان روبرو شوید و در شهر شما متخصصی برای راهنمایی شما وجود نداشته باشد در این موقع نیز ما امیدواریم که مواد این کتاب بتواند شما را راهنمایی کند.

اگر بخواهیم مهدكودك ها را با هم مقایسه کنیم اگر چه بنا

به مقتضیات سازمانهایی که این مهد کودک ها را اداره میکنند ، میزان بودجه ، نوع ساختمان و وسائل ، تعداد کودکان و معلمین اختلافات زیادی بین آنها مشاهده خواهید کرد ولی بطور کلی باهم شباهت زیادی دارند زیرا احتیاجات کودکان در همه جای دنیا یکسان است .

باین ترتیب اگر چه ممکن است جزئیات برنامه در مهد کودک شما با آنچه که در این کتاب ذکر شده فرق داشته باشد ولی مواد اصلی آن در تمام مهد کودک ها قابل اجرا میباشد . البته ما انتظار نداریم که تمام نکاتی که در این کتاب پیشنهاد شده موبمو در مهد کودک شما رعایت شود ولیکن با در نظر گرفتن این نکته که تمام این مواد هر کدام در جای خود دارای اهمیت و مزیتی میباشند آنها را ذکر کرده ایم .

در این کتاب مکرر لغات مهد کودک ، مؤسسه ، کودکستان و مدرسه بکار برده شده منظور از تمام اینها محلی است که شما در آنجا به نونهالان خدمت میکنید .

در تمام مدتی که مشغول نوشتن این کتاب بودیم بیاد شما و کودکانی که تحت تعلیم و سرپرستی شما میباشند بوده ایم . وجود شما در زندگی این نونهالان که راهنمایی و توجه گرم شما در رشد و تربیت آنها حائز اهمیت میباشد بسیار مهم است . امیدواریم که این مطالب برای شما سودمند بوده و از خواندن آن لذت ببرید و نشر این کتاب قدم دیگری در راه خدمت به نونهالان عزیز در سرتاسر ایران که تحت توجهات عالی شاهنشاه آریامهر شهریار دادگستر و شهبانوی گرامی ایران هر روز بیش از پیش مورد توجه واقع میگردد باشد .

سازمان بانوان یهود ایران

مهد كودك

کمیته آمریکن جوینت در بسیاری از کشورهای در اداره **مهد كودك**ها كمك‌های شایان توجهی مینمایند. سرپرستی کامل این مؤسسات که مساعدت بزرگی به کودکان و والدین آنها میباشد به عهده کمیته‌های محلی است که از افراد داوطلب همان کشورها تشکیل میشود. هدف این پرورشگاهها توسعه بهداشت و فرهنگ برای بچه‌های بین‌سین سه تا شش سال میباشد. همانطور که مطلع هستید بسیاری از خانواده‌ها بعلی کودکان خود را از سن سه سالگی به کودکستان یا مهد كودك میسپارند. علت هر چه باشد يك مهد كودك خوب میتواند احتیاجات اصلی کودکان را تأمین کرده و در نتیجه به رشد طبیعی آنها كمك نماید.

ممکن است سؤال کنید که چرا این قدر برای بوجود آوردن مناسبترین تجربیات و موقعیت‌ها برای کودکان **مهد كودك** شما پافشاری میکنیم. برای اینکه ما میدانیم که پایه اصلی زندگی هر فرد در کودکی او بنا گذاشته میشود، برای اینکه این سالها یکی از مهمترین سالهای عمر او در زندگی آتیه و رشد فعلی او میباشد، برای اینکه اگر احتیاجات كودك در این دوره تأمین بشود میتواند امیدوار بود که در بزرگی فردی شایسته برای خانواده و مملکت خود بشود. بر ما مسلم است که اگر احتیاجات کودکان در زمانی که در حال رشد هستند تأمین نشود ضرر آنها هیچگاه نمیتوان جبران کرد باین دلیل است که ما میخواهیم هر روز کودکستان يك روز مفید همراه با تجربیات با ارزش برای کودکان باشد.

يك **مهد كودك** خوب باید دارای شرایط زیر باشد :

- محیطی گرم و با نشاط داشته باشد .
- غذای کافی به کودکان داده مراقب بهداشت آنها باشد .
- آنها را به رعایت دستورات ایمنی و بهداشتی راهنمایی کند .
- به کودکان احساس اهمیت برای آنچه که هستند بدهد .
- اجازه بازی با وسائلی که مناسب با علائق و رشد آنها است بدهد .
- به آنها استقلال بدهد تا آنجائیکه ممکن است حوائج خود را به تنهایی برطرف کنند .

- قوه عقلانی آنها را تقویت کرده و حس کنجکاوی آنها را برای پیدا کردن جواب به پرسش‌هایشان تحریک کند .
- به کودکان فرصت بدهد تا خود را بشناسند و راجع به استعدادها، امکانات و محدودیتهای خود آگاهی پیدا کنند .

- به کودکان فرصت بدهد تا قوه عقلانی خود را بکار اندازند .
- به کودکان فرصت بدهد تا خودداری و کنترل کردن خود را که لازمه زندگی اجتماعی است یاد بگیرند .
- به کودکان فرصت بدهد تا از حق خود دفاع کنند و به حقوق دیگران احترام بگذارند .

- آنها را با آداب و رسوم مذهبی خود آشنا سازد .
- به آنها فرصت بدهد تا لذتی را که از بازی کردن و همکاری با دیگران نصیب انسان میشود درک کنند .
- به آنها فرصت بدهد که از استعدادهای خود حداکثر استفاده را ببرند .

پس از خواندن فهرست فوق متوجه خواهید شد که یک کودک کستان خوب استفاده از بهترین تجربیات را برای کودکان میسر میکند . ولی این موضوع خود بخود بوجود نیاید بلکه بستگی بر راهنمایی معلمین فهمیده و مهربان دارد . یک کودک به معلمی احتیاج دارد که از مراحل رشد در این سنین کاملاً آگاه باشد ، به معلمی که به او علاقه دارد ، به معلمی که رفتار کودکان را درک میکند و به معلمی که مخصوص این کار تربیت شده باشد .

کودکان

پیشکش "راد" به تبرستان
www.tabarestan.info

حقایق در باره کودکان

کودکان کوردستانی چگونه هستند

هدایت رفتار کودکان

راهنمایی شاگردان تازه در مهدکودک

پیشکش "راد" بہ تیرستان
www.tabarestan.info

حقایقی درباره کودکان

مردم تا صد سال پیش از این کودکان را بزرگسالانی کوتاه قد میپنداشتند و بهمین نظر نیز به آنها نگاه میکردند و با ایشان رفتار میکردند بعد ها پس از اینکه مسئولین امر تحقیقات زیادی درباره اطفال کردند متوجه شدند که کودکی دوران بخصوصی از زندگی است با خصوصیات اخلاقی خاص. در تمام دنیا متخصصین بیشماری مشغول مطالعه هستند و هر روز بر معلومات ما راجع به رشد و شخصیت کودکان میافزایند.

اینک اطلاعات بیشتری در مورد چگونگی طبیعت کودکان بدست آورده ایم و راههای تازه برای مراقبت از اطفال برای بوجود آوردن افرادی سالم پیدا کرده ایم. بنا براین هرچقدر که معلومات ما راجع به اطفال بیشتر باشد میتوانیم کودکان را بهتر درك نموده مریبان بهتری باشیم.

رشد واقعی و کامل انسان در حقیقت قبل از تولد شروع شده تا دوران شیرخوارگی و کودکی و بلوغ و بزرگسالی ادامه دارد. چون کودک در این سنین قابلیت پذیرش زیاد دارد و هرچه که در این دوران یاد بگیرد چه خوب و چه بد تا آخر عمر در او مؤثر خواهد بود بهمین دلیل نیز بر هر معلم واجب است که معلومات وسیعی راجع به اطفال داشته باشد.

تحقیقات روانشناسان کودک نشان داده است که اگر بخواهیم افرادی سالم بیار آوریم باید احتیاجات عمده کودکان را تأمین نمائیم. این احتیاجات عبارتند از:

— سلامت جسمی خوب

- محبت و امنیت

- دوستان و همبازیان

- فرصت استقلال یافتن

- فرصت بوجود آوردن آثار هنری

- فرصت بکار بردن قوای فکری

مواد این کتاب شما را در کمک به کودکان برای برآوردن این
احتیاجات در کودکان یاری خواهد کرد. www.abarestan.info "راه" به نیرستان
اگر این احتیاجات برآورده نشود رفتار او در همان موقع و
حتی در بزرگی حاکی از این کمبود خواهد بود. مثلاً اگر هیچ وقت
به کودک این اجازه داده نشود تا برای خود مستقلاً فکر کند و تصمیم
بگیرد در بزرگی فردی خواهد شد عاجز از هر گونه استقلال فکری و
تصمیم گرفتن و همیشه منتظر دیگران خواهد بود تا برایش تصمیم بگیرند
و آن اعتماد و احساس احترام بخود که در نتیجه استقلال فردی بوجود
میآید در او بوجود نخواهد آمد، یا مثلاً اگر کودکی باندازه کافی غذا
نداشته باشد تمام عمرش بچه‌ای علیل و ضعیف خواهد بود و کودکی نحیف
و کوچک ببار خواهد آمد که در آینده قدرت یادگیری و کار کردن و
تأمین معاش را نخواهد داشت.

تحقیقات بیشماری نشان داده است که قوانین کلی راجع به رشد
کودکان وجود دارد که در مورد همه بچه‌ها و در هر جای دنیا بهر نحوی
که زندگی کنند صدق میکنند این قوانین عبارتند از چند اصل:
هر کودک با سایر کودکان تفاوت دارد.

هر کودک در این دنیا شخصیت مختص بخود دارد. در کلاس خود
هیچگاه نمیتوانید دو کودک که از هر حیث بیکدیگر شباهت داشته باشند
بیابید. کودکان از نظر ظاهر باهم اختلاف دارند، بعضی‌ها بلند قدند.
برخی کوتاه قد هستند، بعضی فربه و برخی لاغر اندام هستند بعضی دارای

موهای سیاه و برخی موهای بور دارند ، بعضی متین و باوقار و برخی بی ملاحظه و جسورند ، بعضی کند و برخی تند کار میکنند .

بهمین ترتیب رفتار آنها باهم تفاوت دارد . بعضی باهوش و برخی کند ذهن اند ، بعضی آرام و برخی عصبی مزاجند ، بعضی پرحرف و برخی کم حرفند و بهمین ترتیب میتوان تفاوتهای بی شمار دیگری را ذکر کرد . حتی کود کانیکه در يك خانواده بزرگ شده اند نیز دارای خصوصیات متفاوتی هستند . زیرا هم از نظر ارثی خصوصیات متفاوتی دریافت کرده اند و هم از نظر محیط زندگی و تجربه های مختلف باهم متفاوتند .

معمولا با بچه اول خانواده به نحوی رفتار میشود که با بچه دهم خانواده فرق دارد . همینطور وقتی که خانواده ای از نظر مالی غنی است با کودک به نحوی رفتار میکند که با دوران تنگدستی تفاوت دارد .

وقتی که بدانیم کود کان باهم متفاوت هستند آنگاه انتظار نداریم که همه کود کان بیک گونه رفتار کنند و برعکس این تفاوت کود کان را يك موضوع جالب و عادی تلقی خواهیم کرد . شاید در کلاس شما هم کود کانی از این نوع پیدا میشوند . مثلا سارا که باقوه تجسم خیلی قوی خود نقاشی های بسیار جالبی بوجود می آورد ، و یا یوسف که لغات را با فصاحت بیان میکند و داستانهای جالبی تعریف میکند ، یا دانیال که در اوایل سال هیچگاه صحبت نمی کرد ولی حالا با دوست صمیمی خود صحبت های طولانی و خصوصی دارد . یا استر که ابتدا هیچگاه نمی خواست دیگران را در بازی خودش شرکت بدهد ، یا دبور که دوست دارد رل مادر را در مقابل سایر بچه ها بعهده بگیرد و همیشه به دیگران فرمان بدهد ، یا ابراهیم که از انواع واقسام چیزها میترسد ولی با کمک دوستان خود قادر شده بر بعضی از ترسهای بیمورد خود فائق آید ، یا اسحق که به همه کس و همه چیز بقدری از خود علاقه نشان میدهد که گاه بنظر می آید روزها و ساعت های طولانی نیز برای اغنای کنجکاوی ها و علاقه های او کافی نیست .

این فقط چند نمونه از ۳۵ تا ۴۰ کودك کلاس شما که هر کدام

شخصیت بخصوص دارند میباشد اگر شما میخواهید که هر کدام مطابق ذوق و سلیقه و استعداد خود رشد کند باید به آنها بنظر شخص بخصوص یعنی سارا ودانیال ودبورا نگاه کنید نه به نظر يك كلاس .

رشد جهت و ترتیب بخصوصی دارد .

تحقیقات نشان داده است که رشد طبق قوانین بخصوصی صورت میگیرد . جهت اصلی رشد کودک برای وجود آوردن يك فرد بالغ و مستقل میباشد یعنی شخصی که قادر باشد برای خود فکر کند و تصمیم بگیرد . اگر چه کودک شیرخواره میتواند رفتاری مانند بهم زدن چشم و سرفه کردن و عطسه کردن از خود نشان بدهد هنوز از انجام بسیاری از کارها عاجز میباشد . بزرگترهای او باید کاملاً از او مراقبت کنند و او را غذا بدهند و از جائی بجای دیگر حمل کنند و وسایل راحتی و آرامش او را فراهم نمایند . اما فقط در عرض یکسال رشد قابل ملاحظه‌ای از خود نشان خواهد داد .

بدن طفل در سال اول زندگی خود را برای آغاز راه رفتن در سنین بعد آماده میکند . این آمادگی به ترتیب زیر صورت میگیرد :

ماه اول - سرش را بالا نگه میدارد

ماه چهارم - اگر نگاهش دارید میتواند بنشیند

ماه پنجم - خودش میتواند بغلتد

ماه ششم - بتنهائی مینشیند

ماه دهم - چهار دست و پا راه میرود

ماه دوازدهم - بتنهائی میایستد و راه میرود

در هر يك از این مراحل کودک برای مرحله بعدی آماده میشود و هر دوره بستگی بدوره قبلی دارد . کوشش ما برای پیش بردن بچه زودتر از موعد مقرر نه تنهایی فایده بلکه زیان آور خواهد بود . مثلاً فشار آوردن بکودک برای ایستادن قبل از اینکه هنوز نشستن را یاد گرفته باشد یا مجبور

کردن او برای راه رفتن قبل از اینکه پاهایش قدرت کافی را داشته باشند کار بیهوده ایست. ورزشی لازم بدن او در طول زمان و همراه با تمرین و تشویق اطرافیان در کودک بوجود میآید.

علاقه کودکان کوردستانی به دوستی با سایر بچه ها نمونه‌ای از رشد اجتماعی آنها می‌باشد. در ابتدای ورود به کوردستان اطفال هنوز خود را جزئی از مادر و وابسته با او میدانند حتی علاقه‌ای به بازی کردن با بچه‌های دیگر نشان نمیدهند. وقتی که کم کم بازی و همکاری با بچه‌های دیگر را یاد میگیرند و قوه صحبت و مکالمه آنها تقویت میشود با بچه‌ها انس بیشتر و نزدیکی بیشتری پیدا میکنند. در شش سالگی وقتی که کوردستان را ترک میکنند دیگر خود را جزو گروه و کلاس خود میدانند. شاید دوستان مخصوص پیدا کرده باشند و راه‌های همزیستی با دیگران را یاد گرفته باشند اما طی این مراحل و رسیدن به هدف دلخواه احتیاج به صرف وقت و تمرین و تشویق زیاد دارد. باید دانست که هر يك از این پیشرفتهای جسمی و روحی و اجتماعی طفل او را بسوی يك فرد مستقل سوق میدهد.

هر کودک مطابق طبیعت مخصوص خود رشد میکند.

هر چند که کودکان همه باید مراحل رشد را طی کنند ولی بعضی ها تندتر و برخی کندتر این مراحل را طی میکنند. مثلاً يك کودک در سن یکسالگی شروع به صحبت میکند و دیگری در سن دو سالگی و هر دو طبیعی هستند. یکی ممکن است در ده ماهگی شروع به راه رفتن کند و دیگری در بیست ماهگی و هر دو طبیعی هستند.

این تفاوت سرعت رشد در کودکان گروه شما هم ممکن است دیده شود بعضی ها ممکن است رفتارشان خیلی بچه گانه‌تر از سن حقیقی خودشان باشد و برخی بزرگتر از سنشان رفتار کنند بعضی ممکن است تندتر یاد بگیرند و برخی کندتر ما باید از خود صبر و حوصله نشان داده و برای

پیشرفتشان به آنها فشار نیاوریم . اگر توقع زیادی از آنها داشته باشیم باعث ناراحتی آنها شده و حس اعتماد را در آنها از بین میبریم و اگر هم باندازه قدرتشان از آنها انتظار نداشته باشیم باعث کسالت و توقف رشد آنها خواهیم گشت . توقع ما باید مطابق بارشد آنها باشد .

دو کودک سه ساله را در نظر بیاورید که مشغول غذا خوردن هستند یکی از آنها بخوبی از عهده غذا خوردن بدون کمک شما برمیآید و حتی اگر شما سعی کنید که به او کمک کنید ممکن است باعث عصبانیت و رنجش او بشوید ولی کمک شما به کودک بغل دستی اش که هنوز عضلاتش رشد کافی نکرده است باعث تشویق و خوشنودی او خواهد گشت .

تمام قسمتهای رشد بیکدیگر مربوط هستند .

بیاد خواهید داشت که در کلاسهایتان برای تحقیق درباره کودکان معمولاً روی يك قسمت از رشد طفل مثلاً رشد جسمی ، عاطفی ، عقلانی و اجتماعی صحبت میشد . این کار تحقیق ما را آسانتر میکرد ولی باید بدانیم که هر يك از اینها يك قسمت کاملاً مجزا از دیگری نمیشد و هر يك از این قسمتها با دیگری مربوط میشود . مثلاً کودکی که از تغییر مکان منزلش ناراحت است ممکن است در عادات غذا خوردن و خوابیدن او تغییر حاصل شود . یا اگر طفلی علیلاً ضعیف باشد ممکن است از دیگران ترس داشته باشد یا خجالتی شود یا زبان بگفتن حرفهای رکیک بگشاید . یا اگر کودکی از نظر عقلانی رشد کافی نداشته باشد این موضوع در زندگی اجتماعی او مؤثر خواهد بود . باین ترتیب میبینیم که هر قسمت از رشد بقسمت دیگری مربوط است .

در تمام تجربیات روزانه کودک از همه امکانات وجود خود استفاده میکند ، مثلاً به کودکی که مشغول بازی با تخته های چوبی است نظر بیافکنید ، با جابجا کردن تخته ها بمحل دلخواه از امکانات جسمی خود استفاده میکند ، با در نظر گرفتن نقشه ها و اندازه هائی که در فکر خود

دارد از امکانات عقلانی خود استفاده میکند و از نظر اجتماعی ممکن است یکی از چند کودکی باشد که برای عملی کردن نقشه خود با دیگران همکاری میکند و از نظر روحی این فعالیت برای او لذت بخش میباشد. بنا براین تمام قسمتهای رشد او در این بازی مؤثر هستند و در تمام روز نیز فعالیتهای او باین ترتیب انجام میگردد.

هر کودک بوسیله رفتارش خود را بما میشناساند.

خیلی کمتر اتفاق میافتد که کودکان راجع به آرزوها، ترسها، ناراحتیها و خوشیهای خود با ما صحبت کنند. این راه و طریق آنها نیست ولی بوسیله رفتارشان ما را از احساساتشان آگاه مینمایند. یعنی بوسیله کارهایی که انجام میدهند و طریقه انجام آنها، بوسیله عکس العمل های خود نسبت به دیگران و کار کردن با وسائل بازی، بوسیله عکس العمل های خود نسبت به معلم و برنامه مدرسه احساسات خود را بیان میکنند. باین ترتیب فقط از روی رفتار آنها میتوان پی برد که آیا خوشحال و راضی اند یا ناراحت و غمگین.

شما باید دلیل رفتار بخصوص کودک را درك کنید. باید از خود سؤال کنید که این کودک با این رفتار خود بمن چه میخواهد بفهماند. مثلاً چرا فلان کودک غذا نمیخورد؟ آیا مریض است، ناراحت است، غمگین است؟ ممکن است دلایل بیشماری وجود داشته باشد. چرا کودک خودش را خیس میکند؟ آیا این نشانه يك بیماری است یا نسبت به نوزاد تازه حسودی میکند و میخواهد بوسیله این عمل توجه شما را بخود جلب کند یا از دوستی با دیگران هراس دارد زیرا نمیداند چگونه با آنها رفتار کند. ممکن است دلایل زیادی وجود داشته باشد.

پیدا کردن دلیل يك رفتار بخصوص بسیار مشکل است و گاهی مانند حل کردن جدولی است که تمام قسمتهای آن درهم ریخته شده باشد و باید جزء جزء آنرا در جای معین قرار دهیم تا نتیجه مطلوب بگیریم.

پیدا کردن دلیل احتیاج به دقت و شکیبائی بسیار دارد. اما اگر واقعا به سرنوشت طفل علاقمند هستیم باید دلیل رفتار بخصوص او را پیدا کنیم. اگر بخواهیم تعلیم و تربیت خود را فقط بر پایه رفتار ظاهری آنها بدون در نظر گرفتن دلایل عمقی اعمال آنها قرار بدهیم ممکن است دست به کار بیهوده و بس خطرناکی بزنیم. از استعمال جملاتی مانند «او خجالتی است و اصلاً ذاتاً اینطور است» یا «او همیشه بچه هارا میزند» و یا «او متکبر است» پرهیزیم. باید سعی کنیم هیچوقت بچه هارا به این ترتیب طبقه بندی نکنیم. این طریقه فکر کردن اشخاص تنبیل است. البته پیدا کردن دلیل كتك زدن مدام يك كودك یا خجالتی بودن او کار مشکلی است. البته تا وقتی که دلیل رفتار او را ندانیم نمیتوانیم او را راهنمایی کنیم ولی همانطور که قبلاً متذکر شدیم دلیل رفتار بخصوص برای همه کودکان یکسان نیست زیرا هر كودك فرد بخصوص است.

کودکان مانند بزرگسالان احساسات دارند. دريك موقع معین يك كودك ممکن است خوشحال یا غمگین، راضی یا ناراضی، با محبت یا متخاصم، آسوده یا ناراحت باشد. تمام کودکان در مواقع مختلف این احساسات را بروز میدهند ولی باید دانست که عکس العمل کودکان مختلف نسبت به يك موقعیت معین فرق میکند. مثلاً کودکی که خانه شنی اش خراب شده ممکن است عصبانیت خود را با کوبیدن پایهای خود بر زمین و گریه کردن نشان دهد دیگری ممکن است در کمال آرامش به ساختن خانه دیگری مشغول شود و سومی ممکن است بطرف متخاصم حمله کند. اگر تزاعی در خانه عروسك کودکان رخ دهد یکی ممکن است از ترس دیگری محل را ترك کند، دیگری ممکن است به طرف متخاصم حمله کند و سومی ممکن است موضوع را با مربی خود در میان بگذارد.

ما باید بدانیم که کودکان احساسات خیلی شدیدی دارند و وظیفه ما است که از این اظهارات ظاهری آنها با خبر بشویم و شناخت این رفتار احتیاج به تجربه و تبحر زیاد دارد. این تبحر تنها از راه تماس با کودکان،

گوش دادن به آنها ، صحبت کردن با آنها و کار کردن با آنها بدست میآید.
هر کودک يك ميل طبيعي برای فعالیت دارد .

بدن کودکان سالم دائما در حال تولید و مصرف انرژی است و بچه سالم کودک فعالی می باشد . کودکان احتیاج به فضای کافی برای فعالیت داشته و باید میان استراحت و فعالیت آنها تعادل برقرار باشد. نباید از کودکان انتظار داشته باشیم که ساعتها در يك محل بدون حرکت بنشینند ، این انتظاری مخالف طبیعت آنهاست . کار ما اینست که راهی سودمند برای مصرف انرژی آنها و نه مقید کردن آن پیدا کنیم .

تمام کودکان می خواهند احساس کنند که مهم هستند شما می توانید به کودکان احساس مهم بودن بدهید اگر :

- ۱- بدانید که او فردی است که دارای اهمیت می باشد .
- ۲- اسم او را بدانید .
- ۳- به حرفهایش گوش بدهید .
- ۴- از کارهای دستی او تقدیر کنید و آنرا به دیگران نشان دهید.
- ۵- در موقع لزوم از او تعریف کنید .
- ۶- اسم او را روی وسائش بنویسید تا بداند که آنها به او تعلق دارند .
- ۷- از بازگشت او پس از غیبت طولانی اظهار خوشنودی کنید .
- ۸- به او فرصت تصمیم گرفتن بدهید .

تمام کودکان به محبت احتیاج دارند .

تمام کودکان احتیاج به محبت دارند که به آنها بفهماند آنها را برای خاطر خودشان دوست دارند . اگر به کودک محبت کافی بشود او فردی با اعتماد و اطمینان بار خواهد آمد . اگر چه برای ما مقدور نیست

که محبتی نظیر محبت والدین خود طفل به کودکان داشته باشیم ولی می‌توانیم تمایل و علاقه خود را به او نشان بدهیم تا محیط گرم و خوشی را در کودکان برای او بوجود آوریم.

پیشکش "راد" به تبرستان
www.tabarestan.info

کودکان کودکستانی چگونه هستند

برخی خصوصیات اخلاقی کلی وجود دارند که شامل تمام کودکان کودکستانی شده و ارتباطی به سن بخصوص آنها ندارد. این خصوصیات عبارتند از:

کودکان می‌خواهند احساس کنند که دارند پر قدرت، مستقل و بزرگ می‌شوند. این دورانی است که کودکان کم کم مراحل نوزادی را پشت سر گذاشته و پا بدوران کودکی می‌گذارند، تاکنون برای رفع-احتیاجات خود کاملاً متکی به بزرگتر های خود بودند، ولی حالا می-توانند استقلال بیشتری داشته باشند. به تنهایی می‌توانند کار های بیشتری را انجام دهند می‌توانند برای خود دوستانی پیدا کنند و می‌توانند برای خودشان فکر کنند و تصمیمات خود را به مورد اجرا بگذارند.

کودکان منحصراً بفکر خود هستند.

این سن دورانی است که کودکان فقط به احساسات خود توجه دارند و خواسته های خود را مهمتر از خواسته های دیگران میدانند. در تمام روز لغت «من.. من من» را از دهان آنها خواهید شنید. برای آنها خیلی مشکل است که در استفاده از اشیاء یا دیگران سهم باشند و این موضوع را به کندی یاد می‌گیرند.

کودکان اجتماعی هستند.

اگر چه در این سن علاقه کودکان فقط به چیز های مربوط به خودشان میباشد، ولی در دوران کودکستانی کم کم معاشرت با کودکان دیگر را یاد می‌گیرند. کودکستان برای آنها محیط مناسبی برای یاد گرفتن،

همکاری، تشريك مساعی، هدایت و فرمانبرداری که راه را برای زندگی کردن با دیگران باز می کند می باشد .

کودکان از راه بازی بهتر یاد میگیرند .

مهمترین مشغولیات کودک در این سن بازی می باشد . در **مهد کودک** کودکان میتوانند از انواع اقسام و سائل و اشیاء استفاده کنند و باین وسیله راه حل مسائل را یاد میگیرند . فقط بوسیله بازی است که کودک میتواند مطالبی را به تنهایی درک کند و دنیای اطراف خود را بشناسد و برای خود فکر کند .

در این سن کودکان بسرعت تغییر ورشد میکنند .

سرعت رشد کودکان در این سن بقدری است که شما به خوبی میتوانید بزرگ شدن آنها را بچشم ببینید . این تغییرات واقعاً قابل ملاحظه است و تماماً طفل را بسوی يك فرد بالغ سوق میدهد .

علاوه بر خصوصیات کلی فوق الذکر رفتار زیر نیز در غالب کودکان سه و چهار و پنج ساله دیده میشود .

وقتی که کودکان در سن سه سالگی وارد کودکستان می شوند هنوز مقدار زیادی از حالات دوران نوزادی خود را به همراه دارند . ممکن است هنوز بدرستی نتوانند قدم بردارند و در موقع پریدن و بالارفتن از جایی نتوانند تعادل خود را حفظ کنند . بعلت تمرکز حواس خود برای پرورش حرکات ظریف جسمی ، کلاس بچه های سه ساله خیلی ساکت بنظر می آید زیرا که کودکان کاملاً حواس خود را متوجه کاری که به آن مشغول هستند میکنند . خیلی برای آنها سخت است که هم کار بکنند و هم صحبت کنند . بند کردن مهره و یا نقاشی کردن تمام حواس آنها را به خود معطوف میدارد . وقتی که درخانه عروسک بازی میکنند آنقدر فکرشان متوجه لباس پوشانیدن عروسکها است که بندرت سخنی میگویند . کودک سه ساله در يك لحظه فقط میتواند يك کار بکند . حرف نزنند ، بازی کند ،

یا گوش بدهد، هر فعالیتی تمام توجه او را بخود جلب میکند. در آغاز ورود به کودکان بعلت احساس نا امنی، کودکان ممکن است خیلی آرام باشند ولی وقتی که خود را راحت حس کردند شروع بصحبت میکنند. قوه بیان آنها تا حدی که بتوانند جمله های کوتاه بگویند رشد کرده است اما تمام بچه ها در این سن نمیتوانند خوب صحبت کنند و ممکن است شما در فهم بعضی از صحبت های آنها اشکال پیدا کنید. ممکن است که کمی زبانشان بگیرد یا لغات را عوضی تلفظ کنند و یا اشتباه دستوری داشته باشند. قسمت اعظم صحبت آنها مربوط بفعالیتی است که انجام میدهند و بندرت میتوانند يك مکالمه جدی چه با شما و چه با دیگران برقرار کنند. گاهی فقط برای خاطر لذت حرف زدن صحبت میکنند و برایشان اهمیت ندارد که طرف بسخن آنها گوش میدهد یا نه.

کودکان کودکان دوست دارند کارهایشان را خودشان انجام بدهند زیرا این کار به آنها احساس استقلال میدهد. گاهی احتیاج به کمک خواهند داشت ولی مایلند به شما نشان بدهند که خودشان تا چه حدی میتوانند کارشان را شخصاً انجام بدهند. چون کودکان هنوز رشد کافی نکرده اند ممکن است در حال انجام کاری باعث ریختن یا افتادن یا لغزیدن چیزی بشوند. ولی از طرف معلم دور اندیش خود که به خوبی به اشکال کار آنها وارد است نباید مورد سرزنش و توبیخ قرار گیرند.

در بدو ورود به کودکان بعلت دوستان خیلی کمی دارند و بیشتر ترجیح میدهند که با خودشان بازی کنند. ممکن است خیلی نزدیک به دوست دیگرشان بازی کنند ولی غیر از مشاهده سطحی و گاهی گفتن مطلب کوتاهی توجهی به کار دیگری ندارند.

برای کودکان مشکل است که اسباب بازی خود را باد دیگران شرکت کنند. تا وقتی که بچه معنی مالکیت را حس نکند خیلی برایش مشکل است که بتواند در چیزی باد دیگری سهم شود و کودکان خیلی کم به این معنی واقف هستند. چون شما را خوب نمی شناسند مطمئن نیستند که

اگر اسباب بازی‌شان را به شما بدهند تادیگران هم از آن استفاده کنند باز به آنها نوبت دیگری بدهید یا نه . بنابراین حاضر به جدا شدن از اسباب بازی‌شان نمیشوند ولی کم کم بچه ها یاد میگیرند که اگر اسباب بازی‌شان را بدهند باز نوبت به آنها میرسد .

برای کودکان نه تنها شرکت کردن اسباب بازی با دیگران مشکل است بلکه شرکت کردن در محبت و توجه شما با سایر افراد کلاس برای آنها کاری بس دشوار است . يك کودک دلش میخواهد از تمام توجه شما برخوردار شود مخصوصاً اگر از شما خوشش بیاید .

از نظر عاطفی کودکان کودکستان هنوز در بسیاری از نکات مانند نوزادان هستند در مواقع مختلف مخصوصاً اگر خسته یا غمگین یا ناراحت باشند رفتار بچگانه بخود میگیرند مثلاً بعض مواقع وقتی در محظوری قرار گیرند ممکن است دلشان بخواهد که شما به آنها غذا بدهید یا ممکن است خود را خیس کنند یا به مکیدن انگشت خود مشغول شوند . کودکان خردسال احتیاج به محبت گرم مربی خود و علاقه بی‌شائبه او دارند . پس از طی یکسال در کودکستان کودکان آن سنگینی و سکوت

دوران نوزادی خود را از دست میدهند و فعالتر و پرسرو صدا تر میشوند . از تکرار فعالیت‌هایی مانند توپ بازی ، بالارفتن از نرده های مخصوص فلزی ، بازی با جدول‌های مخصوص و درست کردن برج با تخته و مکعب لذت میبرند . با اطمینان بیشتری از آنچه که در سن سه سالگی داشتند حرکت می‌کنند چون عضلات آنها رشد بیشتری کرده و در استفاده از وسایل مختلف تمرین بیشتری داشته‌اند . گاهی قدرت فعالیت خود را بیشتر از آنچه که هست تصور میکنند و باید این موضوع را به آنها گوشزد کرد . کودکان بسیار فعال هستند . آنها نمیتوانند برای مدت زیادی آرام بنشینند آنقدر به اشیاء دور و بر خود علاقه دارند که گاهی بنظر میآید که دلشان میخواهد در آن واحد به چندین کار مشغول شوند . بهمان نسبت که

دنیای اطرافشان برای آنها بزرگتر میشود علاقه شان هم بیشتر میشود .
در سن چهار سالگی کودکان علاقه بیشتری برای نزدیکی با هم
کلاسهایشان نشان میدهند . اگر چه در گروههای کوچک با هم بازی
میکند ولی هنوز فقط به کاری که خود به آن مشغول هستند توجه دارند .
اما در این سن آنها میتوانند در آن واحد هم حرف بزنند و هم کاری را
انجام بدهند بنابراین کلاس بچه های چهارساله يك کلاس شلوغ و پرسرو
صدا خواهد بود .

اغلب بچه ها دوست دارند که مورد توجه همه باشند از گوش دادن
به صحبت دیگران خوششان نمی آید و اغلب وسط صحبت شما یا دیگران
میدوند چون آنها هم میخواهند در گفتگو شرکت کنند .

معمولا بین کودکان بزرگتر بیشتر نزاع در میگیرد یکی بدلیل
آنکه بیشتر با هم بازی میکنند و دیگر آنکه هنوز آنقدر با تجربه نشده اند
که بتوانند اختلافات خود را به تنهایی حل کنند و باین جهت گاهی لازم
است که شما به کمک ایشان بشتابید .

معمولا در این سن است که کودکان کم کم قوه تخیل خود را در
بازیهایشان ظاهر میسازند .

اگر چه بازیهای تخیلی برای مدت زیادی دوام نمییابد معمولا
کودکان دوست دارند که خود را در قالب دکتری که از مریض معاینه
میکند یا مادری که مشغول تهیه غذاست یا راننده اتوبوس یا مغازه دار و
غیره تصور کنند . معمولا هم خیلی در بازیهایشان دقیق نیستند مثلا برایشان
مانعی ندارد که مسافران اتوبوس بلیط نداشته باشند یا در ديك هیچ غذائی
برای پختن نداشته باشند و یا خانه چوبی آنها فاقد پنجره باشد .
گاهی حتی نمیتوانند فرقی میان زندگی حقیقی و زندگی تخیلی قائل شوند.
در سن چهار و پنج کودکان کمتر از بچه های سه ساله جانب
انزوا و گوشه گیری را میگیرند و معمولا دوست دارند پهلوی کودک مورد
علاقه خود بنشینند و با او بازی کنند .

عکس العمل کودکان به تحسین و تشویق بسیار عالی است. دوست دارند که حس کنند بزرگ و بالغ هستند و دوست دارند به شما کمک کنند ولی مواردی پیش می‌آید که با مشکلاتی روبرو میشوند و احتیاج به آرامش دارند در این موقع است که محبت و گرمی یک معلم فهمیده بسیار موثر خواهد افتاد. در کارهای دسته جمعی نیز رفتار آنها بسیار رضایت بخش میباشد. مثلاً در موقع قصه گفتن یا شعر خواندن همه با توجه گوش میدهند و همکاری میکنند.

پس از طی دو سال در کودکان رشد و پیشرفت آنها کاملاً واضح میباشد.

در این سن تقریباً تمام فربهی دوران بچگی را از دست داده‌اند و باوقار بیشتری حرکت میکنند. معمولاً احتیاجات خود را خود رفع میکنند و در کارهای روزانه مانند شستن دست و رو، لباس پوشیدن و جمع‌جور کردن سرعت بیشتری از خود نشان میدهند.

اغلب بچه‌های ۵ ساله واضح صحبت میکنند و اگر به آنها فرصت کافی و تمرین کافی داده شود مکالمات جالبی برقرار میکنند. در موقع بازی با یکدیگر بوسیله قوه بیان خود راهنمایی‌های لازم را می‌نمایند، پیشنهاد دوستشان را قبول میکنند، از صداهاى مختلف تقلید میکنند، دیگران را از نقشه خود باخبر میکنند و احساسات و عقیده‌هایشان را بیان میکنند. دوستان مخصوصی دارند که با ایشان بازی میکنند و غذا می‌خورند و از احوال همکلاسان خود آگاه هستند. خوب میدانند که کی غایب است و یا کی بتازگی خواهر کوچکی پیدا کرده است و یا پدر کدام یک بتازگی دوچرخه‌ای خریده. با شما راجع به خبرهای منزل و اطرافیان صحبت میکنند زیرا در این سن علاقه آنها به اتفاقات محیطشان بیشتر شده است. این علاقه آنها وسعت اطلاعات و فهم آنها را نسبت به دنیای خود فزونی میدهد.

کودکان بزرگتر قوه تخیل قوی تری هم دارند. رفتار آنها را

در خانه عروسک مورد توجه قرار دهید خواهید دید با چه دقتی رفتار بزرگان اطراف خود را تقلید میکنند. حالا دیگر بازی را کاملاً تا به آخر انجام میدهند. مدت تمرکز فکرشان طولانی تر شده و یک ایده‌ای را برای مدت طولانی تری میتوانند ادامه بدهند. مثلاً اگر مشغول عروس بازی هستند همه کار آن را از تهیه غذا گرفته تا لباس پوشیدن عروس و خواندن آوازهای مخصوص انجام میدهند. یا اگر مشغول ماشین بازی هستند سعی میکنند همه کارمندان را از راننده گرفته تا بلیط فروش و مسافر بدقت تعیین کنند. و وقتی با مکعب‌ها بیمارستان درست میکنند سعی میکنند تمام وسائل آن را مانند تخت خواب و آمبولانس و مریض‌ها را تعیین کنند. باین ترتیب بازی آنها از گذشته کاملتر میشود.

در این سن بچه‌ها توجه بیشتری به کارهای دستی خود دارند مثلاً بچه‌های ۵ ساله از شروع کار میدانند که چه چیز میخواهند نقاشی کنند یا چه چیز با خمیر میخواهند درست کنند. هم چنین دلشان میخواهد راجع به کاردستی آنها صحبت کنند و آنرا به دیگران نشان بدهند.

بچه‌های ۵ ساله خیلی خوب میتوانند خود را جزو گروه حس کنند، از قبول مسئولیت برای کلاس احساس غرور میکنند و از ترتیب دادن وسائل بازی یا چیدن میز غذا خوری و تزئین کلاس خود لذت میبرند. نسبت به کلاس و معلم و همشاگردان خود احساس غرور میکنند. از اوضاع و احوال دیگران در کلاس آگاهی کامل دارند اسمهایشان را خوب میدانند و نسبت به آنها احساس همدردی میکنند. باین ترتیب کم‌کم میتوانند احساسات دیگران را درک کنند و از اینکه منحصرأً ب فکر خود باشند دست می‌کشند.

اگر چه مدت تمرکز فکر کودکان بزرگتر بیشتر میباشد و برای مدتی طولانی تر میتوانند به چیزی که مورد علاقه‌شان است توجه کنند

نباید فراموش کرد که پس از ده یا پانزده دقیقه دریک جا آرام نشستن و به
قصه گوش دادن یا شعر خواندن اظهار کسالت و خستگی میکنند .
باید توجه داشت که بچه های ۵ ساله خیلی خوب به نظم و ترتیب
دسته جمعی عادت میکنند و از بازی های ساده و تمرین نمایش لذت میبرند.

پیشکش "راد" به تبرستان
www.tabarestan.info

هدایت رفتار کودکان

انضباط یعنی چه؟ بعقیده ما انضباط یعنی راهنمایی و هدایت رفتار کودکان در جهتی که کار و زندگی کردن در یک اجتماع را برای خود و اطرافیان آنها براحتی میسر کند. وقتی که کودکی را تحت انضباط و مقررات در میآورید به او یاد میدهید که اجتماع از او چه انتظاری دارد و برای اینکه از این مقررات خود نتیجه مثبت بگیریم باید آنرا با محبت و احترام همراه بسازیم و سعی کنیم که کودک را بسوی تمسک نفس و خودداری سوق بدهیم.

باید بدانیم که بنا بر خصوصیات اخلاقی فردی و وضع خانواده و کلاس هر کودک رفتار مخصوصی به خود دارد ولی نباید به میل و اراده کودک هرچه خواست برای او انجام دهیم زیرا این موضوع هم به ضرر کلاس هم شما و هم خود کودک خواهد بود. حتی خود بچه ها هم از این رویه ناراضی خواهند بود.

کودکان میل دارند که بدانند در مواقع معین از آنها چه انتظاراتی داریم و در توقعات خود همیشه پایدار هستیم، ناپایداری معلم در انتظاراتش از کودکان آنها را دچار ترس و وحشت و گیجی و ناراحتی میکند. مثلاً اگر روزی به کودک تاکید کنید که دستش را با صابون بشوید و روز دیگر اگر با صابون نشست چیزی به او نگوئید و روز سوم فقط به او یادآوری کنید که دستش را با صابون بشوید او را دچار بلاتکلیفی و گیجی خواهید کرد.

تنها وقتی که با ملاطفت و مهربانی کار درست و نادرست را به او گوشزد کنید کودک یاد خواهد گرفت که چه کار صحیح و چه کار غلط

است . برای بوجود آوردن تمسك نفس و خودداری در كودك لازم نیست که با تشر و تنبیه و فریاد او را به این رفتار وادارید زیرا به این ترتیب فقط كودك را از خود میترسانید و كودکی که دائم در وحشت و ترس بسر میبرد آنقدر گرفتار احساسات خود است که نمیتواند به حرفهای شما و راهنمایی های شما اعتناء کند . ولی اگر كودك شما را دوست داشته باشد ، شما بالحن قاطع و واضح خود میتوانید او را به کاری که میل دارید تشویق نمایید .

اگر چه گاهی حرکات بچه ها باعث عصبانیت شما میشود ولی باید بدانید که همیشه كودکان به محبت شما احتیاج دارند . اگر به محبت همیشگی شما اطمینان داشته باشند با کمال میل محدودیتها و راهنمایی های شما را قبول میکنند ولی اگر راهنمایی و انتقادات شما بترتیبی باشد که كودك از طرف شما احساس بی علاقه گی بکند خود را سرافکنده و گیج و تنها حس خواهد کرد .

ذیلا چند نکته برای کنترل صحیح كودکان و هدایت عاقلانه شما یادآور میشویم :

- برای جلوگیری از بروز مشکلات قبلا كودکان را از نیت خود آگاه کنید مثلا اگر زنگ تفریح است و بچه ها به حیاط میروند میتوانید بگوئید : «خواهش میکنم آرام و بی صدا به حیاط بروید تا سایر بچه ها که در کلاسشان مشغول درس هستند ناراحت نشوند . سعی کنید که همه بچه ها این دستورات شما را که با قاطعیت بیان خواهید کرد بشنوند و خودتان نزدیک كودکانی که فکر میکنید شروع به دویدن خواهند کرد راه بروید . باید دانست بعضی از كودکان احتیاج به تذکر های بیشتری دارند . اگر كودکان این دستور شما را بخوبی رعایت کردند یادتان باشد که موقع برگشتن به کلاس آنها را تشویق کنید و بگوئید «خیلی خوشحالم که حرف من یادتان ماند» . باین وسیله آنها را به مراعات دستور هایتان ترغیب و تشویق خواهید کرد .

یا بگوئید «در خانه عروسك فقط دو عروسك داریم من

میدانم که عده زیادی از شما میخواهید با آنها بازی کنید ولی باید همه نوبت بگیریم. اول نوبت سارا و مهین است و بعد نوبت به همه شما میرسد.»
یا بگوید «هر کس شیرش را تمام کرد لیوانش را روی میز بگذارد و با اسباب بازی که دوست دارد برود بازی کند».

– اگر قبلاً توضیح بدهید از بعضی از مشکلات جلوگیری خواهید کرد. مثلاً میدانید که بعضی از بچه ها ممکن است خیلی بلند حرف بزنند یا بر سر عروسک تازه دعوا کنند یا بالیوان حالی شیر بازی کنند سعی کنید آنها را قبلاً راهنمایی کنید تا از بروز مشکل جلوگیری شود. این پیش بینی شما کودک را از توقع شما مطلع میسازد.

– اگر در برنامه تغییری داده اید قبلاً آنها را به اطلاع کودکان برسانید تا بعداً باعث ناراحتی آنها نشود، در این صورت آنها هم خود را برای آن تغییر آماده خواهند کرد. مثلاً بگوئید «فردا چند نفر برای تعمیرات اطاق خواهند آمد ممکن است مقداری از فضای کلاس شما را بگیرند و سروصدا راه بیندازند. بنابراین فردا به کلاس پهلویی میرویم و وقتی که کلاس خودمان درست شد دوباره برمیگردیم.» یا «چون امروز تختخواب های شما را رنگ میکنند مجبوریم روی پتوهایمان روی زمین بخوابیم.»

– بیاد داشته باشید که کودکان فراموشکارند بنابراین ممکن است که لازم شود یک دستور را چندین مرتبه تکرار کنید. مثلاً بگوئید «بعد از بازی با خمیر دستتان را بشوئید» یا «قبل از شستن آستینتان را بالا بزنید.» یا «فقط از حوله خودتان استفاده کنید» باید تمام این نکات را با صبر و حوصله به کودکان تذکر بدهید و از اینکه آنها قدری فراموشکارند عصبانی نشوید. بهترینست قبل از انجام کاری نکات لازم را به آنها گوشزد بکنید آنوقت مجبور نخواهید شد که بعداً آنها را اصلاح کنید.

– بخاطر داشته باشید که کودکان در کارهایی که برای شما خیلی عادی است تازه کارند باید به آنها وقت تمرین کافی بدهید. تمام کارهایی

از قبیل دست شستن ، شستن وسائل کار و نقاشی و غیره احتیاج به مهارت دارد و کودکان در این امور تازه کارند نباید بعلت اینکه شما عجله دارید نسبت به آنها بی‌عدالتی روا دارید . وقتی که برنامه خود را تنظیم میکنید تمام این نکات را در نظر بگیرید تا مجبور نشوید که بچه‌ها را به عجله کردن وادارید .

– بگذارید بچه‌ها از اشتباهات خود تجربه بگیرند . اگر مثلاً اینطور با کودک حرف بزنید او را ناراحت کرده‌اید : «ببین چکار کردی ، چند دفعه به تو گفتم . این ماشین را طرف خانه‌های چوبی نیاور ، حالا تمام خانه‌ها را خراب کردی . الان این ماشین را ازت میگیرم .» درحالیکه میتوانستید اینطور بگوئید «یادت هست که گفتم جای ماشین آنطرف اطاق دور از خانه‌های چوبی است . بیا حالا کم‌کم کنیم تا بچه‌ها باز خانه‌هایشان را درست کنند و بعد من یک جایی را برای ماشین بازی به شما نشان میدهم که سرراه کسی نباشد .» در نمونه اول کودک از دست شما عصبانی میشود و چه بسا که این عمل را باز تکرار کند . در نمونه دوم او را به عمل صحیح راهنمایی میکنید و از بروز چنین حوادثی در آینده جلوگیری میکنید .

– سعی کنید که انگیزه‌های رفتار کودک را درک کنید . کودکی که آب رنگهای مختلف را باهم قاطی میکند میخواهد بداند که نتیجه این عمل چه رنگی خواهد بود . باو بگوئید که این کار را میتواند روی کاغذ انجام بدهد و رنگها را روی هم بزند . کودکی که تمام اسبابهای خانه عروسک را جمع میکند و آنها را توی چرخ دستی میگذارد دارد تمرین اسباب کشی میکند . کودکی که به اذیت و آزار دیگران میپردازد در جستجوی راهی برای جلب دیگران است و نمیداند راه صحیح آن چیست ، بهتر است شما بجای تنبیه او را راهنمایی کنید .

هیچوقت کودک را جلوی همکلاسانش سرزنش نکنید . اگر انتقادی از او دارید در خلوت و تنهایی این موضوع را به او تذکر دهید . اگر او را در مقابل دوستانش توبیخ کنید بجای اینکه به حرف شما گوش بدهد

عصبانی و ناراحت میشود .

– اشتباهات کودک را دائماً به رخ او نکشید . یکبار به او تذکر بدهید بعد فراموشش کنید . از اینکه مرتب از او خرده بگیرید فایده‌ای نصیب نمیشود و رابطه شما را با او کدر میکند .

با کلمات مثبت با کودکان صحبت کنید . به آنها بگوئید چه کارها بکنند نه اینکه چکار نکنند مثلاً بگوئید : «چرخ دستی‌ات را اینطرف بیاور که جلوی تاب نباشد» یا «نقاشی‌ات را اینجا آویزان کن که خشک شود» یا «در را آهسته ببند» یا «جای مداد اینجاست» . همیشه قبل از حرف زدن فکر کنید و متوجه صحت خود باشید پس از کمی تمرین این لغات مثبت خود بخود به زبان شما می‌آیند و لازم به تفکر نخواهد بود .

– متوجه توانائی کودکان باشید . نباید انتظار داشته باشید که یک کودک سه ساله یک ظرف پر از شیر را بدون دردسر حمل کند و نباید انتظار داشته باشید که یک کودک چهار ساله بند کفشش را به تنهایی و با سرعت ببندد . نباید انتظار داشته باشید که یک کودک پنج ساله میز نهار را بخوبی شما بچیند . البته این تجارب برای کودکان لازم است ولی نباید از آنها انتظار زیادی داشته باشیم . اگر کودک را به انجام کاری که از عهده او برنمی‌آید واداریم باعث یاس و ناامیدی او نسبت به خودش خواهیم شد . – وقتی که کودک کاری را که نشانه یادگیری اوست بخوبی انجام میدهد او را تشویق کنید زیرا با این ترتیب او را به تکرار آن عمل ترغیب خواهید کرد او میفهمد که شما از چه چیز خوشتان می‌آید و گذشته از آن باعث میشوید که او خود را مهم حس کند . برای شما کار آسانی است که مثلاً بگوئید : «واقعا چقدر خوب شد که تو بمن کمک کردی تا این تخته‌ها را سر جایشان بگذارم» یا «بارک‌الله داری خودت کم کم یاد میگیری به تنهایی پالتوات را پیوشی» یا «از اینکه به سیروس کمک کردی تا طاقچه اسباب بازی‌ها را مرتب کند خیلی خوشم آمد» .

— اگر کودک به کار نامطلوبی مشغول است سعی کنید کاری از همان نوع که بی ضرر باشد به او بدهید اگر این موضوع برای شما امکان ندارد يك کار دیگر را به او پیشنهاد کنید. مثلا اگر تخته‌های بازی را پرت میکند او را از این کار بازدارید ولی بجایش کیسه‌های پر از لوبیا یا توپ نرمی بدهید که پرت کند. اگر اوراق کتابی را پاره میکند باو بگوئید که کتاب برای چه منظوری درست شده و بجایش به او روزنامه بدهید که پاره کند ولی پیدا کردن فعالیت‌های بی ضرر از نوع آنچه که دلخواه است کار آسانی نیست اگر چنین اتفاقی افتاد اول او را از کار نامطلوب بازدارید و سپس او را به کار دیگری راهنمایی کنید البته گاهی اتفاق می افتد که شما مجبور میشوید بگوئید «نمیتوانی این کار را ادامه دهی».

گاهی لازم است کودکان زیان عمل اشتباه خود را ببینند. مثلا باید یاد بگیرند که اگر خانه چوبیشان خیلی بلند شود می افتد یا اگر خیلی آب قاطی رنگ کنند يك مایع رقیق بیرنگی خواهد شد یا اگر به خمیر خود آرد زیاد بزنند نمیشود با آن بازی کرد اینها چیزهائی هستند که کودکان باید یاد بگیرند اگر از بچه‌ها خواهش کردید که مواظب باشند توپشان آن طرف دیوار نیفتد و مرتب توپشان را بیرون می انداختند میتوانید بگوئید «متاسفانه امروز نمیتوانید بازی کنید چون آنرا بیرون می اندازید».

یا اگر بجای اینکه ماشین های كوچك بازی را روی زمین بکشند رویشان سوار بشوند و پایه‌هایشان را بشکنند میتوانید بگوئید «متاسفانه امروز دیگر نمیتوانید ماشین بازی کنید چون آنها را خراب کردید».

— از هر فعالیت مضر باید جلوگیری کنید در این صورت باید اول کودک را از فعالیت بازدارید و سپس به او توضیح بدهید اگر بخواهید اول توضیح بدهید وبعد او را از حرکت بازدارید ممکن است باعث تصادف ناگواری بشوید. در اینطور مواقع بهتر است کودک را بطرفی بکشید و علت عمل خود را و طرز عمل او را توضیح بدهید.

— اگر چه عمل کودکان گاهی باعث ناراحتی شما میشود، بچه‌ها دوست

دارند که در تمام مواقع از علاقه شما مطمئن باشند سعی کنید عمل آنها را از دوست داشتن خود آنها جدا سازید فقط با محبت است که میتوانید رفتار آنها را صحیح کنید چون شما نمیخواهید کودکان مدام در ترس از دست دادن محبت شما باشند. هیچوقت نگوئید «اگر فلان کار را بکنی دوستت نخواهم داشت». وقتی کسی بگوید که او را دوست ندارد باعث ناراحتی و احساس تنهایی او میشود.

– اگر از دست کودکی عصبانی میشوید سخت است که خود را کنترل کنید و از راه درست به او کمک کنید. سعی کنید همیشه احساسات خود را کنترل کنید.

– سعی کنید اعتماد و اطمینان کودکان را بخود جلب کنید بنابراین از دادن قولهایی که میدانید انجامش مقدورتان نیست خودداری کنید. مثلاً اگر به کودکی میگوئید اسباب بازی ای را به او خواهید داد سعی کنید اینکار را انجام بدهید. اگر به کودکی میگوئید دفعه دیگر برای بازدید از محلی او را با خود خواهید برد بر سر قول خود بایستید یا اگر به آنها قول میدهید که روز بعد فلان قصه را خواهید گفت اینکار را انجام دهید.

– اعتماد و اطمینان شما به کودک برای ایجاد احساس امنیت و رشد عاطفی و تمسک نفس و خودداری او بسیار موثر است. با تهدید و پیش نهاد رشوه او را کوچک نکنید. تهدید و رشوه باعث ترس در کودک شده و از احساسات نادرست خود شما سرچشمه میگیرد و باعث تیرگی روابط شما و کودکان خواهد شد. صحیح نیست که بگوئید «اگر اطاق را زود تمیز کنی تو حیاط نمیرویم». یا «اگر اطاق را زود تمیز کنی میگذارم بروی بیرون بازی کنی». خیلی عاقلانه تر است که بگوئید «وقتی که اطاق را تمیز کردید میتوانیم بیرون برویم». یا «وقتی همه ساکت شدید من میتوانم قصه را شروع کنم». انتخاب لغات

درست و لحن صحیح آنها را وادار بکاری که از آنها انتظار دارید بنمائید.

گاهی برخی از کودکان مرتب باعث مزاحمت دیگران میشوند سعی کنید دلیل رفتار آنها را پیدا کنید.

بروز اختلافات کوچک بین کودکان يك کلاس طبیعی است و جلوگیری از همه آنها امکان ندارد. سه دختر کوچک يك عروسک چشم آبی را میخواهند. دو پسر يك ماشین را میخواهند سه کودک میخواهند نقاشی کنند و فقط جا برای دونفر است يك بچه در حین ساعت داستان مزاحم بچه پهلودستی اش میشود. يك کودک از غذای کودکي برمیدارد از این نوع اتفاقات زیاد هست. در رفع اختلافات کودکان سعی کنید کمال انصاف را داشته باشید و فقط وقتی که کودکان آرامش خود را حفظ کردند دلیل خود را به آنها بگوئید.

برای حفظ نظم کلاس باید مواد و وسائل لازم مطابق رشد کودکان در دست داشته باشید اگر بازی با وسائل کار شما خیلی آسان یا خیلی مشکل باشد کودکان علاقه ای بآن فعالیت نشان نخواهند داد. همچنین برنامه ای که در آن تنوعی نباشد باعث کسالت کودکان میشود. فعالیتهای جالب و متنوع رضایت خاطر کودکان را فراهم میکند و از مشکلات کار کم میکند.

بکارهای جالب آنها اظهار علاقه بنمائید. بعضی کارهای آنها خیلی شیرین است و همچنین خنده دار میباشد از اینکه بر روی آنها لبخند بزنید واهمه نداشته باشید بچه ها خوششان میاید با آنها بخندید و اگر بدانند که آنها را دوست دارید به شما احترام میگذارند.

راهنمایی شاگردان تازه در مهدكودك

قبل از ورود به مهدكودك هر كودك فقط تجربه مختصری درباره محیط اطراف خود دارد. آشنایان او از حد خانواده و احیاناً فامیل‌های نزدیک تجاوز نمی‌کند. چون آنها تنها کسانی هستند که او خوب می‌شناسد به آنها اعتماد دارد و میتواند برای هر نوع کمکی روی آنها حساب کند ممکن است که رفتار آنها با او خیلی خوشایند نباشد و گاهی به آزار و اذیت او پردازند ولی بهر صورت دنیای او از همین افراد تشکیل میشود. باین دلیل برای كودك مشكل است كه از این محیط آشنا پا در محیط نامأنوس بگذارد.

خود شما هم گاهی از اینکه بایک چیز تازه روبرو شوید احساس ترس و وحشت کرده‌اید و یا برعکس با اشتیاق به استقبال چیز تازه‌ای رفته‌اید. بچه‌ها هم با همین احساسات متضاد وارد كودكستان میشوند و در درون خود با انواع فكر و هیجانات دست بگریبان هستند.

چون نسبت به محیط كودكستان كاملاً نامأنوس هستند ممكن است از ورود به آنجا ترس و وحشت داشته باشند و از دست مادرشان كه آنها را آنجا آورده عصبانی باشند. ترس از این دارند كه مبدا مادرشان دیگر عقبشان نیاید یا خیلی دیر عقبشان بیاید و حتی از دست شما كه جای مادر آنها را گرفته‌اید و با او در این محیط ناآشنا هستید عصبانی بشوند.

بعضی از كودكان ممكن است از خواهران و برادران و همسایگان راجع به مهدكودك چیزهایی شنیده باشند و اشتیاق به دیدن آن

داشته باشند . بعضی‌ها ممکن است راجع به سئوالاتی که باعث نگرانی آنهاست ب فکر فرو روند . آیا معلم مرا مجبور میکند که شیر بخورم ؟ اگر خواستم به دستشوئی بروم باید چکار کنم ؟ اگر معلم سرم داد زد چه بگویم ؟ باین ترتیب کودکان با سری پراز افکار آشفته پادر محیط مهدكودك میگذارند .

تنها بچه‌ها نیستند که ممکن است ناراحت باشند بعضی از مادران هم ازاینکه مجبورند كودك خودرا در محیط تازه با اشخاص نا آشنا تنها بگذارند نگرانند و ممکن است از طرز رفتار كودكشان در روزهای اول عصبانی و یا خجالت‌زده شوند .

اگر شما بتوانید این ناراحتی‌ها را درك کنید خیلی آسانتر میتوانید رفتار كودكان و مادران را قبول کنید و در روزهای اول به آنها كمك کنید .

برای شما نیز ممکن است این روزهای اول خیلی دشوار باشد ممکن است راجع به طرز رفتار بچه‌ها و طرز برخورد مادران شك داشته باشید و این موضوع باعث نگرانی شما بشود . اگر قبلا تجربه کار با كودكان را داشته باشید این روزهای اول برایتان خیلی آسان تر خواهد بود البته تجربه شما رادر مسئولیت خود کارآزموده کرده ولی هر بار که بایك بچه تازه وارد روبرو میشوید ممکن است در برابر تجربه تازه‌ای قرار بگیریید .

طریقه پذیرش كودكان تازه شما هرطور که باشد باید این نکته را در نظر داشته باشید که ترك مادر و خانواده برای كودك حتی فقط اگر برای چند ساعت در روز هم که باشد قدم بزرگی در زندگی کوتاه او محسوب میشود . هر اقدامی از طرف شما برای آسان کردن این جدائی بسیار مهم خواهد بود .

باید بخاطر داشته باشیم که چون بچه در موقعیت مخصوص قرار گرفته ممکن است اعمالی از او سر بزند که رفتار طبیعی او نباشد ، ممکن

است گریه کند ، ممکن است انگشت بمکد و یا نخواهد پالتواش را بیرون آورد ممکن است در گوشه‌ای بنشیند و نخواهد با کسی حرف بزند ، یا وحشیانه به هر طرف اطاق برود و بخواهد از همه چیز سردر آورد .

البته همه بچه‌ها با ناراحتی پایه محیط تازه کودکستان نمیگذرانند بعضی باکمال اشتیاق به استقبال آن میروند . از اینکه بدانند آنجا مخصوص آنهاست و اطاقها پر از اسباب بازیست و معلم برای آنها قصه‌های قشنگ خواهد گفت و شعرهای خوب یادشان خواهند داد اظهار خشنودی میکنند .

امیدواریم که در کودکستان شما بتدریج از شاگردان تازه پذیرائی میکنند هر روز فقط چند نفر . باین ترتیب ممکن است چندین هفته طول بکشد تا تمام کلاس شما پر بشود ولی این موضوع باعث میشود که شما از نزدیک با بچه‌ها آشنا بشوید و توجه کافی را که در این موقع به آن احتیاج دارند به آنها مبذول دارید ، همچنین آنها هم مجال کافی برای آشنائی بیشتر با شما را خواهند داشت .

امیدواریم در کودکستان شما از والدین کودکان هم به گرمی استقبال میکنید . مثلا اگر بمادری اجازه بدهید که برای مدت کوتاهی همراه فرزندش در کلاس بنشیند به کودک کمک بزرگی کرده‌اند . بعضی‌ها احتیاج دارند که مادرانشان مدت بیشتری پهلوی آنها بمانند و بعضی پس از مدت کوتاهی از مادرانشان جدا میشوند .

ارزش مادر برای کودکش بی حد است برای او اهمیت ندارد که مادرش زشت است یا زیبا خوب لباس پوشیده یا بد خوش اخلاق است یا بد اخلاق او در هر صورت مادرش است و این موضوع برایش مهمترین چیز در زندگی او میباشد هیچ معلمی نمیتواند جای مادر را بگیرد ولی شما میتوانید به کودک نشان بدهید که شخص دیگری هم میتواند به او علاقه داشته باشد و از او مواظبت کند فقط بوسیله رفتار و انجام وظیفه شماست که میتوانید محبت کودک را بخود جلب کنید اگر چه این محبت با

محبت مادرش فرق خواهد داشت ولی جانشین خوبی خواهد بود .
در روزهای اول ممکن است بعضی از بچه‌ها گریه کنند . شاید
این سروصدا شما را ناراحت کند ولی تنها باین وسیله است که کودک میتواند
غمها و دردها و ترسهای خود را اظهار کند .

ممکن است کودکی که خیلی آرام و بی‌صدا در نقطه‌ای نشسته
است و هیچ حرکتی از خود نشان نمیدهد به اندازه کودکی که زاری
میکند ناراحت و غمگین باشد ولی جرات اظهار آنرا نداشته باشد .
هردوی رفتار این کودکان را علامت ناراحتی آنها بدانید و به کمک آنها
بشتابید .

کودکی که در حال گریه است حاضر به گوش دادن به سخنان
شما نیست بهتر است نزدیک او بنشینید یا او را بغل کنید یا دستتان را روی
شانه‌اش بگذارید . اظهار همدردی شما و نزدیک بودن شما و علاقه به کمک
کردن او برایش خیلی مهم خواهد بود . بوسیله لحن صدایتان و رفتارتان
میتوانید با او نشان بدهید که میتواند به شما اطمینان داشته باشد .

سایر بچه‌های کلاس متوجه رفتار شما با کودک گریه‌ای خواهند
بود و با مشاهده رفتارتان راجع به شما قضاوت خواهند کرد اگر ببینند
که شما راحتی آنها را میخواهید و برایشان اهمیت قائل هستید به شما اطمینان
بیشتری پیدا خواهند کرد .

**بعضی اقداماتی که میتوانید جهت آشنائی و راحتی بیشتر طفل
در مهدك بكار برید .**

قبل از ورود به کودكستان مدیر شما اطلاعات لازم را راجع
به کودکان در اختیار شما خواهد گذاشت . ممکن است سال گذشته خواهر
یا برادر او به همان کودكستان میآمدند ، ممکن است از راه دوری به
کودكستان میآید و خسته باشد یا ممکن است پدر بزرگش بتازگی فوت
کرده باشد . تمام این اطلاعات برای درك كودك تازه وارد بسیار سودمند
خواهد بود .

- مدیر شما را از روز ورود طفل آگاه خواهد کرد تا شما قبلا وسائل مربوط به او را حاضر کرده و روی همه آنها اسم او را بنویسید. بنابراین وقتی که کودک وارد میشود شما می‌توانید به او بگوئید که فلان پتو یا حوله مال اوست. و بدین وسیله اشتیاق خود را برای دیدن او ظاهر کنید.

- وسائل و مکانهای مختلف مدرسه را به او نشان بدهید تا به محیط آشنا بشود. او میخواهد از محل دستشویی و آبخوری و جالباسی و غیره اطلاع داشته باشد. اگر از این محلها اطلاع داشته باشد آرامش بیشتری حس خواهد کرد.

- سعی کنید هرچه زودتر اسم او را یاد بگیرید و مکرر آنرا استعمال کنید. کودک از اینکه معلم اسم او را بداند احساس اهمیت و خوشحالی خواهد کرد.

- اگر کودک همراه خود از منزل اشیائی مانند روسری یا ماشین یا عروسک آورده بگذارید چند دقیقه‌ای آنرا پهلویش نگاهدارد. این وسائل او را با یاد منزل خوش نگه میدارد بعدها وقتی که با محیط خود گرفت میتوانید از او بخواهید که این وسائل را در منزل نگاهدارد. ولی در ابتدا این اشیائی که از منزل با خود آورده به او احساس امنیت و اطمینان میدهد.

- بعضی از کودکان از بیرون آوردن کلاه و یا پالتوی خود خودداری میکنند زیرا در این محیط بیگانه احساس بی‌اعتمادی میکنند. همچنین اینها اشیائی هستند که با خود از منزل آورده به او این اطمینان خاطر را میدهد که هر وقت مادرش آمد آماده رفتن میباشد. در روزهای اول اگر کودک نمیخواهد از پالتو و کلاه خود جدا شود حتی اگر گرم است او را مجبور به درآوردن آنها نکنید با او بگوئید که بالاخره روزی آنها را در خواهد آورد و بقلاب آویزان خواهد کرد. وقتی که این کار را کرد او را تحسین کنید ولی از او نخواهید که این کار را قبل از اینکه با

محیط خو بگیرد انجام دهد .

– بعضی‌ها ممکن است بظاهر خود را زود بامحیط وفق بدهند ولی چند روز بعد وقتی حس کردند که هرروز باید خانه را برای مدت طولانی ترك كنند ممكن است تازه شروع بگریه و ناآرامی کنند . سعی کنید که این رفتار آنها را درك کنید زیرا آنها احتیاج به كمك و محبت شما دارند نه عصبانیت . این رفتار آنها نشان میدهد که هنوز كاملا این محیط را قبول نکرده و برای آن کمی وقت لازم است .

وقتی که كودك بخاطر دوری از منزل و مادر غمگین و ناراحت است و گریه میکند از او نخواهید که ساکت شود او احتیاج دارد که احساساتش را ظاهر کند . اگر میتوانید پهلویش بمانید و سعی کنید فکر او را مشغول چیزهای جالب بنمائید . باو بگوئید که مادر و پدرش برای بردن او خواهند آمد و چون كودك هنوز قوه درك زمان را ندارد فایده ندارد که باو بگوئید مثلا مادرش سه ساعت دیگر میآید . بهتر است بگوئید بعد از استراحت میروی منزل یا پس از صرف شیر مادرت میآید . سعی کنید علاقه كودك گریه‌ای را بد چیزی غیر از غم خودش جلب کنید . تجربه به شما راههای مختلف آرام کردن طفل را یاد خواهد داد .

– وقتی که كودكان د روزهای اول مدرسه غمگین و ناراحت هستند ممكن است رفتار بچگانه از آنها سربرزند ممكن است خودشان را خیس کنند ممكن است بخواهند شما غذا در دهانشان بگذارید و یا بخواهند که توی بغل شما بنشینند . بدانید که این موضوع فقط يك چیز موقتی است و پس از مدتی خود بخود اصلاح خواهد شد . رفتار آنها نشان میدهد که احتیاج به نوازش و محبت شما دارند تا دوباره بحال عادی برگردند .

– درابتدا ممكن است كودكان فقط به تماشای بازی دیگران اکتفا کنند . بهترین راه آموختن مشاهده است لازم نیست که كودك در بدو ورود بكلاس شروع بیازی کند . به او فرصت کافی برای مشاهده

کلاس بدهید بگذارید ببیند چگونه می‌توان مهره را نخ کرد یا نقاشی کرد یا با تخته خانه ساخت. می‌توانید با او پیشنهاد یک بازی را بکنید ولی پافشاری نکنید.

– ضمناً میدانید که روز اول هفته تعداد بچه‌های گریه‌ای و ناراحت خیلی بیشتر از روزهای دیگر هست زیرا دور از محیط مدرسه بوده‌اند بهمین ترتیب هم بعد از یک تعطیلی بعضی از بچه‌ها از آمدن به مدرسه خودداری میکنند. این موضوع را درک کنید و با این رفتار کودکان همدردی بیشتری نشان بدهید.

– سایر شاگردان کلاس ممکن است از رفتار کودکان گریه‌ای ناراحت شوند خوب است که این موضوع را تذکر بدهید و بگوئید « او در این محیط تازه است و ناراحت می‌باشد وقتی که با ما آشنا شد بهتر میشود ». این سعی شما برای درک همدردی با کودک ناراحت به دیگران نیز احساس اعتماد و اطمینان خواهد داد.

بخاطر داشته باشید که بعضی از کودکان در منزلشان از داشتن اسباب بازی محروم بودند و ممکن است آنهمه اسباب بازی در کلاس باعث تحیر آنها بشود. شاید عاقلانه باشد که اسبابهای بازی را کم کم نشان بچه‌ها بدهید. بعضی از بچه‌ها ممکن است از تمام اسباب بازیها سردر بیاورند در این صورت مانعی ندارد که به آنها اجازه این کار را بدهید.

– برای خود شما هم ممکن است که روزهای اول خیلی سخت و خسته کننده باشند. ولی سعی کنید تعادل آرامش خود را حفظ کنید تا بتوانید آنطور که باید از کودکان مواظبت کنید. اگر خود شما ناراحت باشید و زیاد حرف بزنید یا به رفتار خودتان اعتماد نداشته باشید در روحیه بچه‌ها اثر بدی خواهید گذاشت و به ناراحتی آنها اضافه خواهید کرد.

در این جا لازم است تاکید کنم که هیچیک از دستورات بالا
باندازه رابطه خود شما با کودکان مهم نیستند . اگر خود شما شخص
فهمیده ، گرم و آرامش دهنده باشید کودکان براحتی بیشتری در
برنامه های آموزشگاه شرکت خواهند کرد و از آن استفاده خواهند برد.

پیشکش "راد" به تبرستان
www.tabarestan.info

برنامه‌ها و فعالیت‌ها

پیشکش "راد" به تبرستان
www.tabarestan.info

تنظیم برنامه روزانه
بازی در داخل و خارج کلاس
هنر
زبان
موسیقی

پیشکش "راد" بہ تیرستان
www.tabarestan.info

تنظیم برنامه روزانه

داشتن يك برنامه منظم به معلم و بچه‌ها احساس آرامش و امنیت میدهد در يك **مهدكودك** بزرگ که بچه‌ها به چندین گروه تقسیم میشوند يك برنامه منظم برای اداره کلی كودكستان و از آن مهمتر برقرار کردن تعادل میان بازی‌های پر حرکت و فعالیت‌های آرام بسیار ضروری است. پایه يك برنامه کامل **مهدكودك** برنامه روزانه آنست که بستگی به چند عامل دارد :

- تعداد بچه‌های **مهدكودك** .
- تعداد بچه‌های هر گروه .
- تعداد معلمین هر گروه .
- تعداد وسائل بازی .
- علاقه كودكان .
- سن بچه‌ها .
- وسعت کلاس
- وسائل بازی حیاط و وسعت محل بازی
- هوای منطقه

تمام این عوامل از محلی به محل دیگر فرق میکند ولی موضوعی که در تهیه يك برنامه باید مورد توجه قرار گیرد این است که باید هر برنامه پر فعالیت و آرام را بطور يك درمیان قرار دهیم . مثلاً پس از بازی در حیاط خوبست برنامه داستان یا شعر خواندن داشته باشیم یا پس از يك برنامه آرام يك فعالیت پر حرکت داشته باشیم .

میدانیم که مدت تمرکز حواس اکثر کودکان خیلی کوتاه است بنا براین باید برنامه متنوعی ترتیب بدهیم. اگر رفتار کودکان را خوب ملاحظه کنید میتوانید متوجه کسالت آنها بشوید. توجه آنها کم میشود، شروع به دهن دره میکنند، به يك نقطه خیره میشوند و بچه های اطراف خود را اذیت میکنند یا ممکن است خیلی هیجانی یا لوس بشوند. اینها برای شما هشدار برای تغییر فعالیت میباشد. اگر بخواهید بزور توجه آنها را جلب کنید فایده ای نخواهد داشت.

اگر متوجه شدید که برنامه تنظیم شده مطابق علاقه و توجه آنها نیست و این موضوع را از رفتار آنها درك میکنید بامدیر خود در این باره صحبت کنید.

در موارد زیر لازم است که برنامه را تغییر بدهید:

- بچه ها وقت کافی برای استفاده از دستشویی ندارند چون کلاسهای دیگر از آن استفاده میکنند.
- ساعت بازی کم است و به آنها فرصت تمام کردن کاری را که شروع کرده اند نمیدهد.
- ساعت بازی آنقدر طولانی است که از آن خسته میشوند.
- نهار سروقت حاضر نیست و بچه ها مدت زیادی باید منتظر بمانند.

- لازم است برای ادامه فعالیت روزانه بچه ها را موقع معین از خواب بیدار کنید.

اگر يك برنامه قابل انعطاف داشته باشید میتوانید مثلا زنگ هنر را بجای کلاس دره های آزاد برقرار کنید یا اگر بچه ها از يك فعالیت لذت فراوان میبرند میتوانید مدت آنرا بیشتر از آنچه که در برنامه گنجانده شده بنمائید. در يك مهدكودك بزرگ که تعداد زیادی كودك از يك وسیله معین یا يك ساختمان یا يك دستشویی استفاده میکنند این امر امکان کمتری دارد. بنابراین برنامه هر کلاس باید با برنامه کلاسهای

دیگر هماهنگی داشته باشد .

هر تغییری در برنامه باید با اجازه مدیر باشد تا بتواند آنرا با برنامه کلی مدرسه وفق دهد .

اگر کودکان را قبلا از تغییر برنامه آگاه نکنید ممکن است آن تغییر آنها را ناراحت کند پس خوبست که این موضوع را به آنها اطلاع بدهید .

خیلی بجاست که برنامه روزانه را از حفظ داشته باشید تا مرتب مجبور به مراجعه به برنامه نشوید ولی باید يك برنامه نوشته شده کامل درجائی که بخوبی جلوی نظر باشد داشته باشید تا در صورت احتیاج بآن مراجعه کنید یا اگر روزی غایب شدید معلم دیگر بداند که برنامه چیست . میتوانی این برنامه را بدر کلاس یا روی گنجه بزنید تا خواندن آن آسان باشد . این برنامه جزو ترفینات کلاس نیست و فقط برای اطلاع شماست . ذیلا برنامه کودکان دو کشور مختلف را از نظر شما میگذرانیم . این برنامه از ساعت ۸ شروع شده تا ساعت ۴ ادامه دارد ولی ممکن است ساعات مدرسه شما کوتاه تر یا بلندتر باشد .

نمونه ای از برنامه روزانه

کودکان سه ساله دريك مهدكودك شش کلاسه (هوای خوب)
(این ساعات تقریبی هستند) .

۸ تا ۸:۳۰ بچه ها کم کم وارد میشوند با اسباب بازیهای که روی میز هستند بازی میکنند و یا به دیدن کتاب مشغول میشوند تا همه بیایند .

۸:۳۰ تا ۸:۴۰ دستشویی

۸:۴۰ تا ۹ صبحانه

۹ تا ۹:۴۵ بازی آزاد در خارج از کلاس

۹:۴۵ تا ۹:۵۵ قصه

۹۰۵ تا ۱۰۴۵ بازی در کلاس
 ۱۰۴۵ تا ۱۰۵۵ آواز - بازیهای آزاد
 ۱۰۵۵ تا ۱۱۲۰ بازی آزاد در خارج از کلاس
 ۱۱۲۰ تا ۱۱۳۰ دستشوئی
 ۱۱۳۰ تا ۱۲۱۵ غذا
 ۱۲۱۵ تا ۱۲۳۰ دستشوئی آماده خواب میشوند
 ۱۲۳۰ تا ۲۳۰ خواب
 ۲۳۰ تا ۲۴۵ دستشوئی
 ۲۴۵ تا ۳ عصرانه
 ۳ تا ۳۱۵ سرود
 ۳۳۰ بازی در حیاط آماده رفتن میشوند .

بیشترین زاد " به تبرستان
 www.tabarestan.info

نمونه‌ای از برنامه روزانه

بچه‌های ۵ ساله در يك مهدكودك ۸ کلاسه (هوای خوب)
 (این ساعات تقریبی هستند)
 ۸ تا ۸۴۵ بچه‌ها می‌آیند در حیات مشغول بازی میشوند .
 ۸۴۵ تا ۹ دستشوئی
 ۹ تا ۹۱۵ صبحانه
 ۹۱۵ تا ۱۰۱۵ بازی آزاد در کلاس
 ۱۰۱۵ تا ۱۰۳۵ قصه
 ۱۰۳۵ تا ۱۱ بازی در حیاط
 ۱۱ تا ۱۱۲۰ کلاس عبری
 ۱۱۲۰ تا ۱۱۳۰ بازی دسته‌جمعی در کلاس
 ۱۱۳۵ تا ۱۱۴۵ دستشوئی آماده غذا میشوند
 ۱۱۴۵ تا ۱۲۱۵ نهار
 ۱۲۱۵ تا ۱۲۳۰ دستشوئی آماده استراحت

۱۲۳۰ تا ۲ استراحت

۲ تا ۲۱۰ دستشوئی

۲۱۰ تا ۲۲۵ سرود

۲۳۰ تا ۲۴۵ عصرانه

۲۴۵ تا ۳ نمایش و بازیهای آرام

۳ بازی در حیاط آماده رفتن

البته در این برنامه تغییراتی هم میتوان داد مثلا در بعضی از **مهد کودکها** فعالیت‌های خارج از کلاس بعثت کثرت کودکان محدود میباشد. در بعضی جاهای دیگر چون در تمام مدت سال هوا خیلی خوب است و مکان کافی وجود دارد میتوان از حیاط استفاده بیشتری کرد. در جاهاییکه دستشوئی نزدیک کلاس است هر کس هر موقع احتیاج داشت از آن استفاده میکند در جاهاییکه دستشوئی از کلاس دور است همه باهم باید در وقت معین از آن استفاده کنند.

در بعضی از **مهد کودکها** بچه‌های پنج‌ساله بعد از خواب میتوانند برای بازی بحیاط بروند در جاهای دیگر بازی بچه‌های ۵ ساله ممکن است باعث ناراحتی کودکان کوچکتر که هنوز خواب هستند بشود. این عوامل در تنظیم برنامه هر **مهد کودک** باید در نظر گرفته شود. باید توجه داشت که در تنظیم برنامه **مهد کودک** احتیاجات و علاقه کودکان را در نظر داشته باشیم و با مشخصات محل هماهنگ نمائیم.

روزهای بارانی و برفی و یا خیلی گرم و خیلی سرد که بچه‌ها نمیتوانند بیرون بروند باید يك محل سر بسته مثل زیرزمین یا راهرو و غیره را برای بازی آنها در نظر گرفت. برای روزهایی که نمیشود بیرون رفت باید برنامه‌ای در نظر بگیرید که تولید اشکال ننماید. این برنامه احتمالی را نیز باید قبلا تهیه کرده و در کنار همان برنامه روزانه قرار دهید تا در موقع احتیاج به آن مراجعه نمائید.

بازی در کلاس و در حیاط

مؤثرترین و پرمعناترین راه یادگیری برای کودکان بازی است. بازی برای کودکان مثل کار یا درس خواندن برای بزرگهاست. اگر کودکان را موقع بازی نگاه کنید میبینید که چقدر جدی و با علاقه مشغول هستند. در موقع بازی فکر میکنند، برنامه میچینند و چیزهای تازه بوجود میآورند. در حقیقت کار میکنند. همانقدر که از قوای بدنی خود استفاده میکنند قوای فکری خود را بکار می‌اندازند و در تمام مدت بازی در یک محیط ثمربخش به تجربه خود اضافه میکنند.

کودکان سه، چهار یا پنج ساله نمیتوانند برای مدت طولانی روی صندلی بنشینند و به حرفهای معلم گوش بدهند. هنوز برای نشستن در یک محل برای مدت طولانی آمادگی ندارند چون احتیاج به فعالیت، حرف زدن، لمس کردن و استفاده از وسایل مختلف را دارند. قسمت اعظم برنامه روزانه یک مهد کودک بازی کردن با وسایل مختلف که قوای فکری و بدنی آنها را تحریک کند اختصاص داده شده است.

اگر در بازیها سرپرستی و راهنمایی لازم را بکودکان بدهید بزرگترین موقعیت یادگیری را در این مرحله رشد برای آنها بوجود آورده‌اید. بازیهای کودکان منعکس‌کننده تجربیات زندگی آنهاست. اگر در بازیهای کودکان تنوعی دیده نشد معلوم میشود که در زندگی‌شان تجربه‌های تازه که ایده‌ای برای بازی آنها باشد نداشته‌اند. ما باید این کمبود تجربه در منزل را با بوجود آوردن تجربه‌های مختلف در مدرسه جبران کنیم. مثلاً در یک مهد کودک کودکان روزهای متوالی باتخته‌های

چوبی گاراژ درست میکردند و هیچ وقت تغییری در شکل آن نمیدادند و بازی آنها هیچوقت تغییری نمیکرد. روزی این بچه‌ها را برای گردش به نواحی اطراف مدرسه بردند. درس راه معلم راجع به بازار و بیمارستان و اداره پلیس صحبت کردند روز بعد که کودکان بمدرسه آمدند يك بیمارستان درست کردند و در آن تخت خواب بیماران را جای دادند و پس از چند روز يك اداره پلیس درست کردند. همزمان با این تغییرات کودکان وسائل بازی دیگر و ترکیبات دیگر و مکالمات دیگری در بازی خود بکار میبردند. اینها فقط احتیاج به يك تحريك كوچك داشتند تا از افکار تازه استفاده کنند. در این مورد معلم آگاه متوجه یکسان بودن بازی آنها شده بود و بدینوسیله به آنها كمك کرد.

وقتی کودکان از زنگ و خمیر و تخته‌های كوچك و شن و آب استفاده میکنند در بازی آنها تنوع بیشتر مشاهده میشود. بر حسب علاقه و رشد کودکان از این مواد میتوانند بانحاء مختلف استفاده کنند. وقتی وسائل بازی از حدود جدول‌های چوبی و بافتن تجاوز نکند کودک خیلی محدود خواهد بود زیرا بازی همیشه باید بيك نحو اجرا شود. ولی بارنگ کودک هر چه بخواهد میتواند بکشد با تخته‌های كوچك انواع و اقسام ساختمانها و ترکیبات را میتواند بوجود آورد با شن میتواند انواع و اقسام اشکال را بوجود آورد. هر دو نوع این وسائل در کودکان جای خود دارند ولی مواد و وسائل بدون ترکیب است که برای رشد آنها تجربه کافی فراهم میکند.

بچه‌ها احتیاج به بازی با آب و گل و خاک و خمیر دارند. این مرحله مهم رشد آنهاست و اگر چه بعضی از این وسائل باعث شلوغی و کثیفی میشوند مع هذا امیدواریم که کودکان را از لذت بازی با این وسائل محروم نسازید.

بازی آزاد در کلاس

در بازی آزاد کلاس باید بکودکان حق انتخاب داده ، فضای کافی موجود باشد ، اشیاء زیاد برای انتخاب وجود داشته باشد و ترتیب قرار دادن اشیاء جالب و خوشایند باشند . يك مربی ماهرهم دراین موقع دست از کار نمیکشد و با راهنمایی خود حداکثر استفاده را از بازی آزاد به اطفال میرساند .

نکات زیر برای يك بازی آزاد باارزش ومفید میباشد .
– باید وسائل کار برای همه بچهها کافی باشد . نباید از بچهها توقع داشته باشیم که بیکار درمکانی بنشینند ثانوبت به آنها برسد مدت تمرکز حواس آنها کوتاه است واحتیاج به تغییر بازی در مدت کوتاهی دارند باید از بعضی وسائل مانند عروسك ، تخته بازی ، مداد روغنی جدولها وغیره تعداد زیادی داشته باشیم تا بچهها بتوانند باهم دريك بازی شرکت کنند . اگر وسائل بازی آنها کافی نیست به اطلاع مدیر مدرسه برسائید .

– درهر کلاس باید وسائل بازی متنوعی وجود داشته باشد .
مثلا باید از وسائلی که از هم جدا میشوند وباز برهم سوار میشوند به انواع مختلف ، مقداری وسائل بازی نقلیه ومکعب به اندازههای مختلف وجود داشته باشد . اگر غیراز این باشد بازی برایشان حالت کسل کننده خواهد داشت وبه تحریك قوای فکری وعقلانی وتخیلی آنها کمک نخواهد کرد .

– اسباب بازی ها باید روی طاقچه های کوتاه طوری که دست بچهها به آنها برسد قرار داشته باشند . وسائل را باید با نظم و ترتیب

قرار بدهیم تا توجه آنها را جلب کند و بتوانند به راحتی هر چه را که میخواهند انتخاب کنند .

– سعی کنید اسباب بازیها همیشه بی عیب باشند . برای بچه‌ای که بخواهد با ماشین بازی کند و ببیند که چرخهایش شکسته یا بخواهد چیزی بپزد و قابلمه آنقدر کج و معوج باشد که روی چراغ نایستد یا بخواهد چیزی را بچسباند و چسب خشک شده باشد خیلی ناراحت کننده است .

ترتیب بازی آزاد در کلاس

– اسباب بازیها را طوری قرار دهید که برای بازیهای روی زمین و تخته‌های بازی جای کافی باشد . فقط بانداژه اسبابهای لازم میز و صندلی بچینید و بقیه اسبابها را روی زمین یا جای دیگر بگذارید .

– برای بازی‌هایی مانند رنگ کردن و چسباندن که احتیاج به روشنائی کافی دارند محل روشن تری نزدیک پنجره در نظر بگیرید .
– اگر از انواع مختلف بازی خیلی زیاد دارید هر روز یک نوع کار هنری بدهید و سعی کنید رنگ و قلم‌مو جزو وسایل هر روز وجود داشته باشد . اگر ملاحظه کردید که بچه‌ها به یک نوع وسیله علاقه زیادی نشان میدهند آن وسیله را روزهای متمادی به مقدار زیاد در اختیار آنها بگذارید تا عطش آنها نسبت به آن فرو کشد .

– بچه‌ها دوست دارند در حال بازی حرکت بکنند . برای اینکار از زمین استفاده کنید . برای بازی با بعضی اشیاء مانند وسایل نقلیه ، وسایل کشیدنی و هول دادنی و انواع مکعب‌های چوبی میتوان از زمین استفاده کرد . برای بازی با جدولها و نقاشی و چسباندن و بعضی از وسایل دیگر میتوان از میز استفاده کرد .

دسته‌بندی بچه‌ها

اگر چه ما دلمان میخواهد بچه‌ها در انتخاب اسباب بازی آزادی

داشته باشند ولی وقتی که تعداد کودکان زیاد است نمیتوانیم همینطوری بگوئیم : « بچه‌ها بروید بازی کنید ». اگر دریک آن همه بچه‌ها بخواهند به دنبال بازی مورد علاقه خود بروند کلاس شلوغ و پرسرو صدا خواهد شد . بنابراین لازم است ترتیب انتخاب این بازی‌ها را قبلاً بدهید . اگرچه جزئیات این دسته‌بندی در کودکانهای مختلف فرق میکند بطور کلی راه ساده اینست که بچه‌ها را جمع کنید و وسائل را به آنها نشان بدهید و حتی بعضی از بچه‌ها را برای بازی بخصوص انتخاب کنید ممکن است بخواهید تعداد بچه‌هایی را که با عروسک بازی میکنند محدود کنید یا اسباب بازی مخصوصی را به عده‌ای که میدانید بیشتر به آن وسیله احتیاج دارند بدهید . اگر به کودکی قول میدهید که مثلاً با فلان عروسک بازی خواهد کرد برسر قول خود بایستید .

در طول مدت بازی آزاد

– اگر ممکن است اجازه بدهید بچه‌ها خودشان اسبابها را از روی طاقچه بردارند . در بعضی از کودکانها معلم با کمک چند کودک اسبابها را روی میز قرار میدهد . این ترتیب برای کودکان کوچکتر مفیدتر است زیرا میتوانند وسائل را از نزدیک ببینند . اگر کودکی بیکار نشسته است دست او را بگیرید و بگوئید « بیا اینجا باهم روی طاقچه را نگاه کنیم ببینیم چیزی که دوست داری میتوانیم پیدا کنیم ». یا او را به مشاهده بازی دیگران وادارید .

– اگر کودکی از زیادی اسبابها در تعجب است به او کمک کنید تا چیزی را انتخاب کند . اگر پرسید « باچه میخواهی بازی کنی ممکن است نتواند جواب بدهد و یا خجالت بکشد چیزی بگوید » : اما اگر بگوئید میخواهی چیزی نقاشی کنی یا جدولی را مرتب کنی کار او را آسانتر کرده‌اید .

– مواظب باشید کودکی که از همه زرنگتر است همیشه نوبت

اول اسباب بازی مورد علاقه همرا نگیرد میتواند خودتان کودکانی را برای بازی با اسبابی که مورد علاقه است انتخاب کنید .

– وقتی يك بازی را به کودکان معرفی میکنید سعی کنید آنرا زیبا و جالب نشان بدهید تا علاقه کودکان جلب شود . مثلا بجای اینکه بگوئید « بیا با این اسباب بازی قشنگ بازی کن » . بگوئید : « آه، به عکس این دختر کوچولو نگاه کن ، موهای رنگ موهای توست . بگذار قطعات آنرا از هم جدا کنیم و به بینیم میتوانی آنها را دوباره سر جایشان بگذاری . وقتی که تمام کردی بیا آنرا بمن نشان بده » .

– خوبست که طرز بازی با اسبابهای جدید را به بچهها یاد بدهید . ممکن است نخ کردن مهره یا درست کردن ساختمان با مکعب یا لباس پوشاندن يك عروسك (در حالیکه بچهها به شما نگاه میکنند) کمی طولانی بشود ولی مانعی ندارد . ولی وقتی که طرز استفاده يك وسیله را به آنها یاد دادید بگذارید آنطور که دلشان میخواهد با آن بازی کنند .

وقتی که بچهها فعالیت مورد علاقه خود را انتخاب کردند وظیفه شما اینست که ببینید هر كودك آمادگی لازم را برای آن بازی دارد یا نه . مثلا آنهائیکه مشغول نقاشی هستند پیش بند بسته اند یا آنهائیکه با خمیر بازی میکنند آستین هایشان را بالا زده اند یا نه . باید مواظب باشید که همه از نظر وضع جسمی راحت باشند .

– اگر مربی هوشیاری باشید در تمام مدت بازی آزاد بیکار نخواهید بود . مثلا کودکی دنبال ماشین برای گاراژ میگردد شما آنرا به او میدهید . دیگری در درست کردن جدول اشکال دارد و شما او را کمک میکنید . سومی نقاشی اش را تمام کرده و بیکار ایستاده است . گاهی ممکن است در همه جای کلاس به شما احتیاج باشد ولی مواقعی هم پیش میآید که شما بتوانید به مشاهده اطفال پردازید یا با آنها صحبت کنید به کار آنها علاقه نشان بدهید .

– شما مسئول تمام بچه‌ها هستید نه فقط آنها؛ یک تریک شما نشسته‌اند. سعی کنید کنترل همه بچه‌ها را داشته باشید نه فقط مواظب کودکی که با شما صحبت میکند باشید. سعی کنید هیچوقت پشتتان به بچه‌ها نباشد و طوری بنشینید که اکثریت کودکان در مقابل شما باشند.

– بچه‌هایی را که یک بازی را تمام کرده‌اند تشویق کنید که بدنبال بازی دیگری بروند. اگر این عمل را مدام انجام بدهید آنها متوجه میشوند که هیچ احتیاجی نیست از اول ساعت تا آخر ساعت فقط با یک بازی مشغول شوند. برای جابجا شدن و انتخاب بازی بچه‌های تازه وارد احتیاج به راهنمایی بیشتری دارند. برعکس به کودکانی که مرتب جای خودشان را عوض میکنند متذکر شوید که بهتر است اول یک بازی را تمام کنند و بعد سراغ بازی دیگری بروند.

– اگر شما برای وسایل کلاس اهمیت قائل شوید بچه‌ها هم از شما پیروی میکنند. وقتی ببینند که شما چیزی را از روی زمین بر میدارید و روی طاقچه می‌گذارید یا بدنبال قسمت‌های گمشده می‌گردید آنها هم متوجه میشوند که وسایل اطاق باید همیشه مرتب و منظم باشد.

اگر شیئی روی زمین افتاده است از بچه‌ها بخواهید که آنرا بردارند. نظم و ترتیب قسمتی از احترام به وسایل بازی است. اینکار آنها را از ابداع کردن باز نمیدارد بلکه به آنها کمک میکند.

علاقه خود را به فعالیت کودکان نشان بدهید. از اظهار نظر راجع به نقاشی‌شان یا ساختمان‌شان یا جسمی که با خمیر درست کردند خودداری نکنید. اینکار فقط چند ثانیه وقت لازم دارد ولی باعث تشویق زیاد کودکان میشود. مثلاً گفتن «چه چیز قشنگی است» کافی نمیشود ولی اگر بگوئید: «چه خانه جالبی. چندتا در دارد. حتما افراد زیادی در آن رفت و آمد دارند.» تشویق بهتری است.

– اگر متوجه میشوید که از اسباب بازی‌ها بطور صحیح استفاده نمیشود راه درست آنرا نشان بدهید. اگر آن کودک به رفتار غلط خود

ادامه داد آنرا از او بگیرید و چیز دیگری باو بدهید .
- شما باید همیشه متوجه این نکات باشید که :
بچه ها راحت باشند .

بدانید کجا بوجود شما احتیاج است .
به بچه‌هایی که برای دیگران تولید اشکال میکنند کمک کنید .
به کودکان پیشنهاد های جالبی برای فعالیت هایشان بدهید .

پایان بازی آزاد .

بچه‌ها از اینکه وسط کار بازی آنها را قطع کنید خوششان نمی‌آید .
چند دقیقه قبل از پایان بازی به آنها گوشزد کنید که کارشان را تمام کنند
معمولا جمع کردن وسایل هنری و ساختمانی وقت بیشتری لازم دارد
بنا بر این به این عده از کودکان کمی زودتر تذکر بدهید .

در بعضی از **مهد کودکها** معلمین برای اعلام پایان ساعت بازی
از علامتهایی مانند دست زدن یا به صدا در آوردن يك آلت ضربی استفاده
میکنند . باید در اطاق محلی را برای نمایش بعضی از کارهای کودکان
مانند نقاشی و چیز های چسبانندی و غیره در نظر بگیرید .

برای جلوگیری از هرج و مرج بچه‌ها باید از وظایف خود بعد از
جمع کردن وسایل بازی آگاهی داشته باشند . اگر در کلاس دو مربی
دارید یکی میتواند با بچه‌هایی که کار خود را تمام کرده‌اند مشغول شود
و دیگری با آنهاییکه هنوز کارشان را تمام نکرده‌اند کمک کند . اگر
کلاس فقط يك معلم دارد در گوشه اطاق فرش بگسترید تا بچه‌هایی که
کارشان را تمام کرده‌اند به نگاه کردن کتاب مشغول شوند .

وقتی که همه بچه‌ها جمع شدند میتوانید راجع به کارهایی که
هر بچه انجام داده صحبت کنید . ممکن است از چند بچه بخواهید که
راجع به چیزی که درست کرده‌اند صحبت کنند . این موضوع مخصوصا
برای بچه‌های ۵ ساله خیلی پر معنی خواهد بود . یا خود شما راجع به

کارهایشان اظهار نظر کنید یا بگذارید آنها خودشان راجع به کارشان صحبت کنند.

میتوانید بگوئید: «داود این خانه‌ای که درست کرده‌ای خیلی قشنگ است. بیا راجع بآن برای ما صحبت کن.» یا بگوئید: «میخواهی راجع به این نقاشی با آن رنگهای قشنگ آبی که بکار بردی صحبت کنی.» اگر کودک خجالتی است زیاد به او اصرار نکنید در عوض بگوئید: «سارا اجازه میدهی من راجع به این نقاشی تو صحبت کنم. شاید بخوای که آنرا به دیوار بزنی تا همه آنرا ببینند.» این عمل در عین حالی که سارا را مجبور به صحبت نکرده به او احساس رضایت و اهمیت میدهد. مدت این برنامه باید کوتاه باشد (بخاطر داشته باشید که کودکان برای مدت زیادی نمیتوانند آرام بنشینند.) کودکان از اینکه راجع به نقاشی یا کارهایی که کرده‌اند صحبت کنند لذت خواهند برد و در عین حال به دیگران ایده‌هایی برای درست کردن چیزهای مختلف خواهند داد. سعی کنید هر روز از کودکان مختلفی بخواهید که صحبت کنند.

بازیهای نمایشی

دوبازی که از همه بیشتر بچه‌ها را به ابراز احساسات درون و قوه تخیل خود ترغیب میکند خانه بازی و بازی با مکعب است.

خانه بازی

محققاً کلاس شما يك قسمت «خانه بازی» دارد. در يك گوشه آرام و ساکت کودکان میتوانند خود را بجای هر کس که بخواهند مانند مادر، پدر، پدر بزرگ، بچه کوچک و غیره قرار بدهند. در این قسمت است که کودک میتواند فعالیت های خانه و خانواده خود را به آزادی به شکل نمایش در آورد. او میتواند کودکش را حمام کند و غذا بدهد، یا خوراک درست کند یا مهمانی بدهد و با دوستان ملاقات کند. او از چیزهایی که در منزل می بیند بخوبی تقلید میکند.

در خانه عروسك كودك ميتواند بعضی از تجربیات خود ویا آن تجربیاتی را که از آنها ميترسد بروز بدهد. مثلا ممکن است پس از دیدن يك دكتر در مطب دلش بخواهد دكتر بازی کند، آمپول تزریق کند، به پرستاران دستور بدهد یا به بیماران دارو بدهد. یا کودکی ممکن است عروسکش را کتک بزند یا با همان لحنی که پدرش در منزل صحبت میکند با دوستانش حرف بزند.

در این نوع بازی كودك فرصت دارد که خود را بزرگ و قوی و با قدرت حس کند. اگر دلش بخواهد از خوابیدن امتناع میورزد یا میتواند سر عروسکش داد بزند یا ب مادرش دستور بدهد چه غذائی را درست کند.

خانه عروسك جائی است که كودك ميتواند تجربیات خانوادگی خود را مانند عروسی، مهمانی، مجلس ترحیم و غیره را بروز بدهد. معمولا بچه های کوچکتر در خانه عروسك کمتر صحبت میکنند و بیشتر به تنهائی مشغول بازی میشوند. يك دختر ممکن است عروسکش را غذا بدهد، پسری ممکن است مشغول پختن باشد، دختری دیگر ممکن است مشغول ریختن چای باشد. باید دانست که بچه های خیلی کوچک توجهی به اینکه دختر رل مادر را بازی میکند و پسر رل پدر را ندارند و این رلهارا بدون خجالت باهم مخلوط میکنند.

بچه های ۵ ساله با خود گروهی تشکیل میدهند و قبلا برنامه بازی خود را تعیین میکنند هر کدامشان رل بخصوصی را انتخاب میکنند و خیلی توجه دارند که رل مادر را دختران اجراء کنند و رل مردان را پسران. مثلا قبل از شروع بازی این مکالمه به گوش شما خواهد رسید. «سارا تو مادر بشو من میخوم بچه و یوسف پدر میشود. یوسف تو برو يك کم غذا بخر و من هم توی گهواره میخوابم و مادر توهم برایم شیشه شیر را بیاور.»

بچه های بزرگتر معمولا يك بازی را بترتیبی که در زندگی حقیقی روی میدهد بازی میکنند مثلا اول عروس را لباس میپوشانند بعد

وسائل مهمانی را حاضر میکنند و بعدهم مراسم عقدرا انجام میدهند و سپس به پایکوبی و آواز خوانی مشغول میشوند. یا مثلاً کودکی که «دکتر بازی» میکند اول به دکتر میرود و بعد دوا میخورد و عاقبت خوب میشود. البته این نوع بازیها به تجربیات و قوهٔ تخیل کودکان محدود میشوند.

مسئولیت شما به عنوان یک مربی

– اگر همیشه مواظب باشید که تمام وسائل خانه عروسک سر جایش باشد و همه مرتب باشد احترام خود را به این نوع بازی نشان داده‌اید. یک خانه عروسک نامنظم و درهم ریخته ابدأ توجه کودکان را جلب نمیکند. – سعی کنید که برای بچه‌های بزرگتر وسائل بیشتری از قبیل لباس عروسک، لباس مهمانی، پول کاغذی غذای بازی، آب و غیره در اختیارشان بگذارید. این وسائل به آنها ایده‌های تازه و بهتری خواهد داد. وقتی بچه‌ها در خانه عروسک هستند مزاحم خلوت آنها نشوید در غیر این صورت بازی آنها بیشتر جنبه‌نمایش پیدا خواهد کرد. گاهی موقعیت‌هایی پیش می‌آید که میتوانید آنها را مشاهده کنید و این خود راهی است برای اطلاع پیدا کردن از زندگی کودک و کمک کردن به او.

تذکر: باید سعی کنیم در خانه عروسک از اشیائی که بچه‌ها به آن آشنائی دارند استفاده کنیم. باین ترتیب در کشورهای مختلف از وسائل مختلف استفاده خواهد شد. مثلاً یک ماشین رخت شویی اسباب بازی برای بچه‌ای که مادرش کنار رودخانه لباس‌ها را با دست میشوید خیلی چیز بی‌معنی خواهد بود. یا دیدن تلفن در خانه عروسک در حالیکه کودک هیچوقت در عمرش با تلفن سروکار نداشته است چیز بی‌معنی میباشد.

بازی با مکعب

یکی از بهترین و لذت‌بخش‌ترین وسائل بازی کودکان مکعب است. آنها هستند که به انواع و اقسام شکل‌ها و اندازه‌ها یافت میشوند. بعلا

استحکام از آنها استفاده زیادی میتوان کرد و بخوبی جوابگوی هدفهای بازی کودکان میتوانند قرار بگیرند. کودکان از آنها صدها شکل مختلف میتوانند بوجود آورند و همراه آن از وسائلی مانند ماشین و کامیون و عروسک و مهره میتوانند استفاده کنند. بازی با مکعب ارزش یادگیری فراوانی نیز دارد. باین وسیله کودک معنی سنگینی و سبکی و کوچکی و بزرگی و بلندی و کوتاهی را درک خواهد کرد. در بازی خود باید اندازه، وزن، فضا، شکل و تعادل را در نظر داشته باشید. اگر شما هم به کودک کمک کنید تا تجربیات خود را در قالب لغات بیان کند کمک بزرگی باو کرده‌اید. مثلاً بگوئید: «این مکعب از آن یکی خیلی سنگین تر است.» یا «آیا عقب این تخته منحنی دار میگشتی؟» از راه تجربه کودک به مقدرات و محدودیت های این قطعات چوب پی میبرد. در عین حال از این راه کودک توازن و تناسب حرکتی نیز بدست می‌آورد زیرا قراردادن مکعبها روی هم و حفظ تعادل آنها احتیاج به مهارت دارد.

بازی با مکعب همچنین موجب بازی های دسته جمعی خواهد شد. گاهی گروهی از کودکان برای درست کردن ساختمان باهم همکاری میکنند و این باعث بوجود آمدن حس همکاری، سؤال و جواب، نصیحت کردن، استدلال و بحث میشود.

بازی با مکعب همانقدر که برای دخترها جالب است مورد علاقه پسرها نیز میباشد. ولی گاهی بعضی از مریمان اشتبهاً فکر میکنند این بازی مخصوص پسرها است. شاید بعضی از دختران کلاس شما احتیاج به تشویق به بازی با مکعب دارند تا متوجه شوند که از اینکار چقدر لذت خواهند برد.

مسئولیت مربی

— مکعب ها را باید در جایی که فضای کافی برای بازی کردن است قرار بدهید. بچه‌ها از اینکه مکعب‌ها را از اینطرف اطاق به آنطرف اطاق برای بازی کردن ببرند ناراحت میشوند.

– جایی را برای بازی با مکعب در نظر بگیرید که تنه دیگران به آن نخورد. برای کودک که مدت زیادی وقت صرف درست کردن ساختمان کرده است خیلی ناراحت کننده است که یک مرتبه همه آن درهم بشکند. شاید لازم باشد که کمی میز و صندلی هارا از جای خود تکان دهید تا مکان کافی برای مکعبها درست بشود.

– مکعب هارا باید روی طاقچه روبازی جای دهید. وسایل نقلیه بازی، عروسکها، حیوانات و وسایل تزیینی را نیز نزدیک مکعبها قرار دهید تا کودکان باسانی به آنها دسترسی داشته باشند و باعث بسط تجربه آنها بشود.

– کودکان همانطوریکه از رنگ و نقاشی به انواع مختلف استفاده میکنند، میتوانند مکعب هارا هم بطرق مختلف مورد استفاده قرار دهند. ممکن است کودک تازه وارد احتیاج به راهنمایی شما برای کار کردن با مکعب داشته باشد ولی سعی کنید کودکان را در تجربه و بازی با مکعب بحال خود بگذارید. گاهی برای ادامه بازی کودکان احتیاج به کمک فکری شما دارند. مثلا اگر مریضخانه ای درست کرده اند میتوانید به آنها پیشنهاد کنید که یک ماشین هم بعنوان آمبولانس از روی طاقچه بردارند و چند عروسک به عنوان بیمار در آن قرار دهند. یا اگر چیزی به اسم گاراژ درست کرده اند از آنها بپرسید که در گاراژ کجاست؟ محل تعمیر ماشین کجاست؟ کارگران گاراژ کجا هستند؟

– بهترین نوع بازی با مکعب در کلاسی صورت میگیرد که معلمین به این بازی علاقه نشان میدهند درباره آن اظهار نظر میکنند، به کودکان پیشنهاد های جالب میدهند و وسایل دیگری که میشود با این مکعبها مورد استفاده قرار داد در دسترس کودکان میگذارند.

– طرز استفاده مکعبها در بین بچه های کوچک و کودکان بزرگتر فرق دارد. کوچکترها اول مقدمات مکعب هارا آزمایش میکنند

وبازیشان ممکن است نامفهوم و نامعلوم باشد . بچه‌های بزرگتر از این تجربیات برای ساختن چیزی که در نظر دارند استفاده میکنند .

– بچه‌ها از ساختمان درست کردن لذت میبرند و گاهی هم از درهم‌شکستن ساخته‌خود لذت میبرند . کودکان از خراب کردن خانه‌های ساخته شده از مکعب احساس وجد میکنند . اگر دلشان خواست که خانه‌شان را خراب کنند با خوشروئی باید این اجازه را بدهیم . ولی از خراب کردن خانه دیگران باید منع شوند مگر با اجازه طرف . این موضوع را قبلاً برای آنها روشن کنید .

– کودکان باید بدانند که مکعب وسیله ساختن است و از سوء استفاده از آن باید جلوگیری شود چون گاهی ممکن است با آنها عملیات خطرناکی انجام دهند .

– معمولاً برای مرتب کردن مکعب‌ها وقت بیشتری لازم است بنا بر این خوبست که بچه‌هایی را که مشغول بازی با مکعب هستند کمی زودتر از پایان ساعت بازی خبر کنید تا وقت کافی برای جمع کردن آنها داشته باشند . برای کودکانی که کار خود را تمام کرده‌اند و آماده یک فعالیت دیگری هستند منتظر ماندن برای آنها یک‌م‌م مشغول جمع کردن مکعب هستند (که معمولاً توام با سروصدا میباشد) ناراحت کننده است .

بازی آزاد در حیاط

بازی در هوای آزاد یکی از احتیاجات اساسی کودکان مخصوصاً کوچکترها میباشد. بیشتر بچه‌های مهدکودک شما در مکانهای شلوغ که جای خیلی کمی برای بازی وجود دارد زندگی میکنند. خیلی از آنها مجبورند یاد در کوچه‌های تنگ و شلوغ یا در خیابانها بازی کنند یا در اطاقهای تنگ و تاریک حبس شوند.

مهدکودک محل امن و مطمئنی برای بازی کردن بچه‌ها میباشد. آنها با استفاده از وسایل و محل بازی ترغیب به فعالیت‌های جسمی و هنری و نمایش خواهند شد. ارزش بازی در حیاط فقط منحصر به استفاده از وسایل آن نمیشد بلکه رفتار و راهنمایی شما نیز بسیار مؤثر میباشد. وقتی بچه‌ها در حیاط مشغول بازی هستند احتیاج بیک مربی هوشیار و دلسوز دارند که بتواند این ساعت از روز را برای آنها مفید و لذت بخش سازد.

ارزش بازی در حیاط

- در این سن بدن کودک احتیاج فراوان به ورزش دارد ولی نه فقط آن ورزشی که به حرکت دادن چند عضو از بدن اکتفا میشود. کودک احتیاج به دویدن، پریدن، بالا رفتن، خزیدن، لی لی کردن، هل دادن، کشیدن، انداختن، گرفتن، طناب بازی و غیره دارد.
- بازی در هوای آزاد اشتهای آنها را باز میکند و امکان یک استراحت خوب در بعداز ظهر را بوجود می‌آورد.
- بعداز محیط بسته و محدود کلاس کودکان احتیاج به فعالیت-

های آزاد در حیاط دارند . آنها احتیاج به فریاد زدن و هورا کشیدن و آزادی دارند .

– کودکان باید به حرکات بدنی خود اطمینان پیدا کنند و از آنچه که میتوانند بوسیله بدن خود انجام دهند اطلاع پیدا کنند . مثلاً تاجه حد میتوانند توپ را پرت کنند یا تا چند پله از میله های مخصوص بالا رفتن میتوانند بالا روند . باید در انتخاب بازی به آنها آزادی بدهیم تا به بازی که از همه بیشتر به آنها لذت میدهد مشغول شوند .

– حیاط محل خوبی برای یاد گرفتن قوانین ایمنی و احتیاط است . بنا به تعداد کودکان و معلمین و کمیت وسایل بازی هر مهد کودک قوانین مخصوص به خود دارد . باید دلیل اجازه دادن و یا ندادن کاری را به کودکان بگوئید نمیتوانید بدون اینکه در آنها ترسی ایجاد کنید به آنها گوشزد نمائید که محتاط باشند . مثلاً بگوئید : « وقتی بالا میروی هر دو دست را به میله ها بگیر » یا « صبر کن تا خوب بایستد بعد پائین بیا » یا « فقط از یک طرف بشکه بخزید تا به دیگران برخورد نکنید » .

– بعد از یک برنامه تقریباً رسمی کلاس خوب است که کودک اگر دلش نخواست در فعالیتی شرکت کند آزاد باشد . در حیاط کودک میتواند روی چمن ها دراز بکشد و به ابرهای آسمان خیره شود یا اگر دلش خواست بنشیند و به مورچگان که دور بر او در رفت و آمد هستند نگاه کند یا فقط بر روی میله های مخصوص بالا رفتن بنشیند و خود را بزرگ و پر قدرت و بلندتر از همه دنیا حس کند . این احساس آزادی که بدون برهم زدن راحت دیگران هر کار دلش خواست بتواند انجام دهد چقدر برای کودک لذت بخش است .

– بازی در حیاط معمولاً به یادگیری کودکان راجع به طبیعت نیز کمک فراوان میکند . ولی در یک حیاط خالی چه پیدا میشود ؟ ابرهای سیاه که برفراز آسمان در حرکت هستند ، برگهای ریزان درختان ، گودال کوچک آب ، غنچه های کوچک درختان ، سوسک ، حلزون و سایر حشرات

که در مملکت او پیدا میشوند و بعضی از پدیده هائی که نشانه تغییرات فصل هستند. بازی در حیاط با تمام تجربیاتی که در بردارد برای کودک یکی از بهترین راههای یادگیری درباره دنیای اطرافش میباشد که بوسیله حواس خود انجام میدهد. هیچ توضیحی نمیتواند اندازه احساس قطرات باران روی صورت کودک یا زبری شن بر روی نوک انگشتان یا احساس قلقلکی که بر اثر نیش حشره کوچکی بر روی کف دست او بوجود میآید پر معنی و مؤثر باشد.

مسئولیت شما

فرصت یادگیری کودکان در حیاط اگر بیشتر از کلاس نباشد کمتر نیست. مسئولیت شما در حیاط هیچ کمتر از کلاس نیست. این ساعت وقت صحبت با سایر معلمین نمیباشد.

– اگر چه وظیفه شما فقط نسبت به تعداد محدودی از بچه ها میباشد گاه به گاه به اطراف خود نظر کنید تا از نظم و ترتیب اوضاع اطمینان حاصل کنید و حواستان به بچههای اطراف نیز باشد.

– امنیت و سلامت کودکان در درجه اول اهمیت قرار دارد. باید نسبت به تمام فعالیت هائی که در حیاط انجام میگردد هوشیار باشید. اگر قانون و مقرراتی راجع به بازی در حیاط دارید قبلاً به اطلاع بچه ها برسانید.

– بعضی بچهها احتیاج به ترغیب به بازی دارند این کافی نیست که به کودک بگوئید «برو بازی کن». وقتی که يك بازی را به کودک پیشنهاد میکنید سعی کنید آنرا جالب جلوه دهید مثلاً بگوئید «میتوانی داخل آن لوله های لاستیکی بخزی یا از ریش پیری. برو بازی کن بینم». یا «این ماشین يك مسافر دیگر لازم دارد». «اینجا فقط يك جای خالی دیگر برای تو وجود دارد». اغلب فقط وجود شما نزدیک يك وسیله بازی باعث جلب کودکان میشود چون اغلب کودکان احتیاج به نزدیکی و توجه

شما دارند . خود را به کودکان علاقمند نشان دهید . اگر شما بکار آنها توجه کنید آنها را هم علاقمند خواهید کرد . مثلاً راجع به اینکه کودکی چقدر خوب از نرده ها بالا رفته اظهار نظر کنید ، یا با او بگوئید چقدر خوب میتواند خود را روی تاب بالا ببرد . از اینکه چقدر با احتیاط سطل را از روی خاک برداشته تا « کیکش » خراب نشود او را مورد تشویق قرار دهید . اگر شما در گوشه ای کسل بایستید آنها هم بکارشان بی علاقه خواهند شد . در بعضی از مهد **کودکها** وسایل قابل حرکت وجود دارد که قابل وصل و تفکیک میباشند تا بتوان وسایل مختلفی از آنها درست کرد ، سعی کنید هر چند گاه یکبار در آنها تغییر شکل بدهید . دیدن مداوم یک وسیله به یک شکل برای بچه ها خسته کننده میشود و کم کم از استفاده آن منصرف میشوند .

– اگر حیاط شما فاقد وسایل بازی است بچه ها را به بازی های دیگر ترغیب کنید . با استفاده از توپ میتوانید انواع و اقسام بازی ها را به آنها بدهید . بازیهای دویدنی ، لی لی کردن ، پریدن ، طناب بازی و غیره نیز احتیاجی به وسایل بازی ندارند . (مراجعه شود به ضمیمه الف) و گذشته از آن ماسه و گل و آب نیز وسایل بازی بسیار خوبی محسوب میشوند .
– توجه بچه ها را به چیز های جالبی که در حیاط وجود دارد مانند درختی که در پاییز برگهایش ریخته است ، لانه کبوتر ، سبزه هائی که تازه سر از خاک بیرون آورده اند و لانه مورچه و غیره جلب کنید . چیز هائیکه میتوانید به کودکان نشان دهید بستگی به مملکت و محل کودکان دارد ولی حتی در بی آب و علفترین زمینها هم پدیده های زیادی یافت میشوند که جلب توجه کودکان را بنمایند .

– وجود معلم در حیاط همیشه لازم است . اگر موردی پیش میآید که مجبور به ترك حیاط شدید همیشه از معلم دیگر یا از مدیر خود کمک بخواهید .

هنر

فعالیت های هنری جزء مهمترین مواد برنامه يك كودكستان است . این فعالیت ها محدود به کلاس نمیباشند و در هوای خوب میتوان سه پایه نقاشی ، میزها و غیره را به حیاط انتقال داد .

وقتی كودك با آب و رنگ یا چسب یا خمیر یا چوب کار میکند از قدرت خلاقه اش استفاده میکند و ما امیدواریم که شما كودكان را به این نوع فعالیت ها تشویق کنید . اگر شما باو بگوئید چکار کند یا برای او نمونه ای تهیه کنید او را به تقلید تشویق کرده اید نه به ابداع . گذشته از آن چون كودك به اندازه شما مهارت ندارد نمیتواند عیناً از مدل شما تقلید کند و این موضوع باعث یأس او میشود .

در کارهای هنری كودك از فکر و خیال خود اجسام واقعی میسازد . هدف ما تشویق كودك برای بوجود آوردن کار هنری از قوه فکری خودش است نه قوه فکری معلم . بعضی از کارهای هنری كودكان خیلی زیبا بنظر میآید ولی این زیبایی در مقابل آزمایش هائی که كودكان انجام میدهند و قوه خلاقه ای که در آنها وجود دارد هیچ است . باید دانست که كودكان به نتیجه کار آنقدر اهمیت نمیدهند . کار کردن به تنهایی باعث خشنودی آنها میشود . باید اجازه داد تا كودكان خود به مقدمات و محدودیت های وسائل کاری بپردازند و باید انواع و اقسام وسائل را مورد استفاده قرار دهند . بگذارید خودش درك کند که خمیر در اثر کوبیدن به چه شکل درمیآید یا اگر رنگ قرمز و زرد را باهم مخلوط کند چه میشود یا خمیر آرد در اثر ماندن چه حالتی پیدا میکند .

وقتی کودک انواع وسایل هنری را مورد آزمایش قرار داد آنوقت تازه میتواند یک چیز بخصوص بوجود آورد. ولی همانطور که متذکر شدیم این موضوع بی اهمیت است، وظیفه ما آشنا کردن کودکان با انواع مواد هنری است.

برای کارهای هنری کودک باید از تجربیات خود الهام بگیرد. هنر از هیچ بوجود نمیآید، تجربیات عده زیادی از کودکان کلاس شما آنقدر محدود است که نمیتواند پایه کارهای آنها باشد. یک برنامه کامل کودکستان میتواند قوای فکری کودکان را برای کارهای هنری تحریک کند. این برنامه باید شامل بازیها قصهها، گردشهای دسته جمعی، باغبانی، و برگزاری جشن های ملی و مذهبی باشد. اگر میخواهید که کودک هر روز همان شکل را نقاشی نکند یا همان تخته های چوب را پیش هم نگذارد باید به تجربیات او اضافه کنید. مواد زیر کارهایی هستند که باید هر روز در دسترس بچه ها قرار گیرند:

نقاشی با قلم مو، نقاشی با مداد روغنی و قالب سازی. هر روز یک یا دو وسیله هنری دیگر نیز به آنها اضافه کنید (مراجعه شود به ضمیمه ج). این وسایل را زود به زود تغییر بدهید تا علاقه کودکان سلب نشود.

مسئولیت معلم

ارزش فعالیت های هنری را درک کنید و ب مواد و وسایل آن احترام بگذارید. اگر شما فکر کنید که نقاشی با دست چیز کثیفی است یا چسباندن غیر از وقت تلف کردن فایده دیگری ندارد علاقه کودکان هم باین کار کم میشود. ولی اگر شما به کار بچه ها علاقه نشان دهید و روش شما تشویق آمیز باشد توجه آنها را هم جلب خواهید کرد.

— متوجه باشید که کودکان به طریق بچه گانه با وسایل هنری کار میکنند. ممکن است چیزی که درست میکنند بنظر شما خیلی ناچیز باشد ولی آنها فقط از درست کردن احساس لذت میکنند. سعی کنید در

این لذت با آنها شریک شوید .

– هر روز از وسایل و مواد مختلف هنری استفاده کنید تا کودکان آزادی انتخاب داشته باشند . با معرفی مواد جدید و تغییر روزانه مواد همیشگی علاقه بچه ها را به کارهای هنری جلب کنید .

– مواد لازم هنری را در بهترین وجه نگهدارید . برای کودکانی که با علاقه به طرف سه پایه نقاشی می رود و بارنگهای خشک شده و قلم موی کثیف مواجه می شود خیلی ناراحت کننده است .
– سعی کنید اطاق را نیز در بهترین وجه نگهدارید تا کودک با کمال راحتی بتواند به کار خود ادامه دهد به این معنی که اطاق به اندازه کافی روشن باشد . و نیز باندازه کافی وسیع باشد و مواد کافی وجود داشته باشد و کودکانی که با علاقه به کارشان مشغول هستند بدون زحمت بتوانند به کار خود ادامه دهند . همچنین محلی برای نمایش کارهای کودکان باید تعبیه شود .

– با اظهار نظر کردن راجع به کار هنری بچه ها ، توجه کردن به کار تمام شده آنها ، بانوشتن اسم آنها و تاریخ روز و بنمایش گذاشتن آنها احترام خود را نسبت به کارهنری کودکان نشان دهید . بخاطر داشته باشید که هر کودک قابلیت درست کردن چیز بخصوصی را دارد بنابراین مقایسه کردن کار آنها باهم منصفانه نیست .

– بگذارید کودک خودش بگوید چه وقت کارش تمام شده ، چیزی که به نظر شما ناقص میاید در نظر او کامل است .

– کودکان را تشویق به ابداع نمائید و آنها را از تقلید کردن کار دیگران بازدارید . اگر شما از کاریک بچه بی دلیل تعریف نکنید آنها هم سعی نمیکنند از کار او تقلید کنند .

– از کودکان بزرگتر برای تهیه وسایل کار مانند مخلوط کردن رنگ ، بریدن کاغذ برای چسباندن و آماده کردن خمیر کمک بخواهید . متوجه باشید چه کسی احتیاج به کاغذ نقاشی دارد .

آستین های چه کسی را باید بالا بزنید ، چه کسی برای کوبیدن میخ خود احتیاج به کمک دارد و چه کسی محتاج تشویق شماست .
ذیلا چند نکته مربوط به رنگ با قلم مو ، بامداد روغنی ، چسباندن و قالب گیری ذکر میشود .

رنگ با قلم مو

- سه پایه نقاشی را در قسمت روشن اطاق قرار دهید .
- سه پایه نقاشی باید همیشه تمین بوده و باندازه کافی کاغذ تمیز روی آن باشد .
- سه پایه دارای دو طرف است هر دو طرف باید تمیز و قابل استفاده بوده وسایل لازم را داشته باشند .
- اگر سه پایه نقاشی ندارید برای رنگ و قلم مو کاغذ را روی میز یا زمین بگذارید .
- اگر کاغذ سفید نقاشی ندارید از کاغذ روزنامه استفاده کنید .
- رنگها باید به اندازه کافی غلیظ باشند .
- هر رنگ باید قلم موی مخصوصی داشته باشد .
- کاغذها باید باندازه کافی بزرگ باشند تا کودکان بتوانند با آزادی دستشان را حرکت بدهند .
- پیش بندها را نزدیک سه پایه قرار دهید تا کودکان از آنها استفاده کنند .
- به کودکان یاد دهید چگونه رنگ اضافی قلم مور با کشیدن نوک قلم مو بر روی لبه ظرف بگیرند تا قطرات رنگ روی لباس و کفششان نچکد .
- وقتی کودکی کار نقاشی اش را تمام کرد اسمش را روی آن بنویسید و باو کمک کنید تا آنرا از روی سه پایه بردارد .
- در آخر ساعت کار دستی متوجه باشید که سه پایه و قلم مو و ظرف رنگها کاملا تمیز بشوند کودکان بزرگتر میتوانند در این کار کمک کنند .

– برای کار بامداد روغنی میتوان از کاغذ های سفید یا رنگی استفاده کرد .

- همیشه باید مقدار کافی کاغذ در دسترس بچه ها باشد .
- جعبه مدادها را روی میز و نزدیک دست بچه ها بگذارید . اگر ممکن باشد برای هر بچه يك جعبه مداد رنگی تهیه کنید .
- اسم بچه و تاریخ را روی ورق کاغذ نقاشی بنویسید .
- سعی کنید در جعبه مدادها همه رنگ مداد باندازه های بزرگ موجود باشد . کار کردن با قطعات كوچك مداد برای كودك خیلی دشوار است .

چسباندن

– برای چسباندن از انواع واقسام مواد مانند تكمه های كوچك ، كاغذ ، پر ، پنبه ، پشم ، عكسهای روزنامه ، نخ ، تخته ، دربطری و ورقه های فلزی میتوان استفاده کرد .

– برای هر كودك يك ظرف چسب تهیه کنید . كودكان چه از قلم مو چه از انگشتانشان برای چسباندن استفاده کنند خیلی راحت تر است كه هر كدام يك ظرف مخصوص بخود داشته باشند .

– برای چسباندن كاغذ میتوان با مخلوط كردن آرد و آب یا نشاسته و آب چسب درست كرد . ولی برای چسباندن سایر چیزها باید از چسب های حاضری استفاده كرد . اگر از كاغذ های چسب دار استفاده میکنید ، يك اسفنج مرطوب پهلوی دست بچه ها بگذارید تا از زبانشان برای اینكار استفاده نکنند .

قالب گیری

خمیر آرد – گل – پلاستیسین – پاییه ماشه (پلاستیسین يك نوع خمیر پلاستیکی است و پاییه ماشه خمیری است كه از خیساندن كاغذ روزنامه درست میشود . مترجم)

– مواد کافی در دسترس کودک بگذارید تا به راحتی بتواند کار کند .

– سعی کنید مواد در بهترین وجه باشند یعنی گلی که باندازه کافی نرم یا خشک است ، خمیری که تازه است ، پایه ماشه‌ای که باندازه کافی خیس خورده باشد .

– در موقع کار کردن با این مواد بروی میز را بپوشانید تا خراب نشود .

– لباس بچه‌ها را از کثیف شدن حفظ کنید و آستینهای آنها را بالا بزنید .

– موقع بازی با گل کودکان بزرگتر میتوانند از وسایلی مانند قالب‌های کوچک شیرینی ، چوب کبریت و غلطک خمیر استفاده کنند .
– کار کردن با خمیر خود برای کودکان لذت بخش است و علاقه‌ای به اینکه شیئی پایدار درست کنند ندارند . اگر برای درست کردن شیئی مخصوص به کودکان فشار آورید آنها برای رضایت شما کار خواهند کرد نه برای رضایت خودشان .

– از بچه‌ها بخواهید که در آخر ساعت کاردستی وسایل را بهمان ترتیبی که بآنها دادید بشما پس بدهند . گل را بصورت توپهای کوچک در آورید و در ظرفی قرار دهید و روی آنها با پارچه نمدار بپوشانید و در آنها ببندید . خمیر آرد را در کیسه‌های نایلونی نگهداری کنید .

– بچه‌ها باید دستهای خود را پس از بازی با وسایل قالب‌گیری بشویند .

زبان

منظور ما از زبان حرف زدن، گوش دادن و خواندن و نوشتن است. هر یک از این مواد به نحوی به دیگری مربوط می‌باشد مثلاً تا لغات را نشنویم و به صحبت دیگران گوش ندهیم قادر به صحبت کردن نخواهیم بود. همین طور وقتی که زبانی را بخوبی صحبت کنیم خواندن و نوشتن آن بر ایمن آسان خواهد شد.

زبان به افکار ما شکل و قالب می‌دهد یعنی وقتی که ما افکارمان را بوسیله لغات بیان می‌کنیم منظورمان روشن‌تر و صریح‌تر می‌شود. بوسیله لغات می‌توانیم چیزی را تعریف کنیم، بخاطر بیاوریم، تجسم کنیم و استدلال کنیم. اینست که لغات در رشد فکری ما رل مهمی را دارا می‌باشند.

زبان بیان‌کننده احساسات نیز هست. بخوبی میدانیم که بیان مطلبی که ما را ناراحت یا خوشحال می‌کند چقدر باعث گشایش خاطرمان می‌شود. بعضی از کودکان که از این نعمت برخوردار نیستند گاهی خیلی درمانده و ناراحت می‌شوند.

سخن بیان احساسات را برای ما مقدر می‌سازد و همچنین تنها وسیله تبادل افکار با دیگران می‌باشد. اگر تا بحال به مملکتی که به زبان آن آشنائی نداشته‌اید مسافرت کرده‌اید بخوبی می‌توانید بفهمید که بیان مقصود فقط از راه اشاره چقدر مشکل است.

اهمیت خواندن و نوشتن بخوبی واضح است چون یادگیری تا حد زیادی بستگی به این مهارت دارد. اگرچه در **مهد کودک** به طور رسمی به کودکان خواندن و نوشتن یاد نمی‌دهیم ولی آنها را برای این کار آماده

میکنیم . حرف زدن و فهمیدن زبانی را که بعداً باید بخوانند و بنویسند به آنها یاد میدهیم . آنها را باعکسها و کتابهای قصه آشنا میکنیم و آنها را به فعالیت های هنری که عضلات آنها را قوی و فعالیت دماغی و چشم و دست آنها را موزون بکند تشویق میکنیم . از آن گذشته بوسیله بازی های مختلف آنها را به عاداتی مانند تمرکز حواس و پشتکار که از ضروریات یادگیری بعدی میباشد خو میدهیم .

ممکن است در **مهد کودک** شما بچه هائی وجود داشته باشند که هیچوقت در خانواده شان به صحیح صحبت کردن آنها توجه نمیشود . والدین ممکن است با کودک حرف بزنند ، باو فرمان بدهند ، از آنها کارهائی را بخواهند ، سؤالی بکنند یا دعوایشان کنند ولی بندرت مینشینند و با کودک صحبت میکنند . بعلاوه در این جور خانواده ها کمتر کسی اهل کتاب خواندن است و باین ترتیب کودکان فرصت آشنائی با لغات نوشته شده را نخواهند داشت . بالنتیجه **مهد کودک** شما شامل کودکانی که اطلاعات لغوی آنها بسیار محدود بوده ، خوب صحبت نمیکنند و علاقه ای به کتاب ندارند خواهد بود .

در برنامه روزانه **مهد کودک** باید بطرق زیر سعی شود که از هر موقعیت برای پیشرفت زبان کودکان استفاده کنیم :

– فراهم کردن تجاربی که کودکان بتوانند راجع به آن صحبت کنند مانند بازیها و فعالیت های هنری ، برگزاری جشنهای مذهبی گردشهای دسته جمعی به نقاط دیدنی شهر .

– فراهم کردن عکسهای جالب و دیدنی برای کلاس .

– صحبت با کودکان و تشویق آنها برای بازگو کردن تجربیاتشان .

– تشویق کودکان برای صحبت کردن با یکدیگر در موقع بازی

یا صحبت های رسمی تر در برابر همه کلاس .

– تعریف داستان برای کودکان .

– شعر خواندن با بچه ها .

مواد مذکور را بطور دقیق‌تر مورد مطالعه قرار می‌دهیم .
باید تجاری برای کودکان فراهم نمائید که آنها را وادار به صحبت
کنید . بازی و کارهای هنری نیز به پیشرفت زبان کودکان کمک میکند .
درموقع بازی کودکان باهم تبادل افکار میکنند، بیک دیگر دستور میدهند
یا کار خود یا دیگران را تحسین میکنند . دربرگزاری جشن‌ها میتوان به
اطلاعات لغوی کودکان اضافه نمود . همچنین کودکان کوچک میتوانند
داستانهای کوتاه بگویند یا از معلم بخواهند که برای آنها نامه بنویسد
گردشهای دسته جمعی وسیله خوبی برای عنوان کردن موضوع و صحبت
راجع به آنهاست . ترتیب این گردشها باید قبلا با کمک مدیر مدرسه داده
شود . بعضی از جاهای دیدنی برای بچه‌ها عبارتند از :

بازار سبزی و میوه فروشی .

کنیسا .

مغازه تعمیر کفش .

مغازه نجاری

سلمانى

اداره پلیس .

مدرسه ابتدائی .

بازار محلی .

کارخانه‌های کوچک مانند کفش‌سازی ، شیشه‌سازی و غیره .
نگاه کردن به عکسها و تعریف آنها تجربه جالبی برای کودکان
است . عکسها توجه ، کنجکاوی و علاقه کودکان را جلب میکنند و به آنها
اطلاعات مفید میدهد . کودکان به کتابهای عکس‌دار علاقه زیادی دارند
و همچنین میتوان این عکسها را روی دیوار اطاق بطوری که برای کودکان
قابل رؤیت باشد آویزان کنیم .

برای یادگیری زبان، باید گوش کودک به آن زبان آشنا شود .

خود شما باید واضح و صحیح صحبت کنید تا نمونه خوبی برای او باشید .

بعلاوه شما میتوانید بوسیله تعریف عمل آنها به اطلاعات لغوی آنها اضافه کنید. مثلاً بگوئید «این شمعدان را چقدر خوب برق انداختی مثل خورشید میدرخشد» یا «این زمین چقدر امروز لیز است». یا «امروز تو بلندترین برجهای تخته‌ای را درست کردی».

این عمل برای کودک خیلی مفید است زیرا خوب میتواند منظور شما را بفهمد باین ترتیب لغت را با عمل ربط میدهد.

راجع به حوادث داخل مدرسه برای بچه‌ها صحبت کنید. اگر کلاستان تازه رنگ شده راجع به آن صحبت کنید اگر درخت توی حیاط تازه گل داده بچه‌ها را متوجه این موضوع بکنید بگل، رنگ آنها و غیره صحبت کنید. متوجه تغییراتی که در اطراف شما بوجود می‌آید باشید و این موضوعات را به کودکان هم گوشزد کنید.

کودکان را به صحبت بایکدیگر و باخودتان تشویق کنید. تنها وقتی که شما مشغول صحبت کردن یا قصه گفتن هستید یا کودکان دیگر مشغول استراحت هستند از آنها بخواهید که ساکت باشند هرچه بیشتر حرف بزنند برایشان بهتر است چون همانطور که انسان راه رفتن را با تمرین یاد می‌گیرد، حرف زدن را هم با حرف زدن یاد می‌گیرد. به صحبت کودکان با علاقه گوش بدهید و از جواب دادن به آنها امتناع نورزید. در مقابل کودکانی که زیاد حرف می‌زنند صبور باشید به کودکان فرصت بدهید که خودشان منظورشان را بیان کنند و تا وقتی که واقعاً حس نکردید که آنها قدرت بیان افکار خودشان را ندارند و بسیار درمانده شده‌اند شما حرف را دردهانشان نگذارید.

تلفظ بعضی از حروف مانند ر- ش- ژ و غیره برای کودکان سخت است. اگر نمیتوانند این لغات را بخوبی تلفظ کنند به آنها نخندید این کار شما آنها را شرمنده و خجالت زده خواهد کرد.

خوبست که شما تلفظ صحیح لغت را بعد از آنها بگوئید ولی از آنها نخواهید که لغت را تکرار کنند. مثلاً اگر کودکی گفت: «دیشب

بالون آمد» شما بگوئید «بله دیشب باران آمد». وظیفه ما تشویق کردن کودکان به حرف زدن است و اگر مرتب از آنها ایراد بگیریم مانع این آزادی صحبت خواهیم شد.

به همین ترتیب باید کودکان را به صحبت در مقابل عده‌ای تشویق کنید. در اوقات مختلف روز مانند موقعی که منتظر کودکان دیگر هستید تا وسائل بازی را جمع کنند یا وقتی که منتظر ناهار هستید یا هنگامیکه منتظر عصرانه هستید از فرصت استفاده کرده آنها را تشویق به صحبت کنید تنها وظیفه شما اینست که موضوعی را عنوان کنید یا از کودکان سؤالی کنید. سؤالاتی نظیر «آیا روز جمعه بگردش رفتی» یا «آیا با مامانت به بازار رفتی» احتیاج به جواب مفصل نداشته و با بله یا نه تمام میشود ولی اگر بپرسید «روز جمعه چکار کردی»، از او می‌خواهید که مفصلاً توضیح بدهد. به صحبت کودکان علاقه نشان دهید، ما می‌خواهیم که کودکان صحبت کنند، زیرا آنها علاقه‌ای به شنیدن سخنانی پر طول و تفصیل شما ندارند.

برای اینکه بتوانید کودکان بخصوصی را برای صحبت انتخاب کنید و آنها را به حرف زدن تشویق کنید لازم است که اطلاع جامعی از اطفال و علائق آنها داشته و با آنها رابطه حسنه برقرار نمائید. برای رهبری گروهی از کودکان برای بحث و گفتگو احتیاج به تجربه و مهارت زیاد است.

داستانها

یکی از بهترین طرق یادگیری زبان گوش دادن به قصه است . هر کودکی در هر جای دنیا که زندگی کند حتما داستانهای زیادی از دهان مادر و پدر و افراد خانواده اش شنیده است . گاهی مادر بزرگها و پدر بزرگها داستانهایی را که طی سالها شنیده اند برای آنها نقل کرده اند ، بعضی از این داستانها ممکن است قرنها عمر داشته باشند ، بعضی نیز بر پایه اتفاقات خانوادگی قرار دارند . داستان گوئی رابطه نزدیکی بین قصه گو و شنونده برقرار میکند بدین جهت اگر چه بعضی از داستانهای قدیمی شایسته کودکان نمیباشند باید بدانیم که گفتن این داستانها خاطره های شیرینی از روابط کودک و خانواده او در مغزش برجای میگذارد .

امیدواریم که در **مهد کودک** شما باندازه کافی کتابهای عکس دار موجود باشد تا کودکان بتوانند در مواقع مختلف از آنها استفاده کنند . گذشته از آن باید هر روز وقت معینی را به داستان گوئی تخصیص بدهید . البته اگر در کشوری کتابهای کودکان باندازه کافی نباشند و یا گران قیمت باشند این موضوع مشکل میشود . ولی اگر کوشش کنید خودتان داستانهایی را که میدانید در دفتری بنویسید و عکسهای جالبی در آنها بچسبانید ملاحظه خواهید کرد که کودکان اغلب علاقه زیاد به تکرار داستانها دارند و این موضوع برای شما که داستانهای زیادی در دسترس ندارید يك مزیتی است .

- گوش دادن به داستان برای کودکان لذت بخش است . اگر موقعی که برای کودکان داستان میگوئید به صورتهای آنها توجه کنید خواهید دید باچه نشاطی به داستان گوش میدهند .

- وقتی کودک با دوستان خود به داستانی گوش میدهد از اینکه لحظات لذت بخشی را با دوستانش شریک است احساس مسرت میکند و این موضوع ارتباط او و دوستانش را بیشتر میکند .
 - کودک با گوش دادن به قصه اطلاعات زیادی کسب میکند . ممکن است راجع به چیزهایی که تا بحال ندیده بشنود یا پاسخ به سئوالاتی را که در مغزش وجود دارد در خلال جملات داستان پیدا کند . بعلاوه از اینکه در داستان با نکات و اتفاقات آشنا برخورد میکند احساس لذت میکند .

- در داستان کودک اندیشه های مختلف را درک میکند و میفهمد که این اندیشه ها از لغات نوشته شده بدست می آید .

- احترام او به لغات نوشته شده و کتاب بیشتر میشود و به این وسیله او را به سالهای دبستان که خواندن و نوشتن را در آن یاد خواهد گرفت مشتاق میکند . کودک وقتی که ببیند معلمش میتواند داستانی را بخواند خودش هم علاقمند به خواندن خواهد شد .

- اطلاعات لغوی کودکان بوسیله گوش دادن به داستان زیاد میشود . لغات آشنا و نا آشنا به گوش او میخورد و معنی آنها را از روی عکس یا جمله میفهمد . به لغاتی که شنیده علاقمند میشود و آنها را در صحبت های روزانه خود بکار میبرد .

- کودک به تمرکز حواس و دنبال کردن يك رشته مطالب که بهم مربوط هستند عادت میکند .

- قوه حافظه کودک با گوش دادن به داستان تقویت میشود .

او با شنیدن داستانهای تکراری آنها را به خاطر میسپارد و برای دیگران نقل میکند .

– شنیدن حوادث جالب یا غمگین یا کمدی یا خطرناک و ترسناک برای کودک بسیار لذت بخش است . او میتواند خود را در جای قهرمانان داستان بگذارد . و در عین حالی که از حوادث داستان درامان است در تجربیات قهرمانان داستان شریک شود .

– قوهٔ تجسم کودک با گوش دادن به داستانها تقویت میشود و ممکن است بعضی از این حوادث را در بازیهای خود تکرار کند و یا از آنها برای کار هنری خود ایده بگیرد .

– داستانها اغلب اهمیت و پاداش خصائل مانند مهربانی ، شجاعت ، شرافت و پشتکار را برای کودکان آشکار میکنند . معمولا قهرمان خوش طینت پیروز و خوشبخت میشود قهرمان بد عاقبت اسفانگیزی دارد . کودکان تحت تاثیر ارزشهایی که در این داستانها نهفته است قرار میگیرند و سعی میکنند خودشان هم از رفتار صحیحی که عاقبت خوش خواهد داشت پیروی کنند .

اگر شما برای کتاب و قصه ارزش قائل هستید این موضوع در رفتار شما ، در مورد انتخاب قصه برای کودکان ، در نگهداری از کتابها ، در صرف وقت برای حاضر کردن داستان برای کودکان و بیشتر از همه از علاقه شما به کتاب و داستان گوئی بخوبی آشکار خواهد بود .

یک داستان خوب برای کودک دارای مشخصات زیر میباشد :

– دارای نقشه ایست که میتوان آنرا از اول تا آخر بخوبی دنبال کرد . حوادث چنین داستانی را کودک میتواند بخوبی در مغز خود مجسم کند .

– لغات و کلمات آن دارای وزن هستند . صداهای مختلف برای بچهها بسیار جالب است اغلب اتفاق میافتد که یک لغت یا حرف را فقط

بخاطر خوشایند بودن صدایش تکرار میکنند .
آنها بیشتر از همه از تقلید صدای حیوانات ، وسائل نقلیه و باران
و باد خوششان میآید .

– در آن لغات یا اتفاقاتی تکرار شده .

– باندازه کافی کوتاه است که باعث کسل شدن آنها نمیشود .
– مطالب آن زیاد خارج از قوهٔ تخیل "راد" به نیرستان است و درک آنها
مشکل نمیباشد .

– دارای عکسهای واضحی است که به فهم داستان کمک میکند .
– دارای پایان رضایت بخش است تا کودک پس از اتمام داستان
احساس آرامش و رضایت و خرسندی بنماید .

در موقع انتخاب داستان سن کودکان را در نظر بگیرید. کودکان
سه ساله بیشتر به داستانهای کوتاه که راجع به تجربیات خودشان مانند
بمدرسه رفتن کودکان ، برگزاری جشنها و رفتن پدرها به سرکار باشد
علاقه دارند . بچههای چهارساله میتوانند به داستانهای طولانی تری گوش
بدهند . از داستانهایی که کمی پیچیده تر باشد نیز خوششان میآید و از
داستانهایی راجع به حیوانات یا راجع به کودکانی مثل خودشان لذت
میب برند . بچههای پنج ساله از داستانهایی که در آن وقایع عجیب یا
خنده دار و مضحک وجود داشته باشد خوششان میآید . همچنین آمادهٔ
شنیدن داستانهایی که بمعلومات آنها اضافه کند مانند روئیدن درختان ،
جریان باران ، یا کار یک دهقان میباشند .

با صرف وقت و بدست آوردن تجربه میتوانید مجموعه‌ای از
داستانهایی که برای کودکان کلاس شما خوب است تهیه کنید . این
کوشش شما بخوبی ارزش رضایت خاطر که از دیدن روی کودکانی
که با علاقه و وجد فراوان به هر لغتی که از دهان شما بیرون میآید گوش
فرا داده‌اند را دارد .

داستان گوئی همانقدر که باعث خرسندی خاطر کودکان است

باعث رضایت خاطر شما نیز می باشد .

در ابتدا باید برای بریدن عکسها یا نقاشی عکسها و جمع آوری آنها در يك دفتر یا بر روی يك تخته ماهوتی وقت فراوان صرف کنید ولی این کاری است که فقط یکبار باید انجام دهید . وقتی که داستانی را یاد گرفتید میتوانید بارها آنرا تکرار کنید واز عکسهائی که برای آنها کشیده اید استفاده کنید .

پیشکش "راد" به تبرستان
www.tabarestan.info

وقتی که داستانی میگوئید :

- مواظب باشید که بچهها دريك نیم دایره اطراف شما نشسته باشند . کودکانی که راحت نباشند نمیتوانند به قصه گوش بدهند چون مرتب تکان میخورند و دیگران را اذیت میکنند و بطور کلی داستان را خراب میکنند . کودکان را طوری بنشانید که روشنائی به چشم آنها نخورد بلکه به صفحه کتاب بتابد تا عکسها را بهتر ببینند .

- کودکانی که با علاقه به داستانی گوش میدهند بهیچوجه مایل نیستند که شما بخاطر صحبت با کودک دیگر داستان را قطع کنید . قبل از اینکه داستان را شروع کنید به کودکان بگوئید : « حالا من باید صحبت کنم ، وقتی که تمام شد نوبت شما است که اگر حرفی داشتید بگوئید » . اگر کودکی وسط داستان شروع به صحبت کرد باو بگوئید : « يك کمی صبر کن تا قصه تمام شود » . در پایان داستان به کودکانی که قول دادید صحبت کنند حتماً این اجازه را بدهید .

- کتاب را طوری در دست بگیرید که در تمام مدت عکسها در مقابل چشم کودکان باشد . میتوانید به کودکان بگوئید که پس از اتمام داستان کتاب را برای دیدن آنها در دستریشان خواهید گذاشت .

- باید داستان را خوب بدانید تا در موقع تعریف آن توجه شما به بچهها باشد . باین وسیله میتوانید با نگاه کردن به صورت آنها توجه آنها را جلب کرده و عکس العمل آنها را مشاهده کنید . معلمی که

آمادگی کافی ندارد و زبانش میگیرد یا مرتب جای داستان را گم میکند یا فراموش میکند يك حادثه مهم داستان را بگوید نه تنها داستان را خراب میکند بلکه بچه‌ها را از لذتی که در این فرصت باید بدست آورند محروم میکند .

- بگذارید لحن شما گوینده داستان باشد . خود را بجای قهرمانان داستان قرار دهید و احساسات آنان را بالحن خود بیان کنید . لازم نیست که شما در موقع داستان گوئی از حرکات و اشارات زیاد استفاده کنید و داستان را بصورت نمایش در آورید . اگر اینکار را بکنید توجه کودکان بیشتر جلب حرکات شما میشود و به کلمات و لغات توجهی نخواهند داشت .

نسبت به قصه‌ای که میگوئید علاقه نشان دهید و این علاقه خود را ظاهر سازید .

- با صدای واضح و رسا صحبت کنید تا به گوش همه بچه‌ها برسد البته احتیاجی به دادزدن نیست . سعی کنید در جاهائی که لازم به مکث است کمی صبر کنید و در نقاط لازم کلمات را تندتر بخوانید . تمام اینها داستان را جالب‌تر و زیباتر میکند .

- وقتی که داستان تمام شد کمی مکث کنید . از عکس‌العمل آنها میتوانید بفهمید که از قصه خوششان می‌آید یا نه . دیگر احتیاجی نیست که پرسید : « دوست داشتید » و از کودکان سؤال و جواب بکنید . بگذارید داستان به تنهایی موثر واقع شود . از آنجائیکه بچه‌ها برای هضم افکار و اندیشه‌ها احتیاج به قدری تأمل دارند . ممکن است بعداً راجع به داستان اظهار نظر کنند و عقیده خود را ابراز دارند .

تخته‌های ماهوتی

در بعضی از مدارس برای نشان دادن عکسهای داستان از تخته‌های ماهوتی استفاده میکنند . این وسیله از تخته‌های محکمی که

رویشان را بانمد یا ماهوت پوشانیده‌اند درست شده . میتوان عکسهای را که پشتشان کاغذ سمباده چسبانده‌ایم بخوبی روی این تخته‌ها قرار دهیم .

برای استفاده از این تخته‌های ماهوتی باید نکات زیر را در نظر

بگیریم :

– عکسها را خوب واز حاشیه باید قیچی کنید .

– پشت عکسها را باید چیزی که به ماهوت خوب بچسبد

بگذارید . چنانچه در وسط داستان عکسها مرتباً بیافتند و کودکان مجبور بشوند مدت زیادی صبر کنند تا معلم عکسها را بچسباند برای بچه‌ها ناراحت کننده است .

– عکسها کاملاً باید با داستان مطابقت داشته باشند .

– اگر تخته‌های ماهوتی را با چسباندن تعداد زیادی عکسهای

درهم و برهم که ارتباطی باهم ندارند برگنید بچه دچار بهت و حیرت شده و متوجه مطلب نخواهد شد . قبل از شروع داستان طریق قرار دادن عکسها را چند مرتبه تمرین کنید تا در موقع داستان گفتن توجه شما به بچه‌ها باشد نه به عکسها .

– عکسها باید با توجه به تناسب یکدیگر کشیده شود . مثلاً عکس

یک کودک نباید از عکس مادرش بزرگتر باشد ، یا یک گربه نباید از یک موش کوچکتر باشد . تمام عکسها باید باهم متناسب باشند .

– کلیه عکسهای مربوط به یک داستان را در یک پاکت نگهدارید

نام داستان را پشت پاکت بنویسید تا در موقع معین بر احتی بتوانید از آنها استفاده نمائید .

– قبل از شروع داستان عکسها را به ترتیب مرتب کنید تا مجبور

نشوید در مقابل چشمان منتظر کودکان دنبال عکس مربوط بگردید .

– چون تهیه داستانهای عکس‌دار برای روی تخته ماهوتی کار

مشکلی است بهتر است که این نوع داستانها در یک مرکز مثلاً دفتر مدیر

نگهداری شود تا همه کلاسها بتوانند از آن استفاده کنند .

سرود

یاد گرفتن سرود به پیشرفت زبان کودکان کمک کرده و چون همراه با آهنگ خوانده میشود برای مدت زیادی در خاطر آنها باقی میماند . یاد دادن و خواندن انواع و اقسام سرود یکی از راههای مهم پیشرفت زبان کودکان محسوب میشود (به قسمت موسیقی مراجعه شود).

پیشگام "راد" به تبرستان
www.tabarestan.info

موسیقی

باید سعی شود تا حد امکان آن اشتیاق طبیعی که کودکان نسبت به موسیقی دارند حفظ شود. متوجه خواهید شد که بچه‌های سالم و خوشحال و راضی معمولاً در طی روز خود به خود به زمزمه آواز یا آهنگهای مختلف مشغول خواهند شد. بعضی از کودکان قبل از ورود به کودکانستان با شعر یا آهنگها و بازی‌های با آهنگ آشنا می‌دارند. علاوه بر آنچه که میدانند هدف ما در کودکانستان یاد دادن شعرها و آهنگها و بازی‌های با آهنگ تازه است. بغیر از سرودهای مملکت خود میتوانید از اشعار و آهنگهای ممالک دیگر که برای کودکان جالب میباشد استفاده کنید.

باید سعی کنید که در برنامه روزانه کودکانستان وقتی را برای سرود معین کنید ولی امید داریم که در موقع انجام فعالیت‌های روزانه گاهی هم آنها را توأم با آواز بنمائید. مثلاً اگر شعری راجع به دست شستن میدانید در موقع شستن دست آنرا به بچه‌ها یاد بدهید یا اگر شعری راجع به پریدن میدانید وقتی بچه‌ها در حیاط مشغول بازی و پرش هستند آنرا بخوانید.

سرود خواندن

برای درست کردن مجموعه‌ای از شعر و سرود از دوستان و همکاران و همسایگان خود کمک بگیرید. اگر شعرهای زیادی میدانید از میان آنها سرودهایی را که فکر میکنید بیشتر مورد علاقه بچه‌ها است

و دوست دارند به آنها یاد بدهید . هیچ لازم نیست که تمام شعرهایی را که میدانید به بچه‌ها یاد بدهید .

بچه‌های سه‌ساله شعرهای کوتاه و آسان را دوست دارند . از شعرهایی که حرکات را بالغات آن تناسب داده باشند خوششان می‌آید . بچه‌های بزرگتر هم شعرهای همراه با حرکات را دوست دارند ولی قدرت یادگیری شعرهای طولانی‌تر و پیچیده‌تر را نیز دارند . شعرهایی که در آن لغات و صداها تکراری وجود داشته باشد نیز مورد علاقه کودکان است . موضوعاتی نظیر فعالیت‌های کودکان و خانواده آنها ، حیوانات ، طبیعت و وسائل نقلیه مورد علاقه کودکان است .

یاد دادن شعر

وقتی گروهی از کودکان را برای شعر خواندن بدور خود جمع کرده‌اید با سرودی که میدانید همه به آن آشنائی دارند شروع کنید . به کودکان اجازه بدهید شعرهایی را که دوست دارند بخوانند . هر شعری را یکمرتبه بخوانید و از تکرار زیاد یک شعر پرهیز کنید .

این موضوع را درك کنید که بعضی از کودکان از سرود خواندن خوششان نیاید . آنها را به حال خو دیگذارید تا به دیگران گوش بدهند . هیچوقت کودکان را وادار به خواندن نکنید این عمل باعث نفرت آنها از هر نوع سرودی خواهد شد .

تا وقتی که يك كودك خودش نخواهد به تنهایی شعر بخواند از انتخاب او برای خواندن در برابر کلاس خودداری کنید .

وقتی شعر تازه‌ای به کودکان می‌دهید متوجه نکات زیر باشید :

– مواظب باشید که تمام کودکان راحت نشسته باشند و همه بتوانند

شما را ببینند .

– شعری را که یاد می‌دهید خوب از حفظ بدانید . باید قبلاً تمرین

کافی داشته باشید و آنرا به خوبی بدانید تا موقع یاد دادن توجه شما به

کودکان باشد نه به لغات و آهنگ سرود. اگر بتوانید لغات و آهنگ هر شعری را که یاد می‌دهید در دفتری یادداشت کنید بعدها برایتان قابل استفاده زیاد خواهد بود، باین ترتیب يك کتاب شعر در دسترس خواهید داشت که هر وقت بخواهید می‌توانید از آن استفاده کنید. شعرهای مورد علاقه کودکان را بخاطر بسپارید.

– برای اینکه علاقه کودکان را جلب کنید قبل از یاد دادن سرود تازه توضیح کوتاهی درباره سرود بدهید. مثلاً می‌توانید بگوئید «خوب گوش بدهید من يك شعر تازه دارم» راجع به گوسفندها است، مثل همان گوسفندانی که دیروز از دم مدرسه رد می‌شدند». لزومی ندارد که خیلی زیاد راجع به آن حرف بزنید. وقتی که توجه کودکان را جلب کردید شعر را یکی دوبار بخوانید، به کودکان بگوئید یکبار دیگر سرود را می‌خوانید و هر کس بخواهد می‌تواند با شما بخواند. اگر در سرودی صدای مخصوص تکرار شده مانند «بع بع بع» از کودکان بخواهید که در آن قسمت با شما همراهی کنند.

– لازم نیست که سرود تازه را چندین مرتبه تکرار کنید. دوسه بار آنرا بخوانید و به بچه‌ها بگوئید روز دیگر دومرتبه آنرا خواهید خواند. تکرار زیاد يك شعر باعث کسالت کودکان میشود.

– چون کودکان از صدای شما تقلید میکنند سعی کنید شعرها را آرام و شیرین و واضح بخوانید. احتیاج به دادزدن نیست.

– لغات شعر را واضح و خوب تلفظ کنید تا کودکان خوب متوجه بشوند.

– چون کودکان بطور طبیعی آهنگ صدایشان خیلی زیر است اگر می‌توانید شمام سرودها را در صدای زیر بخوانید. اگر صدای شما خیلی بم باشد کودکان به خوبی نمیتوانند آهنگ را تقلید کنند.

– همیشه شعر را از اول تا آخر بخوانید نه سطر بسطر هیچوقت از کودکان نخواهید که يك سطر را مرتب تکرار کنند. در اثر شنیدن سرود

آنها را بتدریج یاد خواهند گرفت .

البته ممکن است روزها و هفته‌ها طول بکشد ولی مانعی ندارد .
- وقتی متوجه شدید بچه‌ها شعری را یاد گرفتند کم کم صدای خودتان را کوتاه کنید تا صدای کودکان به گوش برسد .

ضرب

عکس‌العمل هر کودک به ضربها و صداهای مختلف منحصر بفرد است . هدف ما حفظ این خصوصیت فردی میباشد . اغلب بچه‌ها دوست دارند به ضرب صداهای گوناگون چه از دو تکه سنگ یا چوب بوجود آید و چه از طبل یا پیانو برآید حرکت کنند .

در انتخاب حرکت نسبت به ضربها یا صداهای مختلف کودکان باید آزادی داشته باشند . مثلاً يك کودک با شنیدن يك موسیقی قوی میخواهد محکم قدم بردارد و دیگری میخواهد بپرد و سومی میل دارد لی لی کند .

حتماً خیلی از بچه‌های کودکان شما با رقصهای محلی مملکت خود آشنائی دارند ، باید برای اجرای این رقصها به کودکان آزادی داده شود . بعلاوه خوبست که آنها را متوجه لذتی که از حرکت کردن با صدای موسیقی به آدمی دست میدهد بنمائیم . برای این کار به معلمی احتیاج داریم که بتواند ضربهای مختلف را با وسائل موسیقی بوجود آورد ، بتواند به بچه‌ها ایده‌های خوب بدهد و ایده‌های خود کودکان را در این مورد قبول داشته باشد و از آنها استفاده کند .

باید به حرکت فردی کودکان و لذتی که از آن نصیبشان میشود توجه داشت . وظیفه ما یاد دادن رقصهای مختلف یا وادار کردن کودکان به تقلید از معلم نیست این روش ممکن است برای شما تازگی داشته باشد چون شاید در دوران شما کودکان را مجبور به تقلید از معلم میکردند . این امر ممکن است برای کودکان بزرگتر عملی باشد ولی برای کودکان

کوچکتر هدف ما فقط حرکت بچه‌ها با صدای موسیقی است . اگر آنها را مجبور به تقلید کنیم آنها را از انجام فکرها می که خودشان ممکن است داشته باشند باز داشته‌ایم .

مسئولیت معلم

برای رقص میتوانیم از حیاط یا کلاس استفاده کنیم . فقط بخاطر داشته باشید که این برنامه را درجائی که فضای کافی باشد انجام دهید . میتوانید میز و صندلی‌ها را کنار بزنید تا جای کافی باز کنید . هیچ احتیاجی نیست که بچه‌ها دایره وار بایستند مگر اینکه به آنها رقص خصوصی را یاد بدهید . از بچه‌ها نخواهید که دست همدیگر را بگیرند مگر اینکه خودشان بخواهند ، دست دادن به هم‌دیگر فعالیت و حرکت آنها را محدود میکند .

سعی کنید ضرب موسیقی را یکنواخت نگهدارید . برای کودکان مشکل است که بتوانند مرتب حرکات خودشان را با تغییرات ضربهای مختلف موزون کنند . اگر متوجه شدید که کودکی کاملاً متوجه تغییرات سرعت و صدای موسیقی میشود این موضوع را به بچه‌های دیگر نیز تذکر بدهید .

– به کودکان بگوئید که خوب به صدای ضرب گوش بدهند تا بفهمند چه نوع حرکتی باید انجام بدهند . خود شما هم باید به صدای پای آنها گوش بدهید تا بفهمید با چه سرعت یا بلندی و کوتاهی باید ضرب بزنید . خوب به حرکات آنها در موقع رقص توجه کنید . خیلی بهتر است که شما صدای ضرب را به رقص آنها وفق بدهید تا آنها را مجبور به پیروی از صدای ضرب بنمائید .

– در گروه شما ممکن است کودکانی وجود داشته باشند که از رقصیدن در برابر دیگران امتناع ورزند . اگر چند دفعه از آنها خواستید که در رقص شرکت کنند و امتناع ورزیدند آنها را بحال خود بگذارید .

ممکن است بعداً که با محیط آشنا تر شدند خودشان به این کار علاقه نشان دهند .

چند حرکت ابتدائی برای کودکان کوچکتر :

راه رفتن روی پنجه راه رفتن

دویدن

مانند اسب راه رفتن

قدمهای نظامی برداشتن

پرییدن
غلطیدن
www.tabarestan.info

چند حرکت مشکل تر برای کودکان بزرگتر

پرییدن عقب عقب راه رفتن

پازدن سر خوردن

پرش و جست زدن چرخ زدن

تقلید از : شتر ، اسب ، پرواز پرندگان ، شنای ماهیان ، شنای مرغابی ، پرواز هواپیما ، پرییدن گوسفند .

وقتی که کودکان به سن پنج سالگی رسیدند و با حرکات وضرب آشنائی پیدا کردند میتوانند این حرکات را انجام دهند :

حرکت درختان در اثر باد قایق رانی

راه رفتن بچه های کوچک دیوار رنگ کردن

سوراخ کردن زمین زمین جارو کردن

حمل کردن بار سنگین لباس شستن

کشیدن بار سنگین لباس اطو کردن

حمل کردن سطل نان پختن

از چاله پرییدن در برف راه رفتن

در چاله پرییدن گهواره تکان دادن

طناب بازی کردن توپ پرت کردن .

بچه های پنج ساله از اجرای حرکات به ترتیبی که گوینده داستانی

باشد نیز لذت میبرند . مثلاً راه رفتن طیاره ، بلند شدن آن ، پرواز آن ، و به زمین نشستن را میتوانند تقلید کنند . یا کودکی در گهواره، چهار دست و پا راه رفتن و بعد راه رفتن و دویدن او را نمایش دهند . یارشد يك گیاه از تخم تا گل دادن را نشان دهند .

گروه‌های ضربی

کودکان دوست دارند خودشان موزیک بزنند . اگر در مدرسه شما مقداری آلات موسیقی صدادار دارید خوبست که گاهی از خود بچه‌ها گروه‌های ضربی درست کنید . این آلات برای منظور شما مناسب میباشد : زنگ مثلث ، طبل ، دایره زنگی و سنج . بچه‌ها از اینکه در کار مشترکی با دوستانشان همکاری میکنند لذت میبرند بچه‌های پنج‌ساله برای این نوع کارها آمادگی بیشتری دارند ولی بچه‌های سه‌ساله هنوز آمادگی برای کارهای دسته‌جمعی ندارند .

باید در کلاس باندازه کافی آلات ضربی داشته باشید تا در هر نوبت لااقل نصف گروه شما بتواند در این برنامه شرکت کند . اگر در کلاس باندازه کافی وسیله ندارید از مدیرتان بخواهید که تمام وسائل کلاسهای دیگر را در يك محل جمع کنند تا برای همه قابل استفاده باشد .

مسئولیت مربی

– تمام وسائل ضربی باید بی‌عیب باشند . اگر بعضی از وسائل شکسته شده‌اند باید تعمیر شوند . برای کودکی که بخواهد طبل بزند و صدائی از آن درنیاید چون پوسته آن پاره شده‌است خیلی ناراحت‌کننده است .

– طبیعی است که وقتی وسائل را بین بچه‌ها تقسیم میکنید دلشان میخواهد زود آنرا به‌صدا درآورند برای اینکه نظم کلاس بهم نخورد از این دستور پیروی کنید :

– بچه‌ها را دایره‌وار بنشانید .

- در حالیکه وسایل را بین بچه‌ها تقسیم می‌کنید شعری را بخوانید.
- هر کودکی که آلت موسیقی را گرفت میتواند فوراً شروع به نواختن آن کند. باین ترتیب تا وقتی که همه آلات ضریبی به دست بچه‌ها برسد در حال نواختن آهنگ سرود خواهند بود و از بچه‌ها هم يك عمل غیر ممکن یعنی نواختن آلات و صبر کردن و منتظر ماندن برای دیگران نخواسته‌ایم.

- اگر برای همه باندازه کافی آلات ضریبی وجود ندارد از بعضی‌ها بخواهید که دست بزنند تا نوبت به آنها هم برسد. بیشتر به نوازندگان
- از شعرهایی که ضرب یکنواخت دارند استفاده کنید.
- برای اینکه صدای آهنگ بگوش بچه‌ها برسد از آنها بخواهید که این وسایل را آهسته و یواش بنوازند.

- در این برنامه میتوان تنوعی نیز ایجاد کرد مثلاً بگوئید اول همه آنهائیکه طبل دارند بنوازند بعد با اشاره آنهائیکه سنج دارند و سپس آنهائیکه زنگ دارند.

- پس از اتمام این قسمت از برنامه آلات موسیقی را بهمان ترتیبی که داده بودید پس بگیرید. شروع به خواندن شعری بنمائید و از بچه‌ها بخواهید وسایل موسیقی را پس بدهند و با دست زدن بقیه راهمراهی کنند. وقتی همه وسایل خود را دادند تمام کلاس مشغول دست زدن و آواز خواندن خواهند بود و يك عده مجبور نیستند که منتظر بمانند تا دیگران وسایل خود را پس بدهند.

اگر کلاس شما بزرگ است میتوانید این آلات موسیقی را در محل مخصوص بگذارید تا بچه‌ها در هنگام فراغت با آنها بازی کنند. همین کار در حیاط هم عملی است مشروط بر اینکه سرپرستی کافی داشته باشند. گاهی هم مجبورید فقط در جای مخصوصی که وسایل را گذاشته‌اید اجازه بازی بدهید. در ممالکی که این آلات گران هستند و یا بسختی بدست می‌آیند در نگهداری این وسایل باید سعی بیشتری شود.

تذکر : بچه‌های بعضی از ممالک دوست دارند با استفاده از آلات موسیقی درخانه عروسک از جشنهایی که دیده‌اند تقلیدکنند . بعضی از بچه‌ها درخانه عروسک جمع شده و با ساز و آواز خود جشنی بپا میکنند . ممکن است علاقه آنها بیشتر به سازهای محلی خودشان باشد . بارها دیده شده که اگر این وسائل را همیشه در خانه عروسک بگذارید همواره به یک نوع بازی مشغول میشوند و این موضوع کسل‌کننده خواهد بود . برای جلوگیری از این پیش‌آمد ، آلات موسیقی را فقط در مواقع مخصوصی به آنها بدهید تا آنها را به بازیهای مختلف ترغیب کنید .

بازی آزاد در کلاس

بازیهای با آهنگ آنهایی هستند که حرکات بازی بوسیله لغات سرود معین میشود . بعضی از ممالک مقدار زیادی از این نوع بازیها دارند . بهتر است این بازیها را اختصاص به بچه‌های چهار و پنج‌ساله که قابلیت درک دستوره‌های بازی را دارند بدهید .

پیشکش "راد" بہ تیرستان
www.tabarestan.info

برنامه‌های جاری مهد کودک

پیشکش "راد" به تبرستان
www.tabarestan.info

تغذیه

استراحت

دستشویی

بالا بردن سطح بهداشت و امنیت کودکان

پیشکش "راد" بہ تیرستان
www.tabarestan.info

تغذیه

برنامه تغذیه کودکان یکی از ارکان مهم سلامت کودکان و صحت و تندرستی زندگی آنهاست. هدف ما اینست که مقدار غذای مورد احتیاج را که برای بدن کودکان لازم است در محیطی که غذا خوردن را برای آنها لذت بخش میسازد به آنها برسانیم.

اگر در برنامه غذایی آنها تعادل وجود نداشته باشد خطری که متوجه سلامت آنها خواهد شد غیر قابل جبران خواهد بود. بنابراین باید همانقدر که به کمیت غذا اهمیت میدهیم به کیفیت آن نیز اهمیت بدهیم. کیفیت غذاست که ارزش آنرا تعیین میکند نه کمیت آن.

اغلب برنامه‌های غذایی **مهد کودک** آمریکن جوینت تحت نظر متخصصین تغذیه تنظیم میشود. طبق مواد غذایی موجود و آداب و رسوم یک مملکت برنامه غذایی هر مملکت با دیگری فرق دارد. ولی سعی میشود مواد اصلی که برای رشد کودکان لازم است مانند شیر، گوشت، ماهی، تخم مرغ، سبزیجات و میوه‌جات تازه در برنامه گنجانده شود. غذا علاوه بر تأمین احتیاجات بدنی طفل از نظر روانی نیز قابل اهمیت است و در بسیاری از موارد مهمترین اوقات، روز طفل را تشکیل میدهد.

در اغلب **مهد کودکها** غذا را در کلاس خود اطفال و بر سر میزهای کوتاهی که براحتی برای کودکان قابل استفاده باشد سرو میکنند. چون غذا خوردن یک فعالیت اجتماعی است باید آداب صحیح خوراک خوردن را در این موقع به اطفال یاد بدهیم.

باید بخاطر داشت که اشتهای یک چیز فردی است. نباید انتظار

داشته باشیم که بچه‌ها هر روز به یک مقدار بخورند و نه همه بیک اندازه غذا بخورند. اشتهای هر کس بستگی به هوا، سلامت، جسمی و روحی کودک، اندازه بدنی، و غیره دارد.

اگر شما بتوانید در موقع غذا آرامش خود را حفظ کرده و رفتار شما نشانه درک و علاقه‌تان به کودکان باشد کمتر دچار اشکال خواهید شد. ولی اگر خود شما ناراحت و عصبانی بوده و نسبت به غذاها بی میلی نشان دهید برای کودکان هم تولید اشکال خواهید کرد.

آماده شدن برای نهار

کلاس

برای غذا خوردن در اغلب مهد کودک‌ها از همان کلاس درس استفاده میشود. بنابراین باید در این ساعت تغییرات لازم را در کلاس بوجود آورد.

قبل از صرف غذا باید این نکات در نظر گرفته شود:

– برای هر کودک یک جای راحت تعبیه شود.
– تمام رومیزیها باید با آب و صابون شسته شده باشند.
– باید برای هر کودک باندازه کافی وسائل غذاخوری و بشقاب موجود باشد.

– تمام وسائل غذاخوری باید تمیز باشد و جای کافی برای قرار دادن ظروف غذا روی میز وجود داشته باشد.

– روی هر غذائی را که قبلاً به کلاس شما میاورند بپوشانید تا از گرد و خاک محفوظ باشد.

– میز را بطرز جالب و مرتبی تزئین کنید و از بچه‌ها در این مورد کمک بخواهید.

کودکان

کودکان باید قبل از هر غذا دست خود را تمیز بشویند. خودتان

هم باید دستهایتان را بشوئید .

اگر کودکان **مهد کودک** شما از پیش بند استفاده میکنند قبل از غذا خوردن پیش بند آنها را ببندید .
قبل از دعای نان پسرها باید کیپا سرشان بگذارند و در تمام طول غذا آنرا بر سر داشته باشند . سر صبحانه و عصرانه نیز باید کیپا را بر سر داشته باشند .

دعای نان

رسم بر این است که قبل از شروع غذا دعای نان خوانده شود . اگر نان را فقط چند دقیقه قبل از خواندن دعا روی میز بگذارید دیگر بچه‌ها فرصت بازی کردن با آن یا خوردن آن قبل از دعا نخواهند داشت . در اغلب **مهد کودکها** معلم و بچه‌ها هر کدام یک تکه نان در دست میگیرند و با صدای آرام دعایشان را میخوانند . پس از دعا معلم و کودکان همه قطعه‌ای از نان را میخورند . به کودکان یادآوری کنید که تکه نانی که از اول به آنها داده‌اید پیش خود نگهدارند و آنرا دومرتبه در ظرف نان نگذارند . در موقع دعا کلاس باید ساکت باشد و غذا سرو نشود .

سرو غذا

غذا را بطرق مختلف میتوان سرو کرد و طریقه آن بستگی به تعداد معلم ، مقدار غذا ، وسائل غذاخوری و فضای کلاس خواهد داشت . در بعضی از **مهد کودکها** غذا را روی چرخهای متحرك حمل میکنند . در جای دیگر معلمین خودشان سر هر میز رفته و غذا را سرو میکنند . در بعضی از کلاسها مخصوصا بچه‌های ۴ و ۵ ساله میتوانند قسمت مهم سرو کردن و پاک کردن میز را انجام دهند (البته غیر از سوپ گرم) . هر طریقی که انتخاب میکنید باید مواظب باشید که غذا با سرعت و بمقدار کافی به همه برسد و محیط کلاس آرام و خوشایند باشد .

سعی کنید غذا را میز به میز تقسیم کنید و از بچه‌های سه و چهارساله نخواهید که صبر کنند تا غذا بین همه تقسیم شود و بعد شروع به خوردن کنند. صبر کودکان در این موارد خیلی کم است و بعلاوه غذا سرد میشود. ولی میتوانید از بچه‌های پنج‌ساله بخواهید که قبل از تقسیم غذا بین همه کودکان میز خودشان شروع به خوردن غذا نکنند.

متوجه باشید که همه چیز به همه بچه‌ها برسد. در کلاس شلوغی که شما مجبورید کارها را با عجله انجام دهید ممکن است کودک ساکتی را که در گوشه‌ای بی صدا نشسته نادیده بگیرید و غذا باو نرسد. اگر متوجه میشوید که غذائی که به کلاس شما میدهند کافی نیست موضوع را بامدیر مهد کودک در میان بگذارید. اگر امکان سرو غذائی در دو نوبت وجود دارد این موضوع را به اطلاع کودکان برسانید. پس از اینکه يك نوبت غذا به همه سرو شد میتوانید به کودکانی که مایل هستند يك بار دیگر غذا بدهید.

اگر مشاهده میکنید که عدۀ زیادی از بچه‌ها نسبت به غذائی بخصوص بی‌میل هستند این موضوع را بامدیرتان در میان بگذارید.

غذا

اگر تعداد کودکان کلاس شما کم باشند خود شما هم میتوانید با کودکان غذا صرف کنید. در بعضی از مهد کودک‌ها معلمین با کودکان غذا میخورند و بچه‌ها از این موضوع بسیار خرسند میشوند. اگر کلاس شلوغی داشته باشید این امر امکان نخواهد داشت زیرا کودکان بیشتر به کمک شما احتیاج خواهند داشت.

سعی کنید نزدیک بچه‌هایی که معمولاً احتیاج به کمک دارند بنشینید تا بدون ایجاد مزاحمت برای دیگران به آنها کمک کنید. اگر ممکن است در موقع کمک کردن به کودکان خودتان هم بنشینید. دراز کردن دست از بالای سر کودک و فرو کردن غذا در دهان

او هیچ کمکی به یادگیری او در غذا خوردن نخواهد کرد. یا نزدیک او یا پشت سر او بنشینید و دست خود را روی دست او بگیرید. آهسته قاشق را به دهان او ببرید تا او هم احساس کند که خودش غذا میخورد. سعی کنید جمله‌های تشویق آمیز به کودکان بگوئید مثلاً: «چه عالی، توداری کم کم هویج خوردن را یاد میگیری» یا «حالا میبینم که خودت میتوانی قاشق را در دست بگیری». دعوا کردن بچه غیر از عصبانی کردن و کور کردن اشتهاى او نتیجه دیگری ندارد.

بخاطر داشته باشید که طریقه غذا خوردن اطفال در **مهد کودک** ممکن است با طریقی که در منزل غذا میخورند فرق داشته باشد. اگر در منزل عادت دارند که روی زمین بنشینند سر میز نشستن برایشان کمی عجیب خواهد بود و اگر تابحال با قاشق غذا نخورده‌اند مدتی طول میکشد تا این کار را یاد بگیرند. در این مواقع شما باید صبر و حوصله زیادی از خود نشان دهید.

غذا خوردن يك فعالیت اجتماعی است، ساعتی است که دوستان دور هم گرد می‌آیند و با یکدیگر صحبت میکنند. در موقع غذا خوردن باید به کودکان اجازه حرف زدن بدهید منتها وقتی که کودکی خیلی حرف میزند بطوریکه از دیگران عقب افتاده یا باعث کندی کار کلاس میشود باید از او بخواهید که ساکت شود. بطور کلی از صحبت کردن آرام کودکان نباید جلوگیری کنید.

به بچه‌ها بگوئید اگر قاشقشان روی زمین افتاد یا آنرا عوض کنند یا خودشان آنرا بشویند و مواظب باشید که همه بچه‌ها از این دستور پیروی کنند. اگر روی این موضوع پافشاری کنید برای بچه‌ها کم کم بصورت عادت در می‌آید و احتیاجی به یادآوری شما نخواهد بود به کودکان یادآوری کنید که اگر غذائی روی زمین افتاد دیگر آنرا نخورند و راجع باین موضوع هم پافشاری کنید.

هیچوقت بچه‌ها را به خوردن غذائی که دوست ندارند مجبور

نکنید . آنها را تشویق کنید یا از آن بچشند یا فقط يك قاشق از آن در پشقابشان بریزید تا حس کنند میتوانند آنرا تمام کنند ولی هیچوقت غذا را در دهان آنها فرو نکنید . این کار شما تنفر آنها را نسبت به غذا بیشتر کرده و فرا رسیدن ساعت غذا ترس و وحشت آنها را بیشتر خواهد کرد .

کودکان با تقلید کردن چیزها را یاد میگیرند . رفتار شما وسایر کودکان در آنها مؤثر خواهد بود . اگر عمل ناشایستی از کودکی سر میزند آهسته این موضوع را به او تذکر بدهید و رفتار صحیح را به او یادآوری کنید . مثلاً بگوئید « روی صندلی بنشین تا غذایت را تمام کنی » . یا « قاشق مال غذا خوردن است » مواظب رفتار خودتان نیز باشید . بشقابها را آهسته روی میز بگذارید و از گفتن « متشکرم » و « خواهش میکنم » کوتاهی نکنید . غذا خوردن باید در محیط آرامی صورت گیرد هیچ لازم نمیباشد که کودکان تند تند غذا بخورند بگذارید با آرامش غذای خود را صرف کنند . اگر کودکی بازی میکند اول به او تذکر بدهید و سپس او را کمک کنید که غذایش را بخورد ولی وقتی که همه کودکان خوراکیشان را تمام کردند بشقاب را از جلوی او بردارید . در بعضی از مهد **کودکها** مستخدمین عادت دارند که کودکان را بشتابانند . اگر با وجود تذکر شما باز هم این رفتار را از آنها دیدید موضوع را با رئیس‌تان در میان بگذارید .

هیچوقت بعنوان تنبیه کودک را از غذا خوردن محروم نکنید و هیچگاه آنرا به عنوان رشوه بکار نبرید . بهیچ دلیلی کودک را نباید از غذا محروم کرد . اگر کودکی مرتب با غذایش بازی میکند آنرا بردارید و باو بگوئید « هروقت آماده شدی غذایت را میدهم » پس از چند دقیقه غذا را باو بدهید و تذکر بدهید که غذا را چطور باید بخورد . وقتی که غذایش را تمام کرد بگوئید : « از اینکه غذا را ازت گرفتم متأسفم انشالله فردا یادت میماند چطور غذا بخوری » .

علاوه بر نکاتی که راجع به نهار ذکر شد در مورد عصرانه باید نکات زیر را نیز در نظر داشت .

- وقتی مایعی را سرو میکنید خودتان آنرا سرمیز بچه‌ها ببرید . چون اگر کودکان آنرا حمل کنند از دستشان میریزد . اگر به کودکان فقط شیر یا مایع دیگری بدهید احتیاجی نیست که سرمیز بنشینند حتی میتوانید آنرا در حیاط هم سرو کنید ولی باید جا و فضای کافی برای نشستن بچه‌ها باشد . اگر مایع گرمی سرو میکنید باید خیلی مواظب باشید که روی بچه‌ها نریزد .

- تمام بچه‌ها باید دستهای خود را قبل از صرف نان یا بیسکویت با آب و صابون بشویند .

- بعضی از بچه‌ها در ابتدا تمایلی به خوردن شیر ندارند . سعی کنید اول به آنها مقدار کمی شیر بدهید تا بتوانند همه آنرا تمام کنند . بعداً میتوانید کم کم مقدار آنرا اضافه کنید تا يك لیوان پر بخورند . باین وسیله شیر خوردن برای بچه يك عمل لذت‌بخشی خواهد بود .
- به بچه‌ها بگوئید لیوانهای خود را نگهدارند تا اگر شیر اضافه ماند بین آنها تقسیم کنید .

- همیشه لیوان را از طرف خارج بدست بگیرید . هیچوقت انگشتان خود را داخل لیوان نکنید و از بچه‌ها هم بخواهید که همین کار را بکنند .

جمع کردن کلاس

معمولاً بچه‌ها در موقع غذا خوردن کلاس را خیلی کثیف میکنند . غذا و سایر چیزها را روی زمین میریزند . باید اسفنج یا پارچه‌ای را در دسترس داشته باشید تا آشغالها را با آن جمع کنید . پس از هر غذا باید زمین جارو شود میزها تمیز شود بشقابها از کلاس بیرون برده شود و

کلاس تمیز شود .

البته اجرای همه این کارها از عهده کودکان خارج است ولی آنها میتوانند خودشان بشقابها را جمع آوری کنند یا روی میز را تمیز کنند . توقع نداشته باشید که کار را به تمیزی شما انجام دهند ولی همین مسؤلیتی که به آنها می‌دهید برای آنها اهمیت دارد . هر وقت که از بچه‌ها کمکی خواستید خودتان ترتیب کار را بدهید قبلاً از وظیفه‌ای که به آنها محول خواهید کرد آنها را آگاه کنید . خوب است که هر روز افراد مختلفی برای کمک انتخاب کنید تا نوبت به همه برسد .

www.taban.com.info
په تیرستان

استراحت

بچه‌ها به علت فعالیت زیاد در کودکان در طی روز احتیاج به استراحت دارند. بنابراین معمولاً از ساعات بعد از ظهر برای استراحت استفاده میشود. ممکن است بچه‌های کوچکتر در این ساعات خواب بروند ولی بچه‌های بزرگتر فقط استراحت کنند. **مهد کودک** باید وسائل استراحت کودکان و موجبات آسایش آنها را در این ساعت فراهم کند.

باید بدانیم که تعداد زیادی از بچه‌ها از اول صبح که به مدرسه می‌آیند خسته هستند چون اغلبشان در خانه‌های پرجمعیت و شلوغ زندگی کرده گاهی هم از یک رختخواب بطور مشترک استفاده میکنند و این موجب میشود که شب از استراحت کامل برخوردار نشوند.

هیچوقت نمیتوان بزور کودک را خواب کرد. این بستگی به خود طفل دارد ولی شما میتوانید با فراهم کردن محیط آرام او را به استراحت تشویق کنید. اگرچه خیلی از بچه‌های بزرگتر کودکان شما خواب نخواهند رفت ولی میتوانند در این مدت آرام بمانند.

اگر حس میکنید که برنامه خواب کلاس شما احتیاجات کودکان را برآورده نمیکند با رئیس مدرسه صحبت کنید. با کمک او میتوانید برنامه‌ای تهیه کنید که مجبور نشوید بی‌جهت کودکان کوچک را از خواب بیدار کنید یا اینکه بزرگترها مجبور نباشند بیشتر از آنچه که احتیاج دارند استراحت کنند.

مقدار خواب بچه‌ها بستگی به نکات زیر دارد.

- احتیاجات طبیعی کودکان . بعضی از کودکان بیشتر و بعضی کمتر احتیاج به خواب دارند .
- وضعیت خانوادگی .
- هوا و تغییرات آن در احتیاجات خواب کودکان تغییر ایجاد میکند .
- مقدار فعالیت کودکان . هرچه قدر بیشتر انرژی مصرف کنند بیشتر به خواب احتیاج خواهند داشت .
- سلامت عمومی بدن .

www.tabarestan.info
 "راد" به تبرستان

مسئولیت معلم

- اگر متوجه شدید که کودکی بیشتر از حد معمول میخوابد مدیر کودکان را از این موضوع باخبر کنید چون این امر ممکن است نشانه بیماری باشد .
- اگر در کلاستان حصیر یا کرکره یا پرده دارید در موقع استراحت کلاس را تاریک کنید .
- پنجره ها را باز کنید تا از هوای آزاد استفاده نمائید . ولی کوران نکنید .
- کودکان را قبل از استراحت بدستشوئی بفرستید .
- به کودکان کمک کنید تا تختخواب یا رختخواب خود را پیدا کنند . بهیچ دلیل کودکی نباید از وسایل خواب دیگر استفاده کند .
- با صدای آهسته صحبت کنید و به هیچکس اجازه صحبت کردن ندهید .
- اگر کودکان کفش وسایر پوشاکی را که به بدنشان فشار میآورد ، (مانند کمر بند و کراوات و غیره) از تن بیرون آورند خیلی راحت تر خواهند بود .
- رختخوابها را خیلی بهم نزدیک نیندازید . بچه ها نباید در

صورت یکدیگر نفس بکشند . اگر سر هر کودک را مقابل پای دیگری قرار دهید از این کار جلوگیری میشود .

– کودکانی را که زودتر از خواب بیدار میشوند و یا احتیاج به استفاده از دستشویی دارند نزدیک در بخوابانید . باین ترتیب مزاحمت کودکان دیگر فراهم نخواهد شد .

– در ساعات استراحت شما میتوانید غذایتان را صرف کنید یا بکارهایتان رسیدگی کنید . توجه کنید که روی کودکان پوشیده باشد و همه راحت باشند . اگر ممکن باشد نزدیک کودکانی که کمی ناراحتی دارند بنشینید و اگر احتیاج به حرف زدن هست خیلی به آرامی صحبت کنید .

– در موقع استراحت در کلاس راه نروید . اگر برای این ساعات کاری در نظر گرفته‌اید سعی کنید وسائل آن را قبلاً تهیه کنید و آنرا به آرامی انجام دهید .

– در موقع استراحت هیچوقت کلاس را ترك نکنید مگر اینکه کارگر یا معلم دیگری در کلاس حضور داشته باشد .

– به کودکان بگوئید که اگر کسی قبل از ساعت خواب بیدار شد باید ساکت باشد . اگر در مدرسه شما برای بچه‌هایی که زودتر از خواب بیدار میشوند تریبی داده شده که به فعالیت دیگری پردازند از آنها بخواهید که این کار را به آرامی انجام دهند . ولی معمولاً در مهد کودکها بعلت کمی تعداد مربیان و کثرت کودکان این کار عملی نیست و بچه‌ها باید باهم بخوابند و باهم بلند شوند .

– پس از خواب کودکان باید کفش‌های خود را بپوشند و رختخواب خود را جمع کنند . به کودک فرصت کافی بدهید که پس از خواب کمی سر حال بیاید . هیچوقت او را وادار به عجله نکنید . اگر لازم است که بچه‌ای را بیدار کنید این کار را به آرامی انجام دهید .

– به کارمندان و مستخدمین اجازه ندهید که در موقع استراحت

مزاحم کلاس شوند و یا با صدای بلند صحبت کنند . اگر این موضوع تولید اشکال کرد آنرا به اطلاع مدیر مدرسه برسانید .

معمولا کودکان تازه از ساعت خواب خیلی خوششان نمیآید و در همین ساعت است که بیاد مادرشان میافتند و بهانه میگیرند . گاهی ممکن است ناراحتی آنها منجر به گریه نیز بشود در این موقع کودک به کمک شما احتیاج دارد . گاهی خوب است که به کودک تازه وارد اجازه بدهید که قبل از خوابیدن به مشاهده کودکان دیگر بپردازد . بعضی از کودکان سهساله بعلت فعالیت زیاد نزدیک ساعت ده نیز احتیاج به استراحت کوتاه دارند . اگر وسائل لازم در دسترس دارید ترتیب اینکار را نیز بدهید .

دستشوئی

باید برای استفاده از دستشوئی به کودکان وقت کافی بدهید تا همیشه تمیز و مرتب باشند. اگر تعداد کودکان شما کم است و دستشوئی نزدیک کلاس شما است کودکان را در استفاده از دستشوئی آزاد بگذارید. ولی در جائیکه دستشوئی با کلاس فاصله زیاد دارد باید وقت معین را برای این کار تعیین کرد تا همه در یک موقع از آن استفاده کنند. اگر در کلاس شما دو مربی وجود دارند میتوانند کودکان را دسته دسته بایکی از مربیان بفرستید و دیگری سرپرستی کلاس را داشته باشد. البته این ترتیب برای کودکان آسان تر است ولی در کلاس هایی که این امر امکان نداشته باشد باید همه باهم بروند. اگرچه ممکن است کودکان مجبور شوند مدت زیادی صبر کنند تا همه کار خود را تمام کنند هیچگاه آنها را نشتابانید. اگر اینکار را بکنید ممکن است بعداً کودکان کلاس را کثیف کنند یا خودشان را خیس نمایند. این موضوع نشان میدهد که یا کودکان وقت کافی برای استفاده از دستشوئی نداشتند یا شما آنها را وادار به عجله کردید.

اگر کلاس شما از دستشوئی دور است و کودکی احتیاج دارد که خارج از وقت از دستشوئی استفاده کند او را با مربی دیگر کلاس یا مستخدم بفرستید. نباید به کودکان اجازه بدهید که تنها در آن محوطه بزرگ سرگردان بشوند.

اگر متوجه میشوید که کودکان شما برای استفاده از دستشوئی وقت کافی ندارند چون گروه های دیگر باید از آن استفاده کنند موضوع

را با مدیر در میان بگذارید تا ترتیب کار را بدهند .
بعضی از کودکان ممکن است طرز استفاده از مستراح مدرسه را ندانسته باشند یا دستشویی منزلشان طور دیگری باشد و از این موضوع ناراحت باشند . سعی کنید این موضوع را درك کنید و با کودکان با صبر و حوصله رفتار کنید . ممکن است به بعضی از آنها اجازه بدهید که دیگران را مشاهده کنند تا طرز استفاده از مستراح و دستشویی را یاد بگیرند . گاهی بچه ها چنان مشغول فعالیت های خود میشوند که فراموش میکنند احتیاج به استفاده از دستشویی دارند و برخی از آنها نیز خجالت میکشند که اجازه این کار را بخواهند . ولی اگر شما هوشیار باشید متوجه میشوید که وقتی کودکان بی آرام شده و بهیجان می آیند احتیاج به استفاده از دستشویی دارند . اگر به کودکی بگوئید : « میخواهی بروی مستراح ؟ » محققاً خواهد گفت « نه » برای اینکه نمی خواهد دست از بازی خود بردارد . بهتر است بگوئید : « اگر بروی مستراح و برگردی راحت تر خواهی شد . من جایت را سر میزن نگه میدارم تا برگردی » یا بگوئید « اول برو دستشویی بعد آماده شیر خوردن خواهی شد » هیچ احتیاجی نیست مرتب راجع به پیش آمدهائی که در صورت عدم استفاده دستشویی رخ میدهد صحبت کنید .

اغلب بچه های کوچک وقتی که به هیجان می آیند یا بیمار میشوند یا احساساتی میشوند خود را تر میکنند باید لباسهای کثیف و خیس را عوض کنید اکثر کودکانها لباس اضافه برای تعویض لباسهای خیس دارند اگر **مهد کودک** شما لباس اضافی ندارد راجع به آن با مدیرتان صحبت کنید .
گاهی کودکان بعلت اهمال معلم خودشان را خیس میکنند مثلاً اگر متوجه میشوید که کودک بخصوص اغلب سر ساعت ۱۰ خود را خیس میکند قبل از اینکه این اتفاق بیفتد او را به دستشویی بفرستید . نمیتوان همیشه کودکان را مسئول این کار کرد ابتدا شما باید در این امر کمک کنید تا بعداً خودشان بتوانند مسؤلیت را قبول کنند گاهی برنامه طوری تنظیم

شده که وقت کافی برای ادای این احتیاج کودک نماند در این صورت با رئیس تان صحبت کنید تا تغییرات لازم را بدهند .

اگر روزی کودکی که اغلب خود را خیس میکند نزد شما آمد و برای دستشویی رفتن اجازه خواست این عمل او را تحسین کنید و از اینکه پادش مانده به شما بگوید رضایت خود را نشان بدهید وقتی که او را به دستشویی میفرستید بگوئید : «حالا دیگر لباسهایت خشک میماند و خودت راحت خواهی بود. انشالله همیشه یادت میماند که از دستشویی استفاده کنی.»

اگر کودک بچه‌ای را که خود را خیس کرده مسخره میکنند او را دل‌داری بدهید و به بچه‌ها بگوئید : «این فقط يك تصادف بود . گاهی این اتفاقات میافتد . الان من به او کمک میکنم تا لباسهایش را عوض کند» .

بعضی از بچه‌ها عادت دارند که در حیاط مدرسه ادرار کنند . این عمل در بعضی از ممالک معمول است ولی به دلایل بهداشتی باید از این عمل جلوگیری کرد و آنها را وادار به استفادهٔ مستراح نمود به کودکان توضیح بدهید که برای رفع احتیاج یا از مستراح حیاط (اگر وجود دارد) یا از مستراح داخل ساختمان استفاده کنند . اگر بچه‌ها به کار خود ادامه دادند و در حیاط مدرسه ادرار کردند قبل از خارج شدن از کلاس آنها را به مستراح بفرستید . هیچوقت کودکان را تنها به داخل ساختمان نفرستید بلکه همیشه يك نفر را همراه آنها بفرستید .

بعضی از **مهد کودک‌های** بزرگ مسؤل دستشویی دارند . سعی کنید بچه‌های تازه یا آنهایی را که از مستخدمین خجالت میکشند خودتان به دستشویی ببرید . چون کودکان شما را میشناسند و به شما اعتماد دارند اگر با شما به دستشویی بروند احساس آرامش بیشتری میکنند تا بایک غریبه ، اگر متوجه شدید که مامور مستراح کودکان را به عجله وامیدارد و یا بعد از آن دستهای آنانرا نمیشوید باید مدیرتان را از این موضوع مطلع کنید .

اگر متوجه شدید که کودکی دچار اسهال یا انگل روده است
پرستار مهدكودك را از این موضوع مطلع سازید .

در بیشتر مهدكودكها دختران و پسران از يك دستشوئی استفاده
میکنند و بعضی از کودکان از این موضوع ناراحت میشوند . ولی در برخی
از ممالك روش دیگری مرسوم است . انتخاب روش بخصوص بستگی به
تصمیم مدیر شما دارد .

پیشکش "راد" به تبرستان
www.tabarestan.info

بالا بردن سطح بهداشت و امنیت کودکان

سلامت کودکان **مهد کودک** در مرتبه اول اهمیت قرار دارد . علاوه بر سلامت نگهداشتن اطفال اجرای نکات بهداشتی بمنظور تأمین سلامت آینده آنها باید مورد توجه قرار داده شود . از کلیه کودکان **مهد کودک** شما قبل از ورود به کودکانستان معاینه طبی بعمل میآید . باین وسیله طبیب میزان سلامت کودکان را تعیین کرده و از سلامت کامل آنها مطمئن میشود .

اغلب **مهد کودک**ها طبیب و پرستار مخصوص دارند که درمواقع معین از مؤسسه بازدید کرده و دستورات بهداشتی میدهند . رئیس کودکانستان واسطه‌ای بین شما و کادر طبی میباشد . اگر به سلامت کودکی مظنون هستید رئیس **مهد کودک** را مطلع کنید تا او جریان را با پزشک و پرستار او درمیان بگذارد .

مسئولیت شما برای حفظ سلامت کودکان **مهد کودک** از هر کسی بیشتر است شما هستید که متوجه حالات یارفتار غیر عادی کودکان میشوید ، شما هستید که میتوانید برای حفظ سلامت آنها کمک کرده و آنها را وادار بر رعایت نکات بهداشتی بنمائید .

اگر شما شخص هوشیاری باشید فوراً متوجه حالت غیر عادی کودکان خواهید شد . علائمی مانند بی‌اشتهائی کودکانی که معمولاً خوب غذا میخورند ، آرامی بیش از اندازه کودک با نشاط کلاس ، سرخی صورت کودکان و غیره هر کدام میتوانند بمنزله هشدار برای شما باشند . شما که همیشه با کودکان هستید این علامتها را بهتر از پرستاری که فقط گاهی از کودکان دیدن میکند تشخیص خواهید داد .

در بعضی از مهد كودك ها، صبح که بچه ها به مدرسه می آیند تحت يك معاینه نظری قرار میگیرند تا علامت بیماری احتمالی در آنها تشخیص داده شود. ولی این عمل کافی نیست شما باید در تمام مدت روز متوجه این علامات باشید.

متوجه این نکات که نشانه بیماری طفل است باشید :

- هر نوع درد در هر نقطه از بدن .
- صورت رنگ پریده یا بیش از اندازه برافروخته .
- چشمان متورم یا قرمز .
- دانه‌هایی روی دست و صورت یا جاهای دیگر .
- بی‌اشتهایی ، دل درد ، استفراغ یا اسهال .
- سردرد .
- بی‌نشاطی در مورد کودکانی که معمولاً فعال هستند .
- سرفه های مداوم .
- دست و صورت خیلی گرم .
- تورم بدن .

هر گاه یکی از این علامات را در كودك خود مشاهده کردید به اطلاع پرستار مدرسه برسانید .

گاهی خود مادران در مورد سلامت طفل خود مشكوك هستند اگر صبح که كودك را به مدرسه می‌آورند این موضوع را به اطلاع شما رسانند آنها را نزد رئیس مهد كودك بفرستید تا با اجازه او كودك را به کلاس راه بدهند .

شما هیچوقت اقدام به معالجه كودك ننمائید همیشه مدیر را از این موضوع مطلع کنید تا كودك را نزد شخص مسئول بفرستد .

هیچوقت به كودکان داروئی ندهید اگر مادران داروئی را به شما دادند و از شما خواستند که آنرا به كودكشان بدهید توضیح دهید که

اجازه این کار را ندارید و آنها را نزد رئیس بفرستید . اگر طیب داروئی تجویز کرده باشد رئیس خودش به کودکان خواهد داد .

بیماریهای متداول بین کودکان سه تا شش ساله به قرار زیر است :
مخملک .

آبله مرغان .

اریون .

سیاه سرفه . .

هرگاه یکی از این بیماریها را در کودکان مشاهده کردید فوراً آنها را نزد طیب بفرستید . اگر میدانید که یکی از افراد خانواده کودک به یکی از این بیماریها دچارند یا کودک در معرض این بیماریها قرار داشته مراتب را به اطلاع طیب برسانید .

حفظ سلامت

کلاس کار کودکان باید باندازه کافی روشن بوده ، حرارت هوای آن متعادل و هوای آزاد داشته باشد . چون معمولاً ساختمان اغلب مهد کودکها مخصوص این کار ساخته نشده اند ممکن است که از نظر بهداشتی دارای نقائص باشند . ولی شما میتوانید با کمی توجه سطح بهداشت کلاس را بالا ببرید .

– کلاس همیشه باید هوای آزاد داشته باشد . سعی کنید پنجره اطاق را بازبگذارید تا هوای آزاد داخل شود و وقتی که به حیاط میروید پنجره ها را کاملاً باز کنید . کودکان برای انجام فعالیتهای خود احتیاج به نور کافی دارند تا در موقع کار کردن به چشمهای آنها فشار وارد نیاید فقط در روزهای ابری و بارانی از چراغ استفاده نکنید . هر وقت که هوا تاریک است چراغ را روشن کنید . سعی کنید کارهایی را که احتیاج بیشتر به روشنائی دارند نزدیک پنجره قرار دهید تا کودکان با راحتی بیشتر به فعالیت خود ادامه دهند .

– نور زیاد نیز به اندازه نور کم زیان بخش است . اگر متوجه شدید که نور به چشم بچه ها میتابد از پرده یا کرکره یا حصیر یا چیز دیگر برای پوشاندن پنجره استفاده کنید . گاهی هم جای کودکانی را که نور چشمشان را میزند عوض کنید . اگر کلاستان بی اندازه گرم یا سرد است از وسائل خنک کننده یا بخاری استفاده کنید که هوای کلاس معتدل باشد . قبل از فرارسیدن فصل گرما یا سرما ترتیب استفاده آنها را بدهید و اگر خراب بودند مدیر را مطلع کنید .

اکثر این کودکان در خانواده‌هایی تربیت شده‌اند که نکات بهداشتی در آنها رعایت نمیشود بهترین محل برای یاد دادن نکات بهداشتی **مهد کودک** میباشد . اگر چه ممکن است نتوانند این نکات را کاملاً در منزلشان رعایت کنند ولی دانستن آن در زندگی آینده‌شان مفید خواهد بود . از روز اول ورود کودکان به **مهد کودک** قوانین بهداشتی را به آنها یادآوری کنید تا بعداً برای آنها بصورت عادت درآید .

– باید برنامه روزانه را طوری ترتیب دهید که کودکان وقت کافی برای دست شستن ، غذا خوردن ، استفاده از مستراح را داشته باشند . همچنین باید وقتی جهت تمیز کردن کلاس قبل و بعد از غذاخوری تعیین شود .

– به کودکان بفهمانید که نباید از وسائل شخصی دیگران استفاده کنند . هر کودک باید فقط از لیوان ، شانه ، حوله ، پتو و تختخواب خودش استفاده کند و وسائل دیگران را بکار نبرد . روی هر یک از وسائل کودکان نشانه‌هایی بگذارید تا به آسانی بتوانند وسائل خود را تشخیص دهند . اگر کودکی از حوله دیگری استفاده کرد با قاطعیت به او بگوئید که باید فقط مال خودش را بکار برد و ممکن است لازم شود این تذکر را چندین مرتبه بدهید . اگر همیشه کودکان را وادار به عجله کنید خطر اینکه از هر حوله یا لیوانی که جلوی دستشان است استفاده کنند بیشتر خواهد بود . وقتی کودکی یاد میگیرد از وسائل خودش استفاده کند او را

تحسین کنید تا باز این عمل را تکرار کند .

– در قسمتی از اطاق وجائی که در دسترس کودکان باشد جعبه دستمال کاغذی قرار دهید تا در موقع لزوم کودکان از آن استفاده کنند .
اگر دماغ کودک آبی می آید به او تذکر بدهید که آنرا پاک کند چون گاهی کودکان آنقدر مشغول بازی هستند که رعایت این نکات را نمیکنند .
دستمالهای کاغذی از دستمالهای پارچه ای بهتر هستند چون میتوان آنها را پس از مصرف دور انداخت . در گوشه ای از کلاس ظرفی برای این دستمالهای کثیف تهیه کنید .

www.tabarestan.info
پایه نیرستان

– در زنگ تفریح اگر حیاط سرد است پالتو یا ژاکت به اطفال بپوشانید . برای پوشیدن این البسه وقت کافی بدهید و در صورت لزوم به آنها کمک کنید . وقتی درس ساختمان هستند این بالاپوشها را از تن آنها بکنید تا خیلی گرمشان نشود . برای هر کودک چوب رختی مخصوص تعیین کنید تا پالتویش را آویزان کند .

– برای بازی با بعضی وسائل زمین مناسبتر از میز است ولی اگر کف اطاق از سنگ یا کاشی یا چیزی که سرد است مفروش شده لازم است که روی زمین را بازیلو یا چیز دیگر بپوشانید تا بچه ها سردشان نشود .
– اگر متوجه میشوید که لباس کودک خیس است آنرا عوض کنید . اگر لباس خیس تن بچه بماند ممکن است سرما بخورد . همچنین به آستینهای بلندی که در موقع دست شستن خیس شده اند توجه داشته باشید .
– اگر کودک باندازه کافی لباس نپوشیده رئیس را مطلع کنید .
اگر کودک استطاعت مالی نداشته باشد مدیر مدرسه ترتیب تهیه آنرا خواهد داد .

– گاهی کودکان در منزل باندازه کافی نمی‌خوانند و در بدو ورود به مهدکودک خواب‌آلود و خسته هستند. شما باید متوجه علامت‌های خستگی در کودکان باشید. بعضی از این علائم عبارتند از: فعالیت زیاد و تلاطم شدید، خیرگی به فضا، دهن دره‌های مداوم، بی‌توجهی و گریه. به کودکان خسته کارهای آرام بدهید. اگر قسمتی از کلاس خالی است کتابی به دست آنها بدهید یا بگوئید روی پتویشان دراز بکشند. ولی اگر کودکی مدام خسته بنظر می‌رسد آنرا به اطلاع مدیر برسانید. مدیر این موضوع را به اطلاع خانواده‌اش خواهد رسانید و یا برای اوتربیت يك معاینه پزشکی خواهد داد.

– کودکان مهدکودک شما در روزهایی که مدرسه باز است باندازه کافی غذا می‌خورند و احتیاجی نیست که از منزل غذائی بیاورند، مدیر مدرسه به اطلاع خانواده‌های کودکان رسانده است که آوردن غذاهای مختلف به مدرسه ممنوع است. با وجود این اگر باز کودکان باخود آدامس یا چیز دیگر به مدرسه آورند به آنها بگوئید که این چیزها را به مدرسه نیاورند و راجع به این موضوع با فشاری کنید.

امنیت

شما مسئول ایمنی کودکان در کلاس و حیاط هستید. اگر شما مربی هوشیاری باشید میتوانید از خیلی تصادفات جلوگیری کنید.

جلوگیری از تصادف

– اگر مدرسه شما قوانین ایمنی مخصوص دارد مثلا (منع دویدن از پله‌ها) در همان روز اول بااطلاع کودکان برسانید. درموقع دادن این دستورات توجه کامل کودکان را جلب کنید وقتی که کودکان از این دستورات پیروی کردند آنها را تحسین کنید.

– طرز استفاده و وسائل مختلف مدرسه را برای کودکان شرح دهید مثلا بگوئید «وقتی از سرسره بالا می‌روید دستتان را به میله‌ها بگیرید»

یا طرز نگهداشتن قیچی و کوبیدن میخ را به آنها نشان دهید یا از آنها بخواهید که به مشاهده بازی دیگران پردازند مثلاً بگوئید «بین یوسف برای بالا رفتن از نردبان پایش را کجا میگذارد».

– وسائل خطرناک یا شکسته را از دسترس کودکان خارج کنید و این موضوع را به اطلاع مدیر برسانید. از بچه‌ها بخواهید که تمام وسائل شکسته را بشما بدهند تا آنها را برای تعمیر بفرستید.

– اگر در موقع بازی آزاد تعدادی تخته و مهره و غیره روی زمین ریخته است آنها را با کمک بچه‌ها جمع کنید. هیچ لازم نیست که تا آخر ساعت بازی برای جمع کردن این وسائل منتظر بمانید زیرا ممکن است بچه‌ها روی آنها لیز بخورند یا بیفتند.

– بعضی از کودکان عادت دارند اشیائی را در دهن خود بگذارند چون این عمل خطرناک است وقتی کودکی شیئی را در دهان گذاشت طرز استفاده صحیح آنرا باو نشان دهید مثلاً بگوئید «بیا این مهره‌ها را نخ بکشیم» یا «این تکه پلاستیک جایش توی آن جعبه است خوب نیست که آنرا در دهان بگذاری». آدامس جویدن غالباً برای کودکان خطرناک است این عمل را منع کنید.

– متوجه باشید که بند کفشهای بچه‌ها همیشه بسته باشد. خیلی اوقات بند کفشی باز شده و باعث افتادن بچه‌ها میشود. اگر برای بستن آن از شما کمک خواستند با کمال میل انجام دهید.

هیچگاه کودکان را تنها نگذارید. اگر اتفاقی افتاد و شما مجبور شدید کلاس را ترك کنید یا از معلم دیگر بخواهید که چند دقیقه جای شما را بگیرد یا با اطلاع مدیر برسانید تا یا خودش یا شخص دیگری را جایگزین شما سازد. بنابر مقتضیات ساختمانی بعضی از مدارس صلاح نیست که کودکان تنها از کلاس بیرون بروند. باین جهت به کودکان بگوئید که هیچگاه بی‌اجازه کلاس را ترك نکنند اگر دوبری دريك کلاس هستید همیشه

دیگری را از خروج خودتان یا بچه‌هایی را که با خود بیرون می‌برید مطلع سازید .

– بعضی از فعالیت‌های کودکان مانند کار کردن با وسایل نجاری یا بعضی وسایل بازی حیاط طبیعتاً خطرناک هستند و همیشه يك مربی باید این بازی‌ها را زیر نظر داشته باشد اگر **مهدكودك** شما معلم اضافی برای این کارها ندارد این وسایل را از دسترس کودکان خارج کنید .

– اگر در کلاس از بخاری یا پنکه استفاده می‌کنید باید آنها را درجائی کاملاً محفوظ قرار دهید و پریز برق خارج از دسترس کودکان باشد اگر کلاس شما این نقص را دارد به اطلاع مدیر برسانید تا این نقص را برطرف کند .

– در موقع وزیدن بادهای تند متوجه باشید که دست بچه‌ها لای در نماند . هر نوع خرابی را از قبیل ترکهای سقف اطاق ، لوله‌های سوراخ شده ، پنجره شکسته و غیره را با اطلاع مدیر برسانید تا رفع این نقص بشود . اگر او تشخیص داد که اطاق قابل استفاده است کلاستان را در آن تشکیل دهید .

– همیشه سعی کنید که کودکان را از هر خطر احتمالی بر حذر دارید . اگر راجع بموضوعی شك دارید مدیر را مطلع کنید . با سرنوشت کودکان نباید بازی کرد .

برای هر **كودك** فعال ممکن است پیشامدهائی روی دهد . اگر به کودکی آسیبی رسید او را دلداری داده و مطمئن سازید که ناراحتی او بزودی رفع خواهد شد . اگر لازم است از لوازم كمك‌های اولیه استفاده کنید . چون **كودك** آسیب دیده احساس درد میکند طبیعتاً گریه خواهد کرد . شما نباید بگوئید « آه اینکه درد ندارد » یا اینکه « گریه ندارد » ناراحتی او را درك کنید به او آرامش بدهید . هر **مهدكودك**ی باید وسایل كمك‌های اولیه داشته باشد و تنها شما با موافقت مدیر میتوانید از آن استفاده کنید .

اگر حادثه مهمتری پیش آمد خودتان پهلوی کودک بمانید و شخص دیگری را به دنبال مدیر یا پرستار بفرستید تا آنها خود اقدامات لازم را بعمل آورند سایر کودکان را از طرف طفل آسیب دیده متفرق کنید و او را به پشت بخوابانید . بهیچ وجه او را حرکت ندهید . سعی کنید آرامش خود را حفظ نمائید . آهسته صحبت کنید تا ناراحتی بیشتر برای او فراهم ننمائید وظیفه شما دلداری کودک است به او بگوئید که ناراحتی او را درک میکنید و به او کمک خواهید کرد .

بعضی از اتفاقاتی که ممکن است در **مهد کودک** اتفاق بیفتد عبارتند از :

- افتادن و صدمه دیدن .

- نیش حشرات .

- داخل شدن اشیا به چشم یا گوش کودک .

- بریدن اعضای بدن .

- سوختگی .

در بیشتر این موارد فقط طبیب یا پرستار صلاحیت تجویز دارو یا معالجات دیگر را دارند در مورد سوختگی یا خونریزی حتما باید به پزشک مراجعه کنید .

پیشکش "راد" بہ تیرستان
www.tabarestan.info

مربی

- روابط شما با کودکان .
- بهداشت شخصی .
- طرز قرار دادن و مواظبت از وسائل کلاس .
- مسئولیت های شما .

پیشکش "راد" بہ تیرستان
www.tabarestan.info

روابط شما با کودکان

مهارت در امر تدریس هر مربی کودکستان بستگی به روابط او با کودکان دارد تخصص شما اگر همراه با روابط حسنه با کودکان نباشد بی ارزش خواهد بود. با برقرار کردن روابط خوب اثر تعلیمات شما افزون خواهد شد.

بنظر ما مهمترین رکن کار با کودکان علاقه به آنها و اظهار این احساس به بچه ها میباشد. دوست داشتن کودکان و علاقه به پیشرفت آنها و قبول کردن کودکان آنطوری که هستند پایهٔ یک رابطهٔ خوب میباشد. تا وقتی که روابط شما مبتنی بر علاقه و احترام نباشد هر چه که به آنها یاد بدهید بی اثر خواهد بود.

کلاسهای مربی کودک معلومات و اطلاعات لازم را در اختیار شما قرار میدهد ولی رابطهٔ شما با کودکان و ترتیب تدریس شما یک امر شخصی و کاملاً مربوط به خود شماست.

کودک میخواهد او را همانطور که هست دوست داشته باشید. البته در مدتی که کودکان نزد شما هستند تغییراتی در اعمال و رفتار آنها پیش خواهد آمد ولی در باطن هر کودک دارای شخصیت مخصوصی است و شما باید او را بهمان ترتیبی که هست قبول داشته باشید. وقتی که کودک بداند شما او را همانطور که هست قبول دارید برای یاد گرفتن تمایل بیشتری نشان خواهد داد.

کودکان چطور از احساسات شما آگاه میشوند. از حرف زدن شما از گوش دادن شما به صحبت هایشان، از طرز بغل کردن آنها وقتی که ناراحت هستند، از طرز تحسین شما، از لحن شما وقتی که چیزی را که

خود درست کرده و بشما نشان میدهند، وحتی از طریق جلوگیری از بعضی از اعمالشان که خطرناکند و امثال آن.

هرچقدر هم که سعی کنید احساسات خود را به آنها ظاهر نسازید آنها از احساسات واقعی شما آگاه خواهند شد.

اگر کودکان شما را دوست داشته باشند رفتار و حرکات شما را سرمشق خود قرار خواهند داد. به این دلیل شما باید نمونه خوبی برای آنها باشید. رفتار شما در نظر آنها نمونه رفتار همه بزرگسالان میباشد.

امیدواریم که کودکان آنقدر از شما خوششان بیاید که هرروز با اشتیاق به مدرسه بیایند، از هر لحظه‌ای که باشما هستند احساس لذت کنند و وقتی که پهلوی شما هستند احساس آرامش بنمایند. فقط در این صورت است که آنها میتوانند چیز یاد بگیرند، درست فکر کنند و در کارهای هنری از خود ابتکار نشان دهند.

شاید شما خاطرات دوران دبستانی خود را بیاد داشته باشید. اگر معلم خوبی نداشتید از نشستن در کلاس چه احساسی میکردید؟ آیا از رفتن بمدرسه احساس خوشحالی میکردید؟ آیا آن چیزهایی را که یادتان میدادند خوب یاد میگرفتید؟ یا از اینکه در آن کلاس بودید احساس ناراحتی و وحشت میکردید؟ آیا دلتان میخواست رضایت معلم خود را جلب کنید؟

کودکی که باترس و وحشت به کلاس می‌آید نمیتواند توجه خود را به حرفهای شما جلب کند و تا وقتی که گیج احساسات درونی خود است نمیتواند چیزی یاد بگیرد.

امیدواریم که شما با بچه‌ها آنقدر گرم و صمیمی هستید و در کار خود آنچنان مهارت دارید که بچه‌ها از آمدن به کودکستان احساس خوشحالی کنند. وظیفه شماست که آنها را به یاد گرفتن علاقمند سازید و آنها را به سعی و کوشش وادارید.

بچه‌ها را آنطور که هستند قبول داشته باشید .

پس از مدتی کار با کودکان متوجه خواهید شد که هر کدام شخصیت مخصوص به خود دارند . همانطوریکه خطوط انگشت هیچکس بادیگری مطابقت نمیکند هیچ فردی هم از کلیه لحاظ بادیگری شبیه نیست . هر کس دارای خصوصیات فردی و اخلاقی و شخصیت متفاوتی است . کودکان کلاس شما در خانواده‌های مختلفی بزرگ شده‌اند هر کدام در زندگی خود تجربه‌های متفاوتی داشته‌اند . چون بچه‌های کلاس شما به مقتضای نشان طبقه‌بندی شده‌اند همگی دارای بعضی از خصوصیات مشترك میباشند . ولی اگر به‌دقت متوجه حرکات آنها شوید مشاهده خواهید کرد که هر يك دارای رفتار مخصوص بخود هستند . یکی ممکن است بسیار آرام باشد و دیگری پرشور و نشاط ، یکی ممکن است خیلی پر حرف و دیگری ساکت باشد ، یکی باهوش و دیگری کودن باشد و بالاخره یکی قوی و زورمند و دیگری ضعیف و ناتوان باشد .

باین دلایل نباید هیچوقت کودکان را بایکدیگر مقایسه کنیم . فقط میتوان آنها را با خودشان مقایسه کرد . اگر بگوئیم « یوسف کم کم دارد راه کنار آمدن بادیگران را یاد میگیرد » یا بگوئیم « مهین کم کم دارد به غذاهای مختلف عادت میکند دیگر از خوراکی‌ها ایراد نمیگیرد » خیلی منصفانه‌تر است تا بگوئیم « چرا یوسف نمیتواند مثل پرویز بابچه‌ها بسازد » یا « چرا مهین مثل سارا خوب غذا نمیخورد » .

تمام کودکان کلاس شما شایسته احترام و مهربانی شما هستند بعضی از کودکان به‌علت رفتار یا قیافه پسنديده توجه شما را بیشتر جلب میکنند . مثلاً آنهايک که خیلی زشت و یازبیا هستند بیشتر از بچه‌های معمولی جلب توجه میکنند . یا بچه‌هایی که بی‌حد شلوغ و پرسروصدا هستند و کودکان خیلی آرام بیشتر از کودکانی که بدون دردسر و خیلی طبیعی به کار خود ادامه میدهند جلب نظر میکنند . بعضی از کودکان احتیاج به توجه بیشتر شما دارند و مرتب به شما می‌چسبند یا برای هر چیز کوچک از شما سؤال میکنند .

ولی باید بدانید که نباید توجه خود را معطوف این کودکان سازید. معمولاً کودکانی که کمتر جلب توجه میکنند بیشتر از همه به محبت و علاقه شما احتیاج دارند.

کار کردن با بچه‌های مختلف نیز خود بسیار جالب است باید سعی کنیم که هر کودک حداکثر استفاده را از استعداد های خود ببرد. اگر قرار بود که تمام دنیا یک جور صحبت کنند و یک رفتار را داشته باشند دنیای بسیار کسل کننده‌ای میشد. اگر بتفاوت‌های هر شخص احترام بگذارید متوجه خواهید شد که خصوصیات فردی هر شخص با ارزش و قابل احترام است.

هر کودک لااقل در یک چیز کوچک استعداد بخصوص دارد. پرویز بچه شیطانی است ولی در کارهای هنری واقعاً عالی است. دارا مرتب با بچه‌ها دعوا میکند ولی هوش و کنجکاویش کار کردن با او را لذت بخش میسازد. سارا کودک بسیار آرامی است و کمتر در فعالیت‌ها شرکت میکند ولی در کارهای هنری اش آنقدر ذوق و استعداد نشان میدهد که قابل تحسین است. استر دختر بسیار محتاط و محافظه کاری است ولی در تمام امور به کودکان دیگر کمک میکند و کودک قابل اعتمادی است. در رفتار هر کودک جنبه‌های مثبتی وجود دارد که قابل تحسین میباشند.

به کودکان اظهار علاقه کنید

کودکان دوست دارند که خود را مهم حس کنند میخواهند وجودشان در کلاس اهمیت داشته باشد و برای آنها ارزش قائل شوید. به صحبت‌های آنان گوش دهید و به فعالیت‌هایشان توجه کنید. اگر میخواهید که کودکان درباره خودشان احساس خوبی داشته باشند برای آنها ارزش قائل شوید. خود شما از اینکه لباس یا موهایتان را تحسین کنند لذت میبرید کودکان هم دوست دارند مورد توجه قرار گیرند.

هیچوقت چیزی که از عهده کودکان خارج است از آنها نخواهید.

اگر از کودکان توقع زیادی داشته باشید آنها احساس بیهودگی و یاس و ناامیدی خواهند کرد. اگر بخواهید کودکان را بدون اطلاع از خصوصیات اخلاقی آنها دوست داشته باشید مربی موفق نخواهید بود. فقط معلمی که آشنائی کامل به روحیات کودکان داشته و بداند چگونه از این معلومات خود استفاده کند میتواند کودکان شایسته‌ای تربیت کند. والدین را آنطور که هستند قبول داشته باشید.

هریک از کودکان عضو یک خانواده هستند و هر کدام تحت تجربیات شخصی و خانوادگی خود بوده و هستند. هر کودک در برابر حوادث و اتفاقات خانوادگی عکس‌العملی نشان میدهد و این عکس‌العمل در رفتار او در کودکان موثر میباشد. مثلاً اگر مادری به تازگی صاحب فرزند دیگری شده یا خواهر بزرگتر کودک بتازگی ازدواج کرده یا پدر بزرگش ورشکست یا مریض شده و غیره تمام افراد خانواده از جمله آن کودک تحت تاثیر آن حادثه قرار میگیرند. بهمان اندازه که کودکان باهم متفاوتند خانواده‌های آنها نیز باهم تفاوت دارند. اگر شما از زندگی خانوادگی کودکی اطلاع داشته باشید بهتر میتوانید با او هم دردی کنید. اگر با والدینش و طرز زندگی آنها آشنائی داشته باشید بهتر میتوانید رفتار او را درک کنید.

همانطور که باید با کودکان رابطه خوب داشته باشید با والدین هم باید روابط حسنه برقرار کنید. این رابطه در صورتی بوجود می‌آید که به آنها علاقه داشته باشید و مایل به همکاری با آنها باشید. هر دوی شما یک هدف دارید و آن تربیت کودک است. از آنجائیکه والدین به خصوصیات اخلاقی کودکان آشنائی بیشتری دارند میتوانند در بسیاری از موارد به شما کمک کنند. مثلاً وقتی مادری میگوید که کودکش تمام شب سرفه کرده است شما دلیل خواب‌آلودگی او را سر کلاس خواهید فهمید. یا اگر پدری میگوید که کودکش شش‌ماه در مریضخانه بوده است

شما میتوانید دلیل ترس او را از پرستار و دکتر بفهمید . یا وقتی مادر بزرگ کودکی میگوید شیر بچه‌ها را مریض میکند میتوانید بفهمید چرا کودک شما از شیر خوردن امتناع می‌ورزد .

اگر با والدین به گرمی رفتار کنید و گاهی از حرکات شیرین یا جالب کودکانشان برای آنها تعریف کنید میتوانید احترام آنها را جلب کنید . اکثر کودکانها ترتیب شرکت والدین را در جلسات و بحث‌ها و جشن‌ها یا بازدیدهای گوناگون فراهم میکنند . امیدواریم که شما هم همیشه از والدین با خوشروئی استقبال میکنید .

گاهی والدین مشکلات خود را با شما در میان می‌گذارند . مثلاً ممکن است نظر شما را راجع به تغییر یک رفتار بخصوص کودک بپرسند یا سؤال کنند که شما به چه وسیله کودک را وادار میکنید که بجای بازیگوشی سرمیز غذا عاقل بنشیند و غذایش را بخورد یا از کجا میتوانند یک ماشین مانند آنکه در کودکانستان هست بخرند . البته اینها سؤالاتی هستند که باسانی میتوان به آنها جواب داد .

ولی گاهی بعضی از والدین از شما سؤالاتی میکنند که به آسانی نمیتوان به آنها جواب داد . مثلاً مادری ممکن است از گرفتاری که با مادر شوهرش دارد صحبت کند . یا شوهری راجع به عدم سلیقه زنش در لباس پوشاندن کودکش باشما گفتگو کند . یا مادر بزرگی از ولخرجی دامادش شکایت دارد . در یک چنین مواردی با صمیمیت به حرفهای آنان گوش دهید . (گاهی اشخاص احتیاج دارند که با کسی درد دل کنند .) رفع این نوع مشکلات را به مدیر مدرسه یا به مؤسسات دیگری که میتوانند به ایشان کمک کنند واگذار کنید .

اطلاعاتی را که از مدیر یا والدین راجع به وضع خانوادگی کودکان بدست می‌آورد نزد دیگران بازگو نکنید . مسلماً در بین آشنایان شما اشخاصی که با خانواده کودک نسبت داشته باشند وجود دارند و ممکن است کوچکترین اظهار نظر شما راجع به یک کودک باعث دردسر و ناراحتی

شود. گاهی والدین از اینکه اسرارشان پهلوی دیگران فاش شود بشدت عصبانی میشوند يك انتقاد كوچك شما راجع به طفلی ممكن است بطور ناخوشایندی به گوش والدین او برسد و تولید اشكال كند. هر نوع نظریه راجع به اطفال را پیش خود وسایر معلمین نگهدارید. به یاد داشته باشید كه مستخدمین كلاس كه صحبت‌های شما را میشنوند نیز میتوانند آنرا مستقیماً به گوش والدین طفل برسانند.

هیچوقت راجع به كودكان در مقابل خود ایشان یا مستخدمین اظهار نظر نكنید.

معلم خوب دارای چه صفاتی است.

– شخصی است گرم و مهربان و میداند به چه وسیله علاقه خود را به كودكان نشان دهد. گاهی اوقات لازم است كه آنها را در آغوش خود بفشارید یا روی زانوان خود قرار دهید یا خم شده با آنها صحبت كنید تا كودكان خود را فرسنگها از شما واز بلندی قدتان دور حس نكنند. بچه‌ها به مریانی كه خوش اخلاق باشند و كسانی كه از كار خود احساس خشنودی نمایند احتیاج دارند.

– کسی است كه همیشه مطالبی را كه یاد گرفته در خاطر دارد و همیشه به معلومات خود راجع به كودكان اضافه كرده و بموقع معین از آن استفاده میکند.

– کسی است كه قبلاً وسائل كارش را تهیه كرده و صبح سر كلاس مرتب به دنبال چسب و كاغذ و كتاب داستان یا لباس عروسك نگرده تا بتواند توجه خود را به كودكان معطوف كند. معلم خوب باید بداند كه ترتیب برنامه كلاسش را باید قبل از آمدن كودكان بدهد.

– کسی است كه از وسائل و لوازم كلاس خود خوب مواظبت میکند. معلم خوب كتابها را در جای خود قرار میدهد. وسائل بازی را مرتب روی طاچه میگذارد و قلم‌موها را تمیز نگاه میدارد.

– کسی است که میتواند کاری کند که هر يك از کودکان کلاش حس کند که شخصیت دارد . این مربی کوچکترین پیشرفت کودکان را مورد توجه قرار میدهد حتی اگر این پیشرفت خیلی کوچک و ناچیز مانند یاد گرفتن پوشیدن لباس باشد . او با جمله‌های تشویق‌آمیز کودکان را خشنود میسازد .

– کسی است که هیچوقت کودکی را برای عمل خلافی که از او سر زده سرزنش و خجالت‌زده نمیکند بلکه راه درست هر کاری را باو یاد میدهد تا بدین وسیله به پیشرفت او کمک کرده باشد .
– کسی است که کودکان را برای بدست آوردن استقلال کمک میکند و اجازه میدهد تا آنجائیکه ممکن است هر کودک کار خود را خودش انجام دهد .

– کسی است که از تمام فرصتهائی که در طی روز پیش می‌آید برای یادگیری کودکان استفاده میکند و آنها را نیز از این موقعیت‌ها باخبر میکند و در پیدا کردن جواب سئوالهای آنان به ایشان کمک میکند .
– کسی است که به تمام اتفاقاتی که در محیط کار او پیش می‌آید علاقه‌مند است کودکان را نیز از تغییراتی که در دنیای آنها بوجود می‌آید باخبر میکند . کسی است که به گل و گیاه ، پرنده و چرنده ، آب و آفتاب ، روشنی و تاریکی و خلاصه همه چیز علاقه داشته باشد .

– کسی است که مقدار زیادی داستان و بازی و سرود میداند و مرتب به این مجموعه خود اضافه میکند .

– کسی است که کودکان را به فهم آداب مذهبی شان کمک میکند و آنها را در طی روز جزئی از برنامه شان میسازد .

– کسی است که امنیت و سلامت کودکان را حفظ میکند و خودش را نیز سلامت نگه میدارد .

– کسی است که نمیگذارد مشکلات زندگی خودش مغل کار و وظیفه اش شده و همیشه با کودکان خوش رو است .

کسی است که با مدیر و سایر اعضاء مدرسه همکاری میکند و از قوانین مدرسه پیروی میکند . البته يك معلم با این کاملی با این مشخصات کمیاب است ولی باید سعی کنید تا حدودی مقداری از این خصوصیات را کسب کنید . هیچکس هم انتظار ندارد که شما در تمام دقائق روز يك مربی به تمام معنی کامل باشید ولی هدف شما باید رسیدن به این سرحد کمال باشد چون شما نیز قابلیت تغییر و پیشرفت دارید . از آنجائیکه رشد و پیشرفت کودکان بستگی به داشتن يك معلم خوب دارد ما میخواهیم شما تا آنجائیکه ممکن است خود را بصورت معلمی که مشخصات آن قبلاً ذکر شده در آورید .

www.tabarestan.info

پیشکش "راد" بہ تیرستان
www.tabarestan.info

سلامت و بهداشت شخصی

يك مربی خوب كودكستان برای انجام وظایف خود به نحو احسن باید از سلامت كامل برخوردار باشد ، زیرا معلم مهدكودك هم احتیاج زیاد به صرف قدرت جسمی و هم نیروی فکری و عقلائی دارد .

اگر مدام از سردرد یا کمردرد رنج ببرید نمیتوانید آنطور که باید به كودكان توجه کنید . حالت جسمی شما آنقدر شما را به خود مشغول خواهد داشت که فرصتی برای توجه کردن به كودكان باقی نمی ماند .

قبل از شروع به کار از شما معاینات طبی بعمل خواهد آمد و واكسن های لازم تزریق خواهد شد . این امر هم برای حفاظت شما وهم كودكان هر دو لازم است . اگر احياناً يك ناراحتی جسمی داشته باشید در اثر این معاینات معلوم خواهد شد و اگر احتیاج به پرهیز یا معالجه باشد خود شما باید اقدامات لازم را بعمل آورید .

هر گاه احساس ناراحتی کردید فوراً نزد پزشك بروید . بهتر است که قبل از اینکه بیماری شدت پیدا کند اقدامات لازم را بعمل آورید .
راههای عملی برای حفظ سلامت شما عبارتند از :

- شبها باندازه کافی بخوابید تا صبح سرحال و بانشاط باشید .
- به اندازه کافی غذا بخورید و بین دو غذا چیزی میل نکنید .
- در موقع کار از خوردن تنقلات به پرهیزید ، این عمل نه تنها اشتهای شما را کور میکند بلکه برای بچه ها هم سرمشق خوبی نخواهد بود .
- از حرارت یا سرمای زیاد پرهیز کنید ، اگر يك ژاكت در گنجه کلاس نگهداری کنید میتوانید در موقع ضرورت از آن استفاده

کنید . سر کلاس نیز لباسهای اضافی خود را بیرون آورید در هوای سرد حتماً در حیاط پالتو یا کت بتن کنید .

- بینی خود را با دستمال بگیرید و در موقع سرفه کردن جلوی دهان خود را بپوشانید .

- پس از استفاده از مستراح و قبل از دست زدن به هر غذایی دستان خود را با صابون بشوئید .

- اگر طی ساعات مدرسه احساس بیماری کردید مدیر را خبر کنید تا اگر اجازه داد بمنزل بروید .

- سلامت جسمی با نظافت رابطه نزدیکی دارد . سعی کنید تا آنجائیکه ممکن است تمیز و مرتب باشید . کودکان از کار کردن با معلم مرتب و جذاب لذت میبرند و در ضمن ظاهر شما برای آنها سرمشقی خواهد بود .

- سعی کنید تا آنجائیکه ممکن است هر روز حمام کنید .

- سعی کنید روپوشتان همیشه اطو کرده باشد، دگمه‌هایش بسته و پائینش صاف باشد . اقلای هفته‌ای یکبار روپوش خود را بشوئید . اگر دو تا دارید همیشه یکی از آنها را تمیز و اطو کرده حاضر داشته باشید .
- لباس زیر روپوشتان باید راحت باشد . اگر دامن گشاد برتن داشته باشید راحت تر و تندتر میتوانید حرکت کنید . در طی روز بکرات مجبور به دولا شدن و خم شدن خواهید شد و دامن تنگ باعث ناراحتی شما خواهد گردید .

- کفشهای راحت و پاشنه کوتاه بپوشید و همیشه آنها را براق نگهدارید . اگر کفشهای پشت باز میپوشید هر روز پاهایتان را بشوئید . بهتر است در انتخاب کفش از رنگهای تیره استفاده کنید زیرا کثیفی را کمتر از کفش سفید نشان میدهد .

- موهایتان را به طرز ساده‌ای که بصورت شما بیاید درست کنید . آنها را هفته‌ای یکبار بشوئید . موهای بلند و نامرتبی که دائم

توی چشمان شما بیافتد هم باعث زحمت است و هم از زیبایی شما میکاهد .
- اگر از لوازم آرایش استفاده میکنید آرایش خیلی غلیظ
نکنید .

- ناخنهایتان را کوتاه نگهدارید زیرا کارکردن با بچه‌ها با
ناخن‌های بلند خطرناک میباشد و تولید اشکال خواهد کرد . در موقع
شستن دست از برس مخصوص ناخن استفاده کنید . اگر لاک ناخن میزنید
رنگ روشن انتخاب کنید .

- لباسهای زیر تمیز بپوشید و در طی عادت ماهیانه نوار بهداشتی
خود را زود به زود عوض کنید و خود را هر روز بشوئید .

پیشکش "راد" بہ تیرستان
www.tabarestan.info

طرز قراردادادن وسائل کلاس و مواظبت از آنها

طرز قراردادادن ائانه کلاس شما بستگی به محیط و استفاده‌های بخصوصی که از آن کلاس خواهید کرد دارد. کلاس بزرگی که بطور نامرتب درست شده باشد خیلی کمتر از يك کلاس کوچک و منظم قابل استفاده خواهد بود.

اگر کلاس را خیلی شلوغ کنید باعث ناراحتی بچه‌ها خواهید شد و مشکلات زیادی فراهم خواهد گردید. موقعی که بچه‌ها بازی آزاد دارند خوب به کلاستان نگاه کنید. آیا تا آنجائیکه ممکن است از فضای کلاس استفاده میکنید؟ آیا میتوانید به آسانی در کلاس حرکت کنید؟ آیا کودکان راحت بنظر می‌آیند؟ اگر اینطور نیست خوب به اطاق نظر اندازید ببینید چه تغییراتی میتوانید در اطاق با جابجا کردن میز و صندلی‌ها بعمل آورید تا کلاس فضای بیشتری داشته باشد. لازم نیست که میز همیشه به دیوار چسبیده باشد یا وسط اطاق باشند. راههای مختلف قراردادادن میز را امتحان کنید تا وضعی که مناسب با برنامه کلاس و کودکان باشد پیدا کنید.

ذیلا چند پیشنهاد برای قراردادادن لوازم کلاس ذکر میکنیم.

– میزهایی را که برای کارهای هنری بکار میبرید نزدیک پنجره قرار دهید.

– سه پایه‌های نقاشی را طوری قرار دهید که نور از اطراف بتابد. اینها هم باید نزدیک پنجره نور قرار بگیرند.

– در نزدیک طاقچه‌ها مکان کافی تعبیه کنید تا بچه‌ها به آسانی به وسائل روی طاقچه دسترسی پیدا کنند.

- خانه عروسك باید همیشه در قسمت خلوت کلاس باشد .
- کتابها هم باید در نقطه آرام کلاس قرار داشته باشند .
- مکعبها باید در همان محلی که ماشین و کامیون و آدم چوبی و حیوانات اسباب بازی هستند قرار داشته باشند . اگر ممکن است این وسائل را در نقطه ای از کلاس که دور از رفت و آمد دیگران باشد قرار دهید و محل کافی برای درست کردن ساختمانهای جالب تعبیه کنید .
- بازی با بعضی از وسائل مانند ماشین و مکعب و اسباب بازیهای کشیدنی روی زمین آسانتر و برخی دیگر مانند نقاشی ، بازی با جدول ، کتاب خواندن و عکس چسباندن روی میز راحت تر هستند .
- اگر کلاس شما كوچك است ميتوانيد بعضی از این وسائل را در خارج از کلاس توی راهرو یا حتی در حیاط مورد استفاده قرار دهید . راجع به این موضوع با رئیس خود صحبت کنید .

تزیین کلاس

ما میخواهیم که کودکان ساعات روز خود را در يك محل زیبایی بگذرانند . حتی اگر دیوارهای کلاس رنگ ندارد یا زمینش صاف نیست یا طاقش ترك دارد ميتوانيد آنرا بصورت جالبی درآوريد .

كودكان خود زنده دل و با نشاط و شلوغ هستند . شما اگر کلاس را هم با چسباندن عكسهای مختلف روی دیوار و پر کردن طاقچهها از اسباب بازی شلوغ کنید يك کلاس درهم و برهمی خواهید داشت . همیشه این چند نکته زیر را رعایت کنید :

- عكسهای دیوار را به ارتفاع دید چشمان كودكان آویزان کنید . از آنجائیکه تزیینات برای دیدن كودكان است باید نگاه کردن به آنها برایشان آسان و لذت بخش باشد . خیلی بهتر است که مقدار کمی وسائل زیبا به دیوارتان بزنید تا اینکه کلاس را با وسائل درهم و برهم شلوغ کنید . ميتوانيد با مقوا قابهای جالبی بسازید و عكسها را درون

آن قرار دهید. قاب عکس به زیبایی عکس و محافظت آن کمک میکند. تزئینات دیوار را زودبه‌زود عوض کنید.

– عکسهائی را که به دیوار آویزان میکنید باید بزرگ، روشن، رنگی و جالب باشند. کودکان معمولاً به عکسهای سایر کودکان، خانواده‌ها و حیوانات و وسایل نقلیه علاقه دارند.

– اگر در مملکت شما عکسهای رنگی به آسانی پیدا نمیشود تمام عکسهای کلاسها را در اطاق مدیر جمع کنید و از عکسهای يك دیگر استفاده کنید.

– این عکسها را تحت عنوان‌های معین طبقه‌بندی کنید تا هر وقت که احتیاج به عکس مخصوص داشتید به آسانی آنرا پیدا کنید.

– سعی کنید از هر کودک کلاس در عرض سال اقلایك کار هنری به دیوار کلاس آویزان کنید توجه شما به کار هنری کودکان باعث خوشحالی آنها شده و در آنها احساس مهم بودن بوجود می‌آورد.

– کودکان دوست دارند به اشیائی که به دیوار آویزان شده دست بزنند. این موضوع را قبلاً به آنها تذکر بدهید و بگوئید که اینها را فقط باید نگاه کنند.

– بعضی از تزئیناتی که مخصوص عید بخصوصی هستند هم جالب‌اند و هم بچه‌ها از درست کردن آنها لذت می‌برند. روز قبل از تعطیلی آنها را به دیوارها آویزان کنید و فوراً پس از پایان جشن آنها را پائین آورید.

– هر چیزی که به دیوار کلاس می‌زنید فقط برای بچه‌ها میباشد، تقویم دیواری یا برنامه کلاس و غیره را که مورد استفاده شما هستند در پشت در و جاییکه فقط خودتان می‌بینید قرار دهید.

– اسبابهای بازی باید کاملاً در دسترس کودکان باشند. اسباب بازی برای تزئین کلاس نیست که آنرا روی طاقچه‌های بلند قرار دهید و کودکان نتوانند با آنها بازی کنند.

نظافت کلاس

اگر چه سرپرستی و ترتیب نظافت کلاس با مدیر مدرسه است شما نیز شخصاً مسئول تمیزی و نظم کلاستان میباشید. در بعضی از ممالک برای هر کلاسی يك مستخدم تعیین شده که مسئول نظافت آن میباشد. در بعضی ممالک دیگر يك مستخدم مسئول تمیزی چندین کلاس است. اگر در نظافت کلاس شما کوتاهی میشود آنرا با مدیر در میان بگذارید. اگر از کار مستخدم خود راضی هستید این موضوع را به او بگوئید زیرا لازم است که او بداند نظر شما راجع به کار او چیست.

بچه‌های چهار و پنج ساله از نظافت کلاس خوششان می‌آید. گاهی میتوانید مسئولیت هائی نظیر شستن قلم موها پاک کردن ظرفهای رنگ و چسب، تمیز کردن میز و پاک کردن لکه های زمین را به آنها بدهید. بچه های کوچکتر در این کارها احتیاج به کمک خواهند داشت و البته از کودکان چهار و پنج ساله هم نباید انتظار داشته باشیم که این کارها را به خوبی شما انجام دهند ولی منظور ما تشویق آنها به همکاری برای نظیف نگهداشتن کلاس است.

کار کردن در کلاس مرتب و نظیفی که همه وسائش در جای خود قرار دارد خیلی آسانتر است تا در يك کلاس درهم و برهمی که هم خود شما وهم بچه ها از دیدن آنها ریخت و پاش گیج میشوند.

تقریباً تمام کلاسها يك گنجی یا کمد برای نگهداری وسائل کلاس دارند. اگر گنجی را همیشه مرتب نگهدارید هر گاه چیزی از آنجا بخواهید به آسانی میتوانید پیدا کنید.

گنجی معلم جای این اشیاء است :

- هر نوع لوازم شخصی خودتان مانند کیف و کفش و کلاه و

پالتو و غیره .

- هر چیزی که طبیعتاً خطرناک است مانند قیچی، کبریت،

سوزن، و غیره .

- تمام وسائل اضافه بر احتیاج روزانه مانند کاغذ و رنگ و غیره .
- وسائل جشن ها و اعیاد که باید هر کدام در جعبه مخصوص نگهداری شوند .

- وسائلی که احتیاج روزانه به آنها ندارید از قبیل آلات موسیقی ، لباسهای عروسک ، یا وسائل «دکان بازی» .

هر هفته گنجی خود را مرتب کنید و اگر همیشه هر چیز را در جای خود قرار دهید کار خود را آسانتر خواهید کرد همیشه هر چیز را در اگر بعضی از اشیاء را در جعبه قرار میدهید روی جعبه را اتیکت بچسبانید تا بدانید در آن چیست و پس از استفاده از آن وسیله آنرا سر جایش بگذارید .

اقتلا ماهی یکبار وسائل داخل گنجی را بازرسی کنید تا اگر احتیاجی به چیزی دارید آنرا تهیه کنید و وسائل غیر ضروری و غیر قابل استفاده را بدور بریزید .

اگر کلاس شما گنجی ندارد میتواند برای نگهداری وسائل خود وسایر وسائل دیگر از طاقچه اسباب بازیها و یا گوشه دیگر اطاق استفاده کنید . در این صورت به کودکان بفهمانید که آنها لوازم شخصی هستند و کودکان نباید به آنها دست بزنند .

پیشکش "راد" بہ تیرستان
www.tabarestan.info

مسئولیت شما در مورد شغلستان

وقتی که شما شغل مربی کودکان را قبول میکنید در حقیقت مسئولیت سرپرستی کودکان و همکاری با بزرگسالان را که همه هدفشان سعادت کودکان است قبول میکنید برای اینکه نظم و ترتیب در مهدكودك برقرار باشد هر يك از کارمندان باید به وظیفه خود آشنائی داشته باشند و از قوانین مهدكودك پیروی کنند. قوانین مهدكودك بستگی به مملکتی که در آن بنا شده است، وسعت ساختمان، تعداد کارمندان و کودکان آن دارد ولی بطور کلی شما نسبت به اشخاص و موارد زیر مسئول هستید.

– نسبت به مدیر مؤسسه. او رابطه‌ای بین شما و انجمنی است که آن مهدكودك را اداره میکند. اگر در کار شما اشکالاتی وجود دارد با او در میان بگذارید. او را از برنامه کار خود و هر نوع تغییری که در برنامه خواهید داد مطلع کنید. با کمک او مشکلاتی را که با کودکان، مربیان و سایر کارکنان دارید حل کنید.

– قوانینی که کارفرمایان شما برای کارکنان مهدكودك وضع کرده‌اند رعایت نمائید.

– سر ساعت معین در کلاس حاضر شوید. اگر روزی به دلیلی نتوانستید سر کار خود حاضر شوید صبح اول وقت مدیر خود را باخبر سازید تا ترتیب کار را برای کلاس شما بدهد.

– رئیس مدرسه را از برنامه کلاس یا تغییراتی که مربوط به کودکان یا وسائل کار است یا طرحهایی از قبیل گردشهای دسته جمعی و غیره باخبر سازید.

– اطلاعاتی را که راجع به کودکان کلاس خود دارید با مدیر

درمیان بگذارید . مثلاً اگر مادری به شما میگوید که بعلت تغییر منزل کودکش دیگر نمیتواند به مدرسه بیاید یا پدری میگوید که در فلان روز نمیتواند در جلسه شرکت کند به مدیر اطلاع دهید . زیرا او نمیتواند از کودکان آنطور که شما دقیقاً اطلاع دارید باخبر باشد .

– به جلسات معلمان علاقه نشان دهید و در آنها شرکت کنید . اگر چه ممکن است بعضی از این جلسات وقت اضافه بر ساعات کار شما را بگیرند وظیفه شماست که در آنها شرکت کنید .

– باید در طی دوران کار مرتباً به معلومات خود اضافه کنید . در بعضی از مؤسسات برنامه های تربیتی و سمینار های کوچکی تشکیل میشوند که هدف آنها بسط معلومات شماست امیدواریم که شما در این برنامه ها شرکت میکنید .

– گزارش هایی از وضع حضور و غیاب کودکان ، برنامه های روزانه یا رفتار کودکان تهیه کنید و در اختیار رئیس مؤسسه بگذارید .

– از کلاس و وسائل آن مواظبت کامل بکنید . باین معنی که وسائل کار را برای همیشه مرتب داشته باشید لوازم اضافی را در جای مشخص انبار کنید و اسباب بازیهای خراب شده را به مدیر گزارش دهید . شما شخصاً مسئول تمام وسائل کلاستان هستید .

– با والدین کودکان همکاری کنید . این حق والدین است که آنها را از سرپرستی کامل کودکان باخبر و مطمئن سازید . باید به آنها احترام بگذارید تا آنها هم در مقابل احترام شمارانگهدارند . والدین میتوانند کمک خوبی برای شما باشند . آنها با اطلاعاتی که راجع به رفتار کودکان بشما میدهند میتوانند شما را در درك وظایفتان یاری کنند .

– با طیب ، پرستار ، مددکار اجتماعی و سایر افرادی که با **مهد کودک** شما همکاری دارند تشریک مساعی نمائید .

– رفتار شما در داخل و خارج از مدرسه باید طوری باشد که باعث افتخار مردم شده و مورد احترام آنها قرار گیرید .

مری و شاگرد

یک روز در مهدکودک امریکن جوینت

داود یک پسر پنج ساله است. او با پدر و مادر و دو خواهر و دو برادرش در یک خانه کاه گلی زندگی میکند. دوتا از اطاقها در اختیار داود و خانواده اش است و بقیه اطاقهای منزل در دست مادر بزرگ و پدر بزرگ و دو عمه و دایی اش میباشد. پدر داود میوه فروش دوره گرد است. در آمد پدرش برای سیر کردن شکم فرزندانش و کرایه اطاق و گاه بگاه خرید لباسهای ضروری کافی است خواهرها و برادرهای بزرگ داود غذای ظهرشان را در مدرسه میخورند و سالی یکبار لباس دریافت میکنند. داود هم نهارش را در مهدکودک میخورد و سالی یک دست لباس و یک جفت کفش میگیرد.

در موقع احتیاج خانواده داود به کلینیک آمریکن جوینت میروند. خود داود هم از بچگی تحت نظر دکتر کلینیک بوده. مادر داود در منزل از بچه های کوچکتر خود مواظبت میکند، غذا درست میکند، رخت میشوید و کارهای منزل را انجام میدهد. هر گاه که وقت اضافی داشته باشد پشم میرسد و آنرا به فروشنده سر کوچه میفروشد. باین ترتیب به درآمد خانه کمک میکند تا بتواند هفته ای دو مرتبه غذایشان را با گوشت درست کند.

خانواده او آب مصرفی خود را از لوله ای که در حیاط است تامین میکند و همه از یک مستراح که گوشه حیاط است استفاده میکنند. زندهای خانه همه در تمیزی حیاط به هم کمک میکنند.

امسال سالسومی است که داود به مهدکودک می آید. این مهدکودک

در نزدیکی خانه‌شان بنا شده است. امروز صبح که داود از خواب بیدار میشود متوجه مادرش که مشغول تهیه صبحانه است و برادرش که از سر کوچه نان خریده و برگشته است میشود. رختخواب داود که با برادرش مشترك است خیلی گرم و نرم است و داود دلش نمی‌آید که آنرا ترك کند. ولی داود بخاطر می‌آورد که قرار است امروز ابراهیم که یکی از دوستان نزدیک اوست يك بادبادك به مدرسه بیاورد ابراهیم به او قول داده که يك دقیقه هم او با بادبادك بازی کند. حالا دیگر او با عجله بلند میشود شاید وقت بیشتری برای بازی با بادبادك داشته باشد.

داود فوراً لباس پشمی خود را میپوشد و خواهرش ژاکتی را که پشت و رویتن کرده برایش درست میکند. حالا دنبال کفشهایش می‌گردد ولی بند یکی از کفشهایش گم شده عمه داود برای پیدا کردن بند کفش به او کمک میکند. عاقبت آنرا با يك تکه نخ در جعبه می‌بندد. داود عمه خود را دوست دارد او گاهی برایش داستان می‌گوید و گاهی هم شنبه‌ها او را به گردش میبرد. مادر داود همیشه آنقدر مشغول کار منزل است که فرصت صحبت کردن با او را ندارد ولی عمه‌اش او را خیلی دوست دارد و داود هم به او علاقمند است.

پدر داود صبح زود خانه را برای خرید بار ترك کرده است. در حال حاضر او کاهو می‌فروشد. داود مشتاقانه منتظر وقتی است که پدرش گوجه فرنگی می‌فروشد زیرا او به گوجه فرنگی علاقه زیاد دارد و شبها که منزل می‌آید پدرش چند عدد برای او آورده است. برای داود اهمیت ندارد که این گوجه‌ها تا مانده بار باشد.

داود برای شستن دست و روی خود به حیاط میرود. هوای صبحگاهی سرد است فوراً به درون اطاق میدود و چائی را که مادرش برایش ریخته است با نان تازه می‌خورد. بعد داود بیرون میدود که با خواهرش به مهدك برود ولی مادرش او را صدا میکند تا سرش را شانه کند و کت تنش نماید. وقتی که بعنوان خداحافظی مادرش را میبوسد از

او میخواهد که عصر عقبش بیاید او میگوید اگر کارش را تمام کرد میآید.
کت داود را تنش میکند و همراهش تا دم در میرود .

تذکر : در موقع مطالعه این قسمت از کتاب به حرکات و رفتار
بسیار ظریف و دقیق مریبان توجه کنید . ببینید که چطور محبت خود را به
کودکان نشان میدهند و چگونه به آنها احساس اهمیت و لیاقت میدهند .

در خیابان داود ، ابراهیم را میبیند که معلم به کودک خوشامد
يك بادبادك رنگی زیبا نیز در دست دارد . میگوید و فردیت هر
خواهر داود برای رسیدن به مدرسه عجله دارد . کودک را محترم می -
کودکان را نیز به عجله وامیدارد . وقتی که شماره .

تزدیک مهد کودک میرسند صدای کودگانی را
که مشغول بازی هستند میشنوند . خواهر داود
دم در میایستد تا معلم به داود و ابراهیم خوشامد
بگوید . معلم دست و ناخن آنها را نگاه میکند
تا از تمیز بودن آن مطمئن شود بعد از بادبادك
ابراهیم تعریف میکند و دراین موقع خواهر
داود از او خدا حافظی میکند و بمدرسه میرود .
حیاط از بچه هائی که مشغول بالارفتن ، دویدن

تاب خوردن و سرخوردن و غیره هستند پر
است بعضی از کودگان بطرف ابراهیم میروند
تا بادبادكش را ببینند . آنها میخواهند ببینند
ابراهیم چه دارد و با آن چه میتوان کرد . خانم

حکیم بطرف آنها میرود و میگوید اگر می -
خواهند با بادبادك بازی کنند باید به يك گوشه
حیاط و دور از دیگران بروند . ابراهیم بند نخ
بادبادك را باز میکند ولی هر کار میکند بالا
نمیرود . ابراهیم تزد خانم کهن میرود و از او

معلم به کودکان کمک
می‌کند تا دلیل هوا
رفتن بادبادک را پیدا
کنند و آنها را تشویق
می‌کند که برای خود
فکر کنند.

کمک می‌خواهد. معلم از کودکان علت بالا
رفتن بادبادک را می‌پرسد. داود می‌گوید بادبادک
احتیاج به باد دارد. خانم کهن از بچه‌ها می‌پرسد -
پرسد که آیا امروز صبح باد می‌وزید یا نه. داود
به درختی که در حیاط است نگاه می‌کند و متوجه
میشود که هیچ تکان نمی‌خورد باین علت او
می‌فهمد که باد نمی‌وزد. معلم از کودکان سؤال
می‌کند که آیا راه دیگری برای اینکه از وجود
یا عدم وجود باد اطلاع پیدا کنند سراغ دارند؟
مهمین می‌گوید که ابرها هم حرکت نمی‌کنند.
یوسف می‌گوید موهای کسی هم بهم ریخته نیست
خانم کهن می‌گوید که شاید بعداً کمی باد بوزد.
بنابراین ابراهیم مایوسانه بادبادکش را جمع
می‌کند آنرا به خانم حکیم می‌دهد که برایش
نگهدارد. ابراهیم و داود از نرده‌ها بالا می‌روند
بلکه آن بالا باد باشد. حالا به بالای نرده
رسیده‌اند و قدشان از همه کس بلند تر است حتی
از معلم. نه آن بالا هم باد نیست.

در این موقع معلم به بچه‌ها می‌گوید که
حالا وقت رفتن به کلاس است. در خارج از
کلاس داود یک ردیف قلاب برای آویزان کردن
کت و کلاه آنها وجود دارد. داود کتش را در
میاورد و روی قلابی که اسم او نوشته شده
آویزان می‌کند. بالای آن قلاب عکس یک
ماشین هم هست ولی داود از اینکه خودش
میتواند اسم خودش را بخواند و احتیاجی به

تشخیص قلاب خود از روی عکس ندارد افتخار میکند . او از اینکه میبیند خانم حکیم

عکسی از پدرش در حال میوه فروختن را که دیروز کشیده بود به دیوار آویزان کرده نمایش میدهد .

خوشحال میشود . آنجا همه کس میتواند آنرا ببیند . خانم حکیم و خانم کهن سخت مشغول هستند . یکی از آنها لیوان را برای شین روی

میز میگذارد و دیگری مشغول دلداری دادن معلمین مسئولیت های خود را تقسیم میکنند .

پروین ، دختر تازه واردی است که احساس تنهایی میکند . داود نزد خانم کهن میرود و آنجا میایستد به امید اینکه معلم متوجه او خواهد شد . خانم حکیم برمیگردد و میگوید: «سلام داود .

از دیدنت خوشحالم . آن عکسی که

به دیوار زدم دیدی ؟»

اگر چه معلم به کار دیگری مشغول است از توجه به دیگری سر باز نمیزند .

داود خیلی از خانم حکیم خوشش میآید او همیشه خنده بر لبان دارد و از کار کردن با بچه ها لذت میبرد . گاهی هم همراه آنها به شوخی و خنده میپردازد .

معلم به کودکان می - فهماند که چطور می - توانند به کودکان تازه وارد کمک کنند .

خانم حکیم به داود میگوید دست پروین را بگیرد و باهم دردعای صبح شرکت کنند . پس از دعا خانم کهن میگوید که برای شستن دست چند دقیقه صبر کنند ولی تا آن موقع می توانند سرودی بخوانند . سارا میگوید : «شعر

معلم به کودکان حق انتخاب میدهد .

الاغ را بخوانیم» همه این شعر را میخوانند و پس از آن شعر دیگری راجع بدست شوئی

میخوانند . سپس داود و دوستانش به دستشویی
میروند ، پس از دست شستن داود به کلاس بر
میگردد و پهلوی دوستش ابراهیم مینشیند . معلم
از پروین خواهش میکند که نان را بین بچه ها
تقسیم کند .

معلم میداند که شاگرد
تازه احتیاج به فرصتی
دارد که خود را مهم
حس کند و کاری را به
او محول میکند .

و داود از اینکه امروز نانشان با مربا است خیلی
خوشحال است . داود و ابراهیم در حالیکه
شیر گرم خود را میخورند راجع به بادبادک
صحبت میکنند . پروین شیر دوست ندارد . معلم

معلم فقط مقدار کمی
شیر برای شاگرد تازه
میریزد چون میداند که
او باید کم کم به شیر
خوردن عادت کند .

مقدار زیادی از آنرا دور میریزد فقط مقداری
در ته استکان باقی میگذارد . داود یاد خودش
میافتد که اوهم چطور از شیر بدش میآمد ولی
کم کم به آن عادت کرد و چطور اولین روزی
که يك لیوان پر شیر خورد چقدر خوشحال
بود .

معلم گوش بچه ها را با
اعداد آشنا میکند و
شاگردان را در این
قسمت برنامه شرکت
میدهد که حوصله شان
سرنرود همچنین
کودکان را از وجود
سایر بچه ها آگاه می -
کند .

پس از اتمام شیر همه روی فرش آنطرف
اطاق مینشینند . خانم حکیم اسامی بچه ها را
میخواند تا بفهمد کی غایب است . او میگوید
که امروز ۲۹ تا شاگرد داریم و شش تا غایب
هستند .

معلم از این فرصت برای
گفتگو راجع به حوادث
طبیعی استفاده میکند .

کودکان سعی میکنند اسامی غایبین را
بگویند بعد معلم از ابراهیم میخواهد که
بادبادکش را نشان بچه ها بدهد . خانم حکیم
راجع به باد که برای هواکردن بادبادک لازم
است صحبت میکند . بعضی از بچه ها راجع به

فوائد و زیانهای باد صحبت میکنند .

سپس راجع به علائمی که نشانه وزیدن باد است صحبت میکنند . خانم حکیم به درخت توی حیاط اشاره میکند و روش داود را برای فهمیدن از وجود باد به کودکان میگوید . اگر برگ یا شاخه درختان تکان بخورد معلوم است که باد میآید .

معلم از کودکان کمک میگیرد
در حالیکه خانم حکیم با بچه ها بحث میکند خانم کهن و دو بچه دیگر مقداری چسب و خمیر بازی روی میز قرار میدهند و میزها را کمی جابجا میکنند . خانم حکیم يك کاغذ تا شده در دست میگیرد و از بچه ها میپرسد که آیا میدانند آن چیست . سارا میگوید این کاغذ برای تزئین کلاس است . خانم حکیم میگوید يك کمی شکل کاغذ تزئینی است ولی چیز دیگر است :

معلم کودکان را وادار بفکر کردن می- کند و علاقه آنها را جلب میکند .

معلم پاسخ کودک را گرچه غلط است مورد توجه قرار میدهد.

یوسف میگوید کارت دعوت برای مادرها و پدرهاست که هفته دیگر مدرسه بیایند . خانم حکیم میگوید من الان این کاغذ را میخوانم ببینم یوسف درست گفت یا نه . معلم نامه را میخواند . یوسف راست میگفت . خانم حکیم میگوید که مقداری کارت دعوت روی میز هست . کودکان میتوانند آنها را نقاشی کنند و بعد از ظهر پس از خواب هر کدام یکی از آنها را ببرند .

مهمین میگوید چرا روی این کارتها عکس معلم پیشنهاد کودکان

نمی‌چسبانید و خانم معلم میگوید اینکار را هم
میتوانند بکنند .
را مورد توجه قرار
میدهد .

حالا کلاس برای بازی حاضر است .
نظر باینکه تعداد بچه ها زیاد است معلم از
کودکان میخواهد که هر کدام دستشان را برای
بازی مورد علاقه‌شان بلند کنند يك روز معلم

یادش رفت این کار را بکند و يك مرتبه یازده
نفر باهم به اطاق عروسك رفتند . داود امیدوار

است که امروز بتواند با مکعب ها بازی کند
ولی چون عده زیادی میخواهند با مکعب بازی

کنند خانم حکیم میگوید باید چند نفرشان
قدری صبر کنند و داود یکی از آنهاست . داود

صورتش درهم میرود و خیلی مأیوس میشود .
خانم حکیم میگوید: «من میدانم که تومیخواهی

همین الان با مکعب ها بازی کنی ولی آنجا
خیلی شلوغ است . امروز اول کارت دعوت را

نقاشی کن بعداً ترا صدا خواهم کرد .» داود

سر میزی که نقاشی چیده‌اند میرود . خانم حکیم
از او خواهش میکند که يك ميز دیگر به آن

بچسباند که جا باندازه کافی برای همه باشد .
خانم حکیم به داود میگوید «آفرین ، چقدر

پرزور شدی» . و خود نزد پروین که در حال
گریستن است میرود .

این موضوع به داود برای فراموش کردن
موضوع مکعب ها کمک میکند . داود يك مداد

قرمز برمیدارد و مدت ۱۰ دقیقه سرگرم نقاشی

کارت دعوت خود میشود . وقتی که کارش را تمام کرد نزد خانم حکیم می‌رود تا اسم او را روی کارت بنویسد . خانم حکیم با حرف درشت مینویسد « داود » این عینا همان کلمه ایست که

بالای قلاب مخصوص پالتویش زده‌اند . معلم به داود می‌گوید « روزی تو خودت به تنهایی می‌

توانی اسمت را بنویسی » . در این موقع خانم

حکیم به داود می‌گوید جا برای بازی با مکعب باز شده . ابراهیم نیز در آن قسمت مشغول بازی

است و داود به سرعت به طرف او میرود . داود بشدت به سلیمان که در حال حمل يك ظرف آب

برای شستن میز است برخورد میکند و آب روی زمین میریزد . سلیمان سر داود داد میزند و خانم

حکیم مداخله میکند . او داود را بدنبال يك اسفنج می‌فرستد که زمین را پاک کند و به سلیمان

می‌گوید مقداری دیگر آب بیاورد . خانم حکیم به داود می‌گوید که دفعه دیگر بیشتر مواظب

باشد و در این کلاس شلوغ آهسته تر راه برود . داود در حالیکه زمین را پاک میکند با آب به

بازی می‌پردازد و معلم به او می‌گوید اگر می‌خواهد با آب بازی کند بهتر است به جایی که

مخصوص این کار نزدیک خانه عروسک درست شده برود . ولی داود می‌گوید که میخواهد با

مکعب بازی کند . این مرتبه با دقت نزد ابراهیم میرود و از او می‌پرسد که چه درست میکند .

ابراهیم می‌گوید که دارد يك مریض خانه درست

معلم به كودك كمك میکند و از طرف دیگر او را ترغیب به یادگیری میکند .

معلم بکودکان توضیح میدهد که چگونه می‌توانند از حوادث غیر مترقبه جلوگیری کنند .

معلم كودك را بکاری که علاقه دارد با برنامه مدرسه منافات ندارد راهنمایی می‌کند .

www.tabarestan.info
"راد" به تبرستان

میکند و مریض ها و تخت ها را به او نشان میدهد . داود از او میپرسد که میشود او را ننده آمبولانس شود . این بازی در حدود نیمساعت طول میکشد و موقعی که خانم حکیم بطرف بچه ها میآید که به آنها بگوید وقت بازی تمام شده ابراهیم را می بیند که خود را بصورت

معلم برای جمع کردن مکعب ها بکودکان قبلا تذکر میدهد چون او میداند که جمع کردن مکعب از همه چیز بیشتر احتیاج به وقت دارد و میخواهد که کودکان فرصت کافی داشته باشند .

مریض درآورده و داود نقش يك پزشك بیمارستان را بازی میکند . آنها آنقدر مشغول بازی خود هستند که خانم حکیم باید خیلی خم شود تا توجه آنها را جلب کند . شش كودك مكعب ها را که تا آنموقع مشغول بازی با آنها بودند جمع میکنند تا آنها را روی طاقچه بگذارند . از سروصدای جمع کردن وسائل کلاس کمی شلوغ میشود . وقتی داود کار خود را تمام میکند نزد خانم کهن روی فرش می نشیند . در عرض مدتی که منتظر سایر بچه ها هستند خانم کهن يك بازی كوچك با بچه ها میکند . وقتی که همه حاضر شدند خانم کهن از راشل میخواهد که عکسی را که کشیده نشان بچه ها بدهد و به سارا میگوید راجع به جشن عروسی که در خانه عروسك داشتند صحبت کند . ابراهیم هم میخواهد راجع به مریض خانه خود صحبت کند .

حالا داود کتش را برمیدارد و با سایر کودکان به حیاط میرود . ابراهیم بادبادکش را

نمی‌آورد چون هنوز توی حیاط باد نمی‌آید .
داود به طرف نیمکتی که به آن فرمان ماشین
چسبانده‌اند میرود و از خودش صدای آمبولانس
در می‌آورد . این موضوع توجه چند کودک دیگر
را نیز جلب میکند . همگی روی نیمکت می-
نشینند ولی وقتی داود به آنها می‌گوید که آریا
میخواهند مریض بشوند آنها می‌گویند نه و
پی کار خودشان می‌روند . پس از چند لحظه
داود کار خود را رها میکند و بطرف حلقه
لاستیکی که از درختی آویزان کرده‌اند میرود .
سلیمان مشغول تاب خوردن است و از داود می-
خواهد که او را کمی هل بدهد چشم داود به
مقداری خزه که به تنه درخت چسبیده می‌خورد
و دولا میشود تا آنرا لمس کند در این موقع
انعکاس صورت خود را در آبی که روی گودال
کوچک زمین جمع شده میبیند کمی خاک در این
آب میریزد و تصویر خود را در آب تیره میکند
سلیمان از تاب پائین می‌آید و داود سوار آن
میشود . داود میتواند خودش را تاب بدهد و
احتیاج ندارد کسی او را هل بدهد . در حالیکه
تاب می‌خورد باز از خودش صدای آمبولانس
در می‌آورد . همانطور که بالاتر و بالاتر میرد
احساس میکند که در پرواز است . او فریاد
میزند که خانم کهن او را نگاه کند . او يك
خلبان شده . خانم کهن مشغول کمک بدیگری
است ولی به داود نیز توجه میکند . پس از مدتی

اگر چه معلم مشغول
کاری است از توجه به
کودک دیگر خود داری
نمیکند .

تاب بازی چشم داود به يك جای خالی در جعبه
 خاك بازی میافتد . بیلی بر میدارد و مشغول
 كندن میشود . راستی ته جعبه چیست ؟ هیچ وقت
 این فكر به مغز او خطور نكرده بود . از سلیمان
 خواهش میکند با او بكندن مشغول شود هر دو
 مشغول میشوند . درست همین موقع وقت رفتن
 سر کلاس است . بیل او به چیز سفتی بر میخورد
 آخرین ذرات ماسه را بیرون میآورد و ته جعبه
 را میبیند . داود از خانم حكیم میخواهد كه
 بیاید و ته جعبه را ببیند . بله ته جعبه سمنتی است
 و داود از اینکه خود به تنهایی موفق شده چیزی
 را كشف كند خوشحال است . خانم حكیم
 میگوید كه او هم هیچگاه نمیدانست كه ته جعبه
 سمنتی است . و بعد به كودكان میگوید كه با او
 كمك كنند تا اسبابهای شن بازی را جمع كنند .
 وقتی كه داود به کلاس میآید اكثر
 كودكان دور خانم حكیم روی زمین نشسته اند .
 خانم معلم كتاب قصه تازه ای را در دست دارد .
 راستی آیا قصه امروز راجع به چه است ؟ خانم
 معلم كتاب را بالا میگیرد تا همه عكس روی
 جلد آنرا ببینند . خانم حكیم اظهار میدارد كه
 ما از روی نوشته های كتاب میتوانیم به متن
 داستان پی ببریم . سپس خانم حكیم داستان مرد
 میوه فروشی را میخواند كه یكروز وقتی
 مغازه اش را برای چند دقیقه ترك كرد چه
 حادثه ای برایش رخ داد . اطلاق خیلی ساكت

معلم كار كودكان را
 مورد توجه قرار میدهد
 و از آنها درخواست
 كمك میکند .

معلم كودكان را متوجه
 ارزش سواد داشتن
 میکند .

معلم از روی نگاههای
کودکان پی میبرد که
از داستان لذت میبرند
و چون داستان جدیدی
است يك بار دیگر
عکسهای آنها به ایشان
نشان میدهد که خوب
متوجه داستان بشوند .

است . چشمان تمام بچه‌ها متوجه عکسهای کتاب
و گوششان به داستان است . وقتی که داستان تمام
میشود کلاس آتقدر ساکت است که داود صدای
جارو کردن مستخدم را از داخل راهرو میشنود.
وقتی که معلم میگوید عکسهای داستان را
دوباره نشان خواهد داد داود خیلی خوشحال
میشود . او امیدوار است که بتواند شب که به
منزل می‌رود داستان را برای پدرش تعریف کند .
وقتی که داستان تمام میشود خانم حکیم
چهار بچه را انتخاب میکند که در درست کردن
میز ناهار به خانم کهن کمک کنند . بقیه کودکان
به دستشویی میروند . داود دستهایش را شسته و
خشک میکند و

چند دقیقه ای با ابراهیم در آئینه شكلك در
میاورد که باعث خنده کودکان میشود . در این
موقع متوجه مستخدم کلاس میشوند که با ظرف
غذا به طرف کلاس می‌رود . داود به کلاس
می‌رود و روی صندلی خود مینشیند . پس از
برداشتن نان با دیگران دعای خود را میخواند .
داود خیلی گرسنه است و از اینکه امروز غذای
مورد علاقه‌اش را که چلو خورشت بادمجان و
سالاد پرتقال است دارند خیلی خوشحال میشود .
داود در حال غذا خوردن با دوستانش به صحبت
می‌پردازد . همه بچه‌ها گفتنی زیاد دارند .
یکی‌شان در فکر است که آیا بعد از خواب
میتواند بادبادك ابراهیم را هوا کند یا نه ؟ خانم

حکیم به هر يك از کودکان سر میزند و عقیده آنها را راجع به غذا میپرسد. خانم حکیم هم اظهار امیدواری میکند که عصر باد بوزد. وقتی داود غذای خود را تمام میکند روی فرش خارج از اطاق می نشیند تا کلاس را تمیز کنند. پس از آن کودکان دو مرتبه به دستشویی میروند و در مراجعت به کلاس هر يك رختخواب خود را از گنجه برمیدارد.

معلم محیط آرامی
بوجود میآورد.

داخل کلاس تاریک است چون خانم حکیم پرده ها را کشیده است. تمام میزها و صندلی ها را کنار زده اند خانم کهن و خانم حکیم خیلی آرام صحبت میکنند. خانم حکیم جایی را برای خوابیدن داود نشان میدهد پس از بیرون آوردن کفشها داود به رختخواب خود میرود خانم حکیم پتو را روی او میاندازد. داود هنوز در فکر داستان آن روز است ولی بزودی در خواب سنگینی فرو میرود داود به خواب میرود و خانم حکیم پیش پروین که هنوز احساس ناراحتی میکند مینشیند و دست او را در دست میگیرد. حالا همه یا در خواب هستند یا به آرامی استراحت میکنند در این موقع تمام ساختمان مهدكودك ساکت است و از هیچ جا صدائی نمیآید. خانم کهن با مدیر مدرسه جلسه ای دارد خانم حکیم مواظب بچه ها است خانم کهن راجع به جشن آمیه با مدیر صحبت میکند و برنامه اش را با مدیر در میان

معلم به بچه ها سرکشی
میکند. تا مطمئن شود
که همه راحت هستند.

معلم نزدیک كودك تازه
وارد میماند.

میگذارد. بعضی از مواد آن مورد تصدیق قرار میگیرد برخی از آنها تغییر داده میشوند. یکساعت و نیم بعد داود از خواب بیدار میشود ولی در رختخوابش میماند تا خانم حکیم پرده ها را بالا بزند سپس داود کفشهایش را میپوشد و سعی میکند رختخوابش را طوری جمع کند که در گنجه جا بگیرد. این کار برای او کمی مشکل است و خانم کهن باو میگوید که از سلیمان خواهش کند که کمکش نماید. باین ترتیب دو نفر با هم رختخواب را جمع میکنند. وقتی که رختخوابهای خود را جمع کردند تمام کلاس برای شستن دست به دستشوئی میروند.

داود به خانم حکیم کمک میکند که صندلی ها را دور کلاس بچینند. در این موقع چشمش به خانم کهن میافتد که با آلات موسیقی وارد میشود. داود زنگها را انتخاب میکند و از اینکه آنها را تکان داده و به صدا درآورد بسیار لذت میبرد.

وقتی که آلات موسیقی را جمع میکنند خانم حکیم به کودکان میگوید که با صدای طبل برقصند. سارا میگوید که این آهنگ صدای هواپیما میدهد. خانم حکیم به او اشاره میکند که رقص را شروع کند تا دیگران هم باو پیوندند. داود خود را به شکل طیاره درآورده و صدای هواپیما از خود در میآورد. وقتی که صدای طبل آرام و یواش میشود داود میفهمد

معلم از ایده های مختلف کودکان استقبال می کند.

معلم خیلی با دقت از طبل استفاده میکند تا

که طیاره دارد فرو میآید . سپس کودکان ادای اسب هائی را که بار سنگینی به دوش دارند در میآورند و بعد سارا میگوید که همه روی زمین بخزند . این عمل داود را به خنده میاندازد .

پس از اینکه کودکان قدری به رقص پرداختند معلم توضیح میدهد که چون هوای بیرون گرم و مطبوع است آنها میتوانند شیر خود را در حیاط بخورند . کودکان به حیاط میروند و روی حصیری که خانم کهن روی زمین پهن کرده مینشینند . هوا آفتابی و گرم است . داود يك لیوان شیر میگیرد و آنرا سر میکشد خانم کهن به کودکانی که میل دارند يك لیوان شیر دیگر میدهد بعد خانم کهن به بچه ها میگوید که به آسمان نگاه کنند .

ابراهیم میگوید : «آه داود باد میآید . حالا میتوانم بادبادکم را بهوا بفرستم» . آنگاه خانم کهن با ابراهیم به داخل کلاس میرود تا بادبادك را بیاورد .

وقتی ابراهیم به حیاط میآید همه بچه ها دور او جمع میشوند . خانم کهن طرز شروع کار را به ابراهیم نشان میدهد و سپس از او میخواهد که به سایر بچه ها هم نوبت بدهد ابراهیم داود را انتخاب میکند . چقدر عالی است .

بادبادك بالا تر میرود . بزودی خواهر ابراهیم عقب او میآید که به منزل بروند . معلم

کودکان را وادار به گوش دادن کند .

معلم کودکان را از تغییر برنامه قبلاً آگاه میکند .

معلم خودش با كودك به کلاس میرود و کودکان را نزد معلم دیگر میگذارد .

معلم در کاری که برای كودك دشوار است مستقیماً مداخله میکند .

معلم میدانند که اسباب بازی های شخصی در

به او میگوید که روز بعد در منزل خودش بادبادک بازی کند ولی از اینکه آنرا برای نشان دادن به بچه ها به مهد کودک آورد تشکر میکند .
داود با ابراهیم خدا حافظی میکند و از

نرده های آهنی بالا میرود . آن بالا خودش را خیلی بزرگ و پر قدرت حس میکند . از آن بالا مادرش را در حالیکه خواهر کوچکش را در بغل دارد و به طرف مهد کودک میآید میبیند

فورا از نرده ها پائین میپرد . داود راجع به کارت دعوتی که خانم معلم با سنجاق به سینه اش زده به مادرش توضیح میدهد و از او سؤال میکند که آیا مادرش میتواند این دعوت را قبول کند یا نه . مادرش میگوید که سعی خواهد کرد ولی اگر نتوانست مادر بزرگش را میفرستد .

خانم کهن جلو میآید و با مادر داود خدا حافظی نموده صورت او را نوازش میکند .

آنروز یکی از صدها روز پرکار و آموزنده و خوب مهد کودک برای داود بود . برای معلم هم روز پرکار و آموزنده خوبی بوده است .

مدرسه تولید اشکال میکند از کودک می - خواهد آنرا در منزل نگهدارد .

معلم میدانند که ممکن است کودک چیزی را که به او داده اند گم کند و با این پیش بینی کارت دعوت را به لباس او سنجاق میکند .

معلم خروج کودک را مورد توجه قرار میدهد و با او به گرمی خدا - حافظی میکند .

پیشکش "راد" بہ تیرستان
www.tabarestan.info

ضمائم

الف - بازها .

ب - دستور تهیه وسائل هنری .

ج - وسائل کارهای هنری .

پیشکش "راد" به تبرستان

www.tabarestan.info

پیشکش "راد" بہ تبرستان
www.tabarestan.info

بازیها

ممکن است شاگردان شما خودشان به تعداد زیادی از بازیها آشنائی داشته باشند. شما نیز میتوانید از انواع بازیهای که در کشورهای مختلف رواج دارد در برنامه کودکستان خود مخصوصا برای بچه های پنج ساله بگنجانید. بعضی از بازیها به علت پیچیدگی زیاد برای کودکان سه و چهارساله مشکل است. همچنین کودکان خردسال صبر و شکیبائی کمتری دارند و نمیتوانند منتظر نوبت بمانند یا در رقابتهائی که در بازیها وجود دارند شرکت کنند.

ولی بچه های پنج ساله در مرحله ای قرار دارند که میتوانند از دستورات و قوانین بازیها اطاعت کنند و از آنها لذت ببرند. علاوه بر بازیهای که خود کودکان در بدو ورود به کودکستان میدانند شما نیز میتوانید بازیهای تازه تری به آنها یاد بدهید.

در يك بازی خوب باید رعایت این نکات شده باشد:

— باید باندازه کافی ساده باشد تا فهم قوانین آن برای کودکان آسان باشد.

— باید با رشد کودکان متناسب باشد. مثلا بیشتر کودکان چهار ساله هنوز قادر به لی لی کردن نیستند و يك بازی که در آن لی لی باشد برای آنها مناسب نیست. اغلب بچه های پنج ساله قادر به حفظ ده سطر شعر یا انجام حرکات مشکل نمیشوند و این نوع بازیها نیز برای آنها نامناسب است.

هیچ لازم نیست که بازی را آنقدر طولانی کنید تا نوبت به همه

بچه ها برسد چون آنهائی که نوبتشان تمام شده حوصله شان سر میرود و نسبت به بازی بی علاقه میشوند . وقتی که بازی تازه ای را شروع میکنید آنهائی را که نوبت بازی نداشته اند انتخاب کنید .

توپ بازی

(در این بازیها بجای توپ میتوانید از کیسه هائی که پر از لوییا یا برنج یا دگمه هستند استفاده کنید .)

الف - معلم در وسط دایره می ایستد . توپ را به طرف کودکی پرتاب میکند . اسم او را به زبان می آورد . کودک هم آنرا بمعلم پرتاب میکند و اسم او را میگوید . یا يك كودك توپ را به كودك مقابل خود پرت میکند و اسم او را میگوید این بازی مخصوصاً در اول سال بسیار مناسب است زیرا فرصت خوبی برای یادگیری اسامی کودکان است .

ب - کودکان دایره وار مینشینند و درحالیکه معلم با طبل میزند کودکان توپ را به يك دیگر رد میکنند وقتی که صدای طبل ساکت شد هر بچه ای که توپ در دستش است از بازی بیرون میرود . باین ترتیب هر دفعه يك نفر بیرون میرود و آخرین نفر برنده میشود .

پیدا کردن شیئی

تمام بچه ها روی صندلی های خود مینشینند . معلم شیئی را انتخاب میکند و به بچه ها نشان میدهد سپس یکی از بچه ها از کلاس بیرون میرود . معلم آن شیئی را قایم میکند و كودك وارد میشود و دور کلاس راه میرود . بچه ها شروع به دست زدن میکنند هر گاه که آهسته دست زدند آن كودك از شیئی دور است و هر گاه تند دست زدند آن كودك به شیئی نزدیک است تا وقتی که آنرا پیدا کند . در ابتدای کار شیئی را در جای آسانی قایم کنید تا کودکان یواش یواش این بازی را یاد بگیرند .

کی از اطاق رفته بیرون ؟

کودکان روی صندلی مینشینند . یکی از بچه ها چشمش را

میبندد و معلم به كودك دیگری اشاره میکند که از اطاق خارج شود .
كودك چشمش را می بندد و سعی میکند اسم كودکی را که بیرون رفته
بگوید . اگر درست گفت نوبت به آن كودکی میرسد که بیرون رفته و چشم
اورا می بندند . اگر غلط گفت باز چشمش را می بندند و آن كودك به اطاق
باز میگردد . با زآن كودك که چشمش را بسته بود سعی میکند که بگوید
چه کسی وارد اطاق شده .

بازی دویدنی

كودكان دایره وار میایستند و دستهای خود را پشت خود
نگه میدارند یکی از كودكان شیئی مانند توپ - سنگ - دستمال یا غیره
را بدست میگیرد و دور دایره میدود . آن شیئی را در دست یکی از كودكان
میاندازد . آن كودك شروع بدویدن میکند . كودك اولی به جای خالی
كودك دومی میرود . ولی اگر كودك دومی اورا گرفت از بازی بیرون
میرود .

کی بود؟

همه كودكان دایره وار میایستند . یکی از كودكان بوسط دایره
میرود و چشم خود را می بندد بعد معلم با اشاره سر یکی از كودكان را
انتخاب میکند که پشت كودك اولی رفته و اسم او را بگوید . وقتی که
كودك دومی بسر جای خود برگشت كودك اولی باید اسم او را بگوید .

سگ سگ - گربه

تمام كودكان دایره وار میایستند یکی از كودكان دور دایره راه
میرود و در حالیکه یکی یکی به پشت كودكان میزند میگوید : سگ -
سگ - سگ ... گربه هر وقت که اسم گربه را آورد كودکی که به پشتش
خورده میدود که او را بگیرد . اگر اورا گرفت نوبت خودش میشود و اگر

تا قبل از رسیدن به جای خالی نتوانست او را بگیرد دوباره همان کودک
اولی بازی میکند .

دستمال پستی

کودکان دایره وار مینشینند . یکی از کودکان دستمالی در دست
میگیرد و دور دایره میدود و دستمال را پشت یکی از بچه ها میاندازد .
کودک دستمال را برمیدارد و دنبال بازی کن اولی میدود . اگر قبل از
رسیدن به جای خالی او را نگرفت که نوبت خودش میشود ولی اگر قبل
از رسیدن به جای خالی او را گرفت دوباره نوبت کودک اولی میشود .
وقتی که کودکان کاملاً بازی را یاد گرفتند میتوانند بجای
دویدن بپرند یا لی لی کنند .

پلیس

کودکان دایره وار میایستند . یکی از بچه ها « پلیس » میشود و
وسط دایره میایستد . معلم کودک دیگری را انتخاب میکند که به وسط
دایره میرود و میگوید : « مرا کمک کنید » . پلیس میگوید : « اسم شما
چیست ؟ » کودک باید اسم خود را بگوید . سپس میپرسد : « منزل شما
کجاست ؟ » کودک باید جواب دهد . اگر او آدرسش را درست بگوید (که
البته معلم باید از آن اطلاع داشته باشد) . پلیس دست او را میگیرد و او را
بمنزلش یعنی جای خالی میبرد . اگر جواب سئوالات را خوب نداد معلم
به او کمک میکند . این بازی مخصوصاً به کودکان کمک میکند که نام و
آدرس خود را یاد بگیرند .

کودکم را پیدا کنید .

همه کودکان دایره وار مینشینند یکی از بچه ها « پلیس » میشود
و خود معلم « مادر » میشود . مادر به پلیس میگوید : « من کودکم را گم
کرده ام » . پلیس از او میپرسد کودک شما چه شکلی است و چه پوشیده است .

معلم شروع به شرح قیافه یکی از کودکان میکند ولی به او نگاه نمیکنند .
مثلا میگوید «لباس آبی کفش سیاه پوشیده» . اگر پلیس او را پیدا نکرد
توضیح بیشتر میدهد مثلا میگوید : « روبان صورتی
بسرش زده» . «پلیس» به کودکان نگاه میکند و سعی میکند او را پیدا
کند .

وقتی کودکان با این بازی کاملا آشنائی پیدا کردند معلم خود را
کنار میکشد و خود کودکان رل پلیس و مادر را بازی میکنند .
این بازی قوه دید کودکان را تقویت کرده و آنها را در تشخیص
یک دیگر کمک میکند .

چه برداشته اند ؟

کودکان دایره وار مینشینند . معلم در ظرفی مقداری اشیاء مختلف
از قبیل مداد ، قلم توپ ، عروسک و غیره قرار میدهد . از یکی از کودکان
میخواهد که چشمش را ببندد . سپس یکی از اشیاء را از توی ظرف برمیدارد
کودک چشمش را باز میکند و باید بگوید چه چیز کم شده .
این بازی را با اضافه کردن اشیاء بیشتری هم میتوانید انجام
دهید . در شروع بازی از تعداد کمتری از اشیاء استفاده کنید و بعداً
کم کم به مقدار آن بیافزائید .

چه رنگی برداشتند .

کودکان دایره وار نشسته معلم چندین تکه کاغذ به رنگهای
مختلف در ظرفی قرار میدهد . سپس یکی از کودکان به وسط دایره
آمده و چشم خود را می بندد . معلم یکی از رنگها را برمیدارد و کودک
پس از باز کردن چشم خود باید بگوید چه رنگی برداشته شده .

بازی با رنگها

مقداری کاغذ رنگی به رنگهای مختلف را به شکل دایره یا

مربع ببرید و به دوطرف مقواهایی که به همان شکل بریده شده‌اند بچسبانید. بالای مقوا را سوراخ کرده و روبان از آن رد کنید و سرش را سنجاق قفلی بزنید. یکی از بچه‌ها را بیرون بفرستید و سپس پشت یکی دیگر از کودکان یکی از این رنگها را سنجاق کنید. کودک وارد کلاس میشود و سعی میکند رنگی که به پشت کودک دومی سنجاق شده ببیند ولی کودک دومی با چرخیدن بدور خود مانع از این کار میشود. اگر پس از مدت طولانی کودک موفق به دیدن رنگ نشد بازی را قطع کنید و رنگ را نشان او بدهید سپس دو کودک دیگر را انتخاب کنید.

به صدا گوش دهید .

اجسام صداداری مانند زنگ ، سنج ، مثلث ، چوب و غیره را روی میز یا جای دیگر قرار دهید . معلم به کودکان میگوید چشمان خود را ببندید سپس یکی از این اجسام را صدا درمیآورد . آنگاه کودکان چشم خود را باز میکنند و معلم از یکی از آنها می‌خواهد که جسم مورد نظر را نام برد . میتوان برای صدا درآوردن جسم یکی از کودکان را نیز انتخاب نمود .

گوشت گربه را که برداشت ؟

معلم یکی از کودکان را بعنوان گربه انتخاب میکند . کودک وسط دایره مینشیند شیئی را بعنوان گوشت پشت خود قرار میدهد . آنگاه معلم به یکی از کودکان اشاره میکند که گوشت را از پشت آن کودک بردارد و سرجایش بنشیند در این موقع گربه سرش را بلند میکند و در دایره شروع بقدم‌زدن میکند . کودکان دیگر همه باهم میگویند « گوشت گربه را که برداشت ؟ » هر وقت که گربه نزدیک کودکی شد که گوشت را برداشته است کودکان جمله را بلندتر میگویند . هر وقت که دور شد آهسته میگویند . این عمل آنقدر ادامه پیدا میکند تا گربه گوشت را پیدا کند .

صندلی بازی

تعدادی صندلی را پهلوی هم طوری قرار میدهیم که روی یکی از صندلی‌ها بیک طرف و روی صندلی پهلوئی آن بطرف دیگر باشد . همیشه تعداد صندلی‌ها باید یکی از تعداد بازیکنان کمتر باشد . آنگاه معلم با يك طبل یا آلت موسیقی آهنگی را مینوازد . کودکان هم از يك جهت راه رفته و قدم میزنند . هر وقت که آهنگ قطع شد هر کدام از کودکان باید سعی کنند روی يك صندلی بشینند و کودکی که بی صندلی ماند از بازی بیرون میرود . هر دفعه يك صندلی کم میشود تا جائیکه دو کودک و يك صندلی باقی بماند آخرین نفر برنده است .

اگر جای کافی دارید سعی کنید هر بار تعداد زیادی کودک را در بازی شرکت دهید تا کودکان انتظار زیاد نکنند . به کودکان بگوئید که در موقع قدم زدن دستشان را به صندلی‌ها نگیرند .

پرنده در قفس

تمام کودکان يك دایره درست میکنند و يك کودک در وسط دایره میایستد . سپس هر سه کودک با هم يك گروه تشکیل میدهند . دو نفر دست هم را میگیرند بطوری که « قفس » درست شود و یکی داخل قفس میایستد . با سوت معلم « پرندگان » سعی میکنند که قفس خود را عوض کنند و کودکی که در وسط دایره ایستاده ، سعی میکند برای خود قفس پیدا کند ، هر کودکی که بدون قفس ماند به وسط دایره میرود و بازی ادامه پیدا میکند .

چکار کنیم ؟

کودکان در يك خط مستقیم روبروی معلم میایستند و به معلم میگویند « چکار کنیم ؟ » مربی از کودکان میخواهد که حرکات مختلفی را انجام دهند و بطرف او بروند . مثلاً میگوید :

الف - راه رفتن - دستها روی شانه

دستها روی سر

دستها به کمر

روی پنجه راه رفتن

عقب عقب راه رفتن

ب - پرش -

با قدمهای کوتاه

با قدمهای بلند

با يك پا

با دو پا

ج - مثل اسب دویدن - با قدمهای کوتاه

با قدمهای بلند

کودکان به ترتیبی که معلم معین کرد ، به او نزدیک میشوند .
وقتی که کودکان با این بازی آشنائی کامل پیدا کردند معلم میتواند بجای
خود یکی از کودکان را انتخاب کند .

توپ پیش کیه ؟

کودکان دایره وار مینشینند . یکی از آنها با چشمان بسته در
وسط دایره مینشیند . بچه ها توپی را پشت سر یکدیگر بهم رد میکنند .
در این موقع معلم چشم کودک را باز میکند و او با مشاهده کودکان باید
تشخیص دهد که توپ در دست کیست وقتی که کودک مورد نظر را پیدا
کرد او به داخل دایره میآید و چشم خود را می بندد و بازی ادامه میابد .

خرس و نان قندی

کودکان در جای خود می نشینند یکی از آنها خرس میشود و
باچشمان بسته روبروی سایرین می نشیند . ظرفی را بعنوان نان قندی
جلوی او میگذارند . معلم به یکی از کودکان اشاره میکند که بیاید

وظرف نان قندی را بردارد . اگر خرس صدای پای او را شنید فریادی میکشد و کودک به سر جای خود بر میگردد و اگر که صدای پارا نشنید کودک ظرف نان قندی را بر میدارد و سایرین برای بچه دست میزنند . بازی با انتخاب دو کودک دیگر ادامه پیدا میکند .

من که هستم ؟

کودکان در جای خود می نشینند یکی از آنها سر خود را روی زانوی معلم میگذارد و چشمانش را می بندد . سپس معلم به یکی از بچه ها اشاره میکند که نزد او بیاید . آنگاه کودک میگوید « من کی هستم » و سر جای خود بر میگردد .

در این موقع کودکی که چشمش را بسته بود چشمان خود را باز میکند و باید بگوید چه کسی آن جمله را گفت . تا سه بار میتواند حدس بزند . و بعد از آن کودک دیگری انتخاب میشود .

آقا موشه بیا تو لانه من

معلم سه کودک را برای این بازی انتخاب میکند . دوتا موش و یک گربه . گربه در وسط کلاس می ایستد و موشها هر کدام در یک گوشه اطاق دور از گربه می ایستند . موشها با هم میگویند ، « آقا موشه بیا تولا نه من » سعی میکنند جاهای خود را به طریقی عوض کنند که گربه نتواند آنها را بگیرد . بازی با انتخاب سه کودک دیگر ادامه پیدا میکند .

پیشکش "راد" پبہ تبرستان
www.tabarestan.info

ضمیمه ب

طرز تهیه مواد کارهای هنری

تذکر: اکثر موادی که ذیلا ذکر میشود در اغلب کودکانها مورد استفاده قرار میگیرند.

ما بخوبی آگاه هستیم که بعضی از این مواد اصلی در برخی از ممالک بسختی بدست میآیند. بنابراین شما میتوانید از سایر موادی که شبیه آنها باشند استفاده کنید. البته مقدار مواد لازم بستگی به مقدار کودکان شما دارد ولی سعی کنید که همیشه نسبت مواد را حفظ کنید.

رنگ برای نقاشی با قلم‌مو

گرد رنگی. (اگر این ماده در مغازه‌های کشور شما بدست نیاید میتوانید با کوبیدن گلهای رنگی یا سایر نباتات آنرا تهیه کنید.)

آب

قدری از این گرد را در ظرفی بریزید و کم کم آب به آن اضافه کنید تا گرد و آب بخوبی باهم مخلوط شوند و مایع رقیق و خوش رنگی بدست آید. اگر بخواهید آنرا کمی غلیظ کنید کمی نشاسته در آب حل کرده بجوشانید و به مایع اضافه کنید. این مایع را میتوانید قبلا هم به مقدار زیادتری درست کنید و در ظرفی نگهدارید و در موقع لزوم به آب و رنگ اضافه کنید.

رنگ برای نقاشی با انگشتان

نشاسته $\frac{1}{4}$ فنجان

آب جوش $\frac{1}{3}$ فنجان
 گرد صابون $\frac{1}{4}$ فنجان
 گرد رنگ

گلیسرین ۱ قاشق غذاخوری (دلخواه)

نشاسته را با آب قاطی کنید تا خمیر نرمی بدست آید . آب جوش را به آن اضافه کنید و روی چراغ بپزید تا خوب نرم شود . وقتی که مخلوط خنک شد پودر صابون را به آن اضافه کنید . سپس گلیسرین را اضافه کرده در ظرفی نگهداری کنید . قبل از مصرف ، رنگ مورد نظر را با مایع مخلوط کنید .

خمیر بازی

آرد ۲ فنجان
 نمک ۱ فنجان
 آب به مقدار لازم یا (۲ قاشق سوپخوری روغن زیتون)
 رنگ غذائی

آرد را با نمک مخلوط کنید سپس آب یا روغن را مخلوط کنید تا بصورت خمیر در آید .
 آنگاه رنگ مورد نظر خود را اضافه کنید . این مخلوط باید قدری نرم باشد ولی نباید خیلی شل باشد .

چسب

آرد يك قاشق چای خوری
 آرد ذرت دو قاشق چای خوری
 گرد زاج سفید $\frac{1}{4}$ قاشق چای خوری
 آب ۴ تا ۶ قاشق چای خوری
 آرد و آرد ذرت و زاج سفید را با هم قاطی کنید . کم کم آب

را اضافه کنید تا بصورت خمیر نرمی درآید روی آتش ملایم بپزید و مرتب بهم بزنید . وقتی که کمی غلیظ شد آنرا از روی آتش بردارید وقتی که سرد شود کمی سفت تر میشود . این ماده را در ظرف سربسته‌ای نگهداری کنید و درموقع مصرف کمی آب به آن اضافه کنید .

پایه ماشه

روزنامه

آب

چسپ

روزنامه را ریز ریز کنید و در ظرفی بگذارید . آب جوش روی آن بریزید و بگذارید خیس شود . آنگاه آب زیادی آنرا بگیرید و خوب آنرا له کنید تا نرم شود . چسپ را به آن اضافه کنید . از این ماده میتوانید انواع واقسام اشکال را درست کنید و بگذارید خشک شود . سپس آنها را رنگ کنید .

پیشکش "راد" په تیرستان
www.tabarestan.info

ضمیمه ج

وسائل لازم برای کارهای هنری

در دورانی که تحت تعلیم بوده‌اید یقیناً با طرز کار بسیاری از وسائل و مواد هنری آشنائی پیدا کرده‌اید. ذیلاً برای یادآوری شما موادی را غیر از آنچه که در قسمت کارهای هنری نام بردیم متذکر میشویم.

رنگ کردن

نقاشی با انگشتان: روی کاغذی کلفت که نم داشته باشد نقاشی کنید.

نقاشی با نخ: نخ را در رنگ فرو ببرید و بعد آنرا یا روی کاغذ بکشید یا از لای کاغذ که تا شده رد کنید.

نقاشی لکه: کاغذ را تا کنید قدری رنگ وسط آن بریزید و فشار دهید.

نقاشی چاپی: سیبزمینی خام را دونصف کنید روی سطح آن نقشه‌ای حک کنید. آنرا در رنگ فرو برده روی کاغذ فشار دهید.

نقاشی با پر: پر را در رنگ فرو ببرید و روی کاغذ بکشید.

نقاشی با گچ: کاغذ را نم کنید و روی آن با گچ خشک نقاشی کنید یا گچ رنگی را در آب فرو برده روی کاغذ خشک نقاشی کنید.

نقاشی

روی انواع کاغذهای رنگی با مداد رنگی یا مداد روغنی نقاشی کنید.

قالب گیری

خمیر (دستور تهیه درضمیمه ب)
آب و رنگ را باخاک اره قاطی کنید و با آن مجسمه درست کنید.

چسباندن

« کلاژ » : انواع و اقسام مواد و وسایل را به کاغذ بچسبانید .
مانند : پر ، پنبه ، لوییا ، و هر چیز که به کاغذ بچسبید .
موزائیک : انواع اشکال مختلف را با کاغذهای رنگی ببرید
و آنها را بصورت نقشه‌هایی به کاغذ بچسبانید .

نجاری

بخاطر حفظ امنیت کودکان در کلاس‌های پر جمعیت بهتر است
فقط تعداد کمی وسایل نجاری مانند چکش ، میخهای خیلی درشت و
سمباده استفاده کنید . در کلاسهای کوچکتر که سرپرستان کافی برای
کودکان باشند میتوان از اره ، گیره ، و رنده نیز استفاده کرد .

جمع‌آوری مواد زیر برای استفاده در کارهای هنری سودمند خواهد بود .

تکه‌های تور	جعبه‌های مقوایی
خلال دندان	تکه‌های پارچه یا پلاستیک
دگمه	پاکت
گوش ماهی	تکه‌های شمع
پر	تکه‌های روبان یا نخ
برگ	در بطری

پیشکش "راد" پب تیرستان

www.tabarestan.info

نکاتی چند پیشکش "راد" بیرستان در مورد ساختمان و تجهیزات مهد کودک

گرچه در درجه اول آنچه در محیط کودگستان میگذرد حائز اهمیت است ولی باید توجه داشت که کودگستان از نظر ساختمان و وسائل نیز تأثیر زیادی بر روی سلامت و راحتی کودگان دارد.

ساختمان يك کودگستان ایده آل باید تا حد امکان يك طبقه و محدود به فضای آزاد باشد بدین ترتیب خطر سقوط از پنجره طبقه دوم و یا افتادن از پلهها در بین نیست.

فضای کلاسهای کودگستان باید گنجایش تعداد ۲۰ - ۳۰ کودگ را داشته باشد در ضمن وسائل لازم از قبیل میز و صندلی مورد احتیاج در آن جای گیرد.

بسیار بجاست که در هر کلاس محلی یا اطاقك کوچکی که جدا از فضای کلاس باشد برای گذاردن وسائل کار و لوازم کودگان از قبیل حوله یا لیوان و کت و پالتو و غیره در نظر گرفته شود.

تمام وسائلی که کودگ با آن سروکار دارد از قبیل توالت - دستشویی میز - صندلی - تابلو و غیره باید با در نظر گرفتن قد کودگ ساخته شده باشد چنانچه کودکی بخواهد تمام روز را بر روی صندلی بسیار کوچک و یا برعکس بگذراند نتیجه‌ای جز خستگی و تأثیر بسیار بد بر روی رشد او نخواهد داشت صندلی کودگان باید برای هر سن طوری در نظر گرفته شود که در موقع

نشستن پای کودک بزمین برسد و براحتی بتواند بر پشتی صندلی تکیه دهد . همچنین ارتفاع نیز طوری باشد که در موقع کار و یا خوردن چاشت براحتی بتواند دستهای خود را بر روی میز بگذارد .

تمام تابلوهائی که بر روی دیوار نصب شده و یا کارهای دستی که برای زینت کلاس بکار میرود باید در حد دید کودک نصب شود .

وسایل کار دستی باید بتعداد کودکان کلاس در نظر گرفته شود و گرنه عده‌ای سرگردان و بدون وسیله بازی باقی خواهند ماند . وسایل بازی تا حد امکان محکم و سالم باشد زیرا اسباب بازیهای که شکسته باشند علاوه بر خطرناک بودن کودک را در حفظ و نگهداری آن مأیوس مینماید . سعی شود که گوشه‌های تیز و یا میخ و سنجاق در آن بکار نرفته باشد .

هر کلاس باید دارای پنجره برای استفاده از نور و آفتاب باشد در ضمن پرده یا کرکره برای موارد استراحت کودکان داشته باشد تا بتوان کلاس را کمی تاریک نمود .

شوفاژ و یا تهویه مطبوع از وسایل بسیار ضروریست زیرا وجود بخاری در کلاس ممکن است ایجاد خطر نماید .

میزهائی که برای کودکان ساخته میشود حد اکثر برای ۶ نفر باشد و در ضمن میز و صندلی هر دو قابل شستشو باشند . برای هر کودک يك صندلی در نظر گرفته شود یعنی حتماً بتعداد کودکان صندلی در کلاس موجود باشد . صندلی معلم قدری بزرگتر از صندلی کودکان باشد ولی سعی شود ارتفاع آن خیلی زیاد نباشد تا کودک خود را هم سطح با معلم احساس کند نه معلم را برتر از خود .

برای کودکان سه ساله میتوان در ساعت استراحت از پتوهای کوچک استفاده کرد ولی کودکان پنجساله احتیاج به پتو ندارند و میتوانند با گذاردن

سر بر روی میز چند دقیقه‌ای استراحت کنند.

باید توجه داشت که تعداد کافی توالت و دستشویی برای کودکان وجود داشته باشد و در ضمن ارتفاع آن نیز مناسب برای کودکان ۳ الی ۵ ساله باشد. توجه شود که صابون و کاغذ توالت حتماً در توالتها باشد و البته نظافت آن چندین مرتبه در روز ضروری است.

اطاقی بنام بهداری یا هر آنچه نامگذاری شود برای کودکانی که احساس ناراحتی میکنند در نظر گرفته شود تا احياناً اگر کودک بیماری مشاهده شد بتوان ویرا از سایر کودکان بدور نگهداشت و در ضمن کمکهای اولیه در این مکان گذاشته شود.

کودکستان نباید بیش از حد بزرگ باشد زیرا در این صورت اداره آن مشکل خواهد بود. بخصوص حیاط کودکستان باید نه آنقدر بزرگ باشد که مربی نتواند همه شاگردان تسلط و دسترسی داشته باشد و نه آنقدر کوچک که فضای بازی نداشته باشد.

چون کودکستان برای گروه در نظر گرفته شده نه فرد؛ باید سعی شود وسائلی در حیاط باشد که بیش از يك فرد از آن استفاده کنند مثلاً اگر قرار باشد بین سه چرخه و یا قایق (ماشین) یکی را انتخاب کرد بهتر است قایق (ماشین) انتخاب شود چون از سه چرخه فقط يك کودک استفاده میکند ولی از قایق (ماشین) دو یا بیشتر. چون یکی میکشد و دیگری می نشیند و یا بلکه چند نفر در آن می نشینند.

ساختمان کودکستان باید دارای سالن و یا هالی باشد که کودکان در روزهای بارانی بتوانند از آن استفاده کنند. و همچنین وسائل سمعی و بصری از قبیل فیلم و صفحه و یا آلات موسیقی فراموش نشود.

زمین حیاط کودکستان خوبست قسمتی از کاشی و یا آجر و سنگ

باشد که وسایل آهنی محکم را در روی آن قرار دهند و قسمتی از چمن را
کودکان براحتی بر روی آن جست و خیز کنند . درخت موجود در آن نه
آنقدر زیاد باشد که از تابش نور خورشید جلوگیری کند و نه آنقدر کم که
گوشه سایه‌ای در آن دیده نشود . تاب از وسایل بازی ایده آل است و همچنین
اله کلنک و سرسره و زرده های بالا رونده مورد توجه کودکان در همه سنین
میباشد . بسیار خوبست که در گوشه‌ای از حیاط جای مخصوصی برای ماسه نرم
و تمیز ساخته شود و همچنین قسمتی برای چوبهای مختلف‌الشکل برای ساختمان
و غیره .

نکاتی چند در باره بازی کودکان و هدف از هر بازی

برای کودک کودکستانی بازی وسیله ایست برای آموزش و دارای همان معنایی است که کار یا تحصیل برای افراد بالغ دارا میباشد. بازی مهمترین مشغله او در زندگی است.

از طریق بازی کودک در يك زمان پرورش فکری - احساسی - جسمی و اجتماعی مییابد. آنچه وی از طریق بازی کسب مینماید بطور مثبت کسب شده است زیرا اساس آن بر تجربه پایه گذاری شده، تجربه ای که بوسیله عضلات و حواس خود او کسب شده است.

کودک همانقدر به بازی کردن احتیاج دارد و آزمایش کردن اشیاء جدید، تصمیم گرفتن، پیدا کردن دوست که بدنش به جست و خیز، مغزش به استراحت. وقتیکه کودک بطور صحیح راهنمایی شود، بازی میتواند ویرا آماده برای آموختن تجاربی که لازمه سن اوست بنماید.

بنابراین فعالیتهای کودک در مهد کودک باید متمرکز بر برنامه ای باشد که برای سلامت جسم وی لازم است.

وقتی کودک توسط مربی کاردانی رهبری شود بازی میتواند شامل اولین دروس علمی - زبان - هنر - حساب و علوم اجتماعی باشد. و اینگونه فعالیتهای فکر کودک را پرورش داده و پایه محکمی برای تحصیلات رسمی بعدی وی خواهد بود.

آنچه در پائین ملاحظه خواهید کرد نمونه مختصری است از آنچه

كودك از بازی میآموزد .

وقتی كودك با مكعبهای چوبی چیزی میسازد او :

- از ساختن چیزی احساس رضایت میکند .
- قوه تخیلش را برای ابداع بکار میبرد .
- اشکال و ابعاد ، وزن و تعادل ، ارتفاع و عمق ، نرمی و سفتی را میآموزد .
- کنترل عضلات دستش پرورش مینماید .
- عضلات دست تمرین کافی پیدا میکنند .
- از انجام دادن کاری با كودك دیگر و یا عضو گروه بودن درك لذت مینماید .

- شعور انضباطی را در وی پرورش داده و عادت به نظم را در وی میپروراند .
- وقتی که طفل مکعبها را بکنار میگذارد ، وی میآموزد که چگونه آنها را مرتب بر روی یکدیگر قرار دهد تا در قفسه جای گیرند و بدینوسیله خود نیز بنحوی در نظم کلاس شرکت میکند .

وقتی كودك نقاشی میکند او :

- میآموزد که چگونه تخیلش را بکار برد و افکارش را بر روی کاغذ منتقل کند .

- از بیان آزادانه احساساتش احساس رضایت میکند .
- طریقه مخلوط کردن رنگها و چگونگی آنها را میآموزد .
- درباره لوازم نقاشی اطلاعاتی کسب مینماید .
- عقده های درونی را بیرون میریزد .
- روانشناسان اغلب از نقاشی های کودکان بی به مشکلات آنها میبرند .
- عضلات ظریفش را برای بکار بردن قلم مو یا مداد رنگی پرورش میدهد .

وقتی که کودک در خانه عروسکها بازی میکند او :

..... عقیده اش از آنچه پدرها - مادرها - و بچه ها هستند و اینکه هر يك چگونه رفتار میکنند شکل قطعی مییابد و از اینکه خودش را بجای آنها میگذارد احساسات آنها را بهتر درك میکند به عبارت دیگر احساس فرد دیگری جز خود بودن را درك میکند
..... چگونه همکاری با کودکان دیگر و مشارکت با آنها را میآموزد.

وقتی که کودک هدیه ای میسازد که بخانه ببرد او :

..... میآموزد که کاری برای دیگران انجام دهد .
..... میآموزد که چگونه اشیائی مانند قیچی - چسب و کاغذ را بکار ببرد .
..... میآموزد که چگونه راجع به هدیه ای که میسازد تصمیم بگیرد و چگونه آنرا بسازد .
..... از چگونگی اشکال و اندازه ها - رنگها - ترکیبات و ماهیت مواد مطلع میشود .

وقتی که کودکی از (jungle gym) میله های ژیمناستیک بالا میرود .

..... بکار بردن بدن خود را بطور مؤثر میآموزد .
..... بحدود توانائی بدن خود پی میبرد .
..... از ایمنی و احتیاط آگاه میشود .
..... شریک شدن با دیگران را در استفاده از وسایل میآموزد .
..... میآموزد که در صورت لزوم باید منتظر نوبتش شود .
..... از کسب مهارت تدریجی در بالا رفتن از پله ها احساس آرامش مینماید .
رها کردن کودک با وسایل بازی صرفاً يك حالت شاد و یا آموزشی برای کودک ایجاد نمیکند . برعکس بازیهای دستجمعی در صورتیکه بطور مثبت رهبری نشوند

ممکن است تجربه بسیار مخربی باشد. کودکان ممکن است اشیاء را بشکنند
و یا بجای بازی کردن و یا مبتکر بودن آنها را پرتاب کنند. آنها ممکن است
بجای آنکه بیاموزند که چگونه بنوبت بایستند و چگونه بحق دیگران احترام
بگذارند از قدرت بدنی استفاده کنند و کودکان مغلوب در اینگونه مبارزات با
دوستانشان ممکن است ریشه ترس از برخورد با دیگر کودکان در آنها پرورش
یابد.

این مربی کودکان است که مفهوم و معنای بازی را از فعالیتها
و بازیها را به يك بچه یا يك گروه از بچه ها در حین بازی باید بیاموزد.
وقتی که والدین و یا ملاقات کنندگان کودکان رادرتی دوره بازی آزاد
مشاهده میکنند گاهی برای آنها مشکل است که باور کنند که این بازی
یکنوع تجربه آموزشی است و مربی درحقیقت درحال تعلیم است. آنها ممکن
است باشتباه تصور کنند که اتفاقات بدون نقشه قبلی روی میدهند.

مربی میداند که بهترین راه برای علاقمند کردن کودک به بازی
آزاد گذاشتن کودک در انتخاب بازی مورد علاقه وی میباشد. ولی مربی همچنان
میداند که چگونه توجه کودک را برای آزمایش اشیاء و فعالیتهای جدید جلب
کند بدون اینکه او را باجبار وادار به بازی بکند.

تجربیات اجتماعی که بطور طبیعی در موقع بازی رخ میدهند يك
قسمت مهمی از آموزش کودک است و او را برای زندگی آینده آماده مینماید.

پیشگفتی "راد" په تیرستان
www.tabarestan.info

سازمان بانوان از انجمن خیریه امریکن جوینت که با اقتباس و چاپ این کتاب از نوشته های خانم اولین پیترز و دروتی بیرز (یوگولادسکی) مشاورین عالی مهد کودکها در آسیا، اروپا و امریکا موافقت کردند بدینوسیله قدردانی مینماید.

پیشکش "راد" به تبرستان
www.tabarestan.info

از خانم فری حکمت (دائمی زاده) که ترجمه کتابها را بعهده گرفتند تشکر میکند.

مراتب سپاس خود را حضور بانوی نیکوکاری که در هزینه چاپ کتاب با سازمان همکاری نموده و مایل به ذکر نامشان نیستند تقدیم میدارد.

از خانم بلا پور آرکین (چایجیان) که در تنظیم چاپ دوم کتاب صمیمانه همکاری نمودند سپاسگذاریم.

در پایان برای کلیه مدیران محترم، استادان گرامی و مربیان عزیز مؤسسات آموزش و پرورش قبل از دبستان که اشتباهات و کمبودهای این مجموعه را با روشن بینی و بزرگواری خود مورد عفو و اغماض قرار میدهند آرزوی موفقیت داریم.

هیئت مدیره سازمان بانوان بهبود ایران

پیشکش "راد" بہ تیرستان
www.tabarestan.info